

เอกสารประกอบการศึกษา

มอดยมก และ ขันธมก

ตามหลักสูตรมหาอภิธรรมปิฎก

อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรียบเรียงโดย

อาจารย์สุมาลัย พาณิชย์กุล

เอกสารประกอบการศึกษา

มอดยมก และ วิชาเรียนมก

ตามหลักสูตรมหาวิทธรรมิกะตรี

วิทธรรมเขตีเกวิทขาลัย มหาวิทขาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทขาลัย

เขียนเรียงโดย

อาจารย์สุมาลัย พาณิชย์กุล

มุลยมกและชั้นชยมก

ข้อความเบื้องต้นใน ยมกะสรูปัตถนิสสยะ (น.๑)

วจนัตถะและคำอธิบายในคำว่า “ ยมกะ ”

เกณฎฺเฐน ยมกนฺติ ยุกทฺฐเณน ยุกทฺพลฺหิ ยมกนฺติ วุจฺจติ (ยมกอรรถกถา)

ที่เรียกว่ายมกะ เพราะอรรถว่าอะไร?

แก้วว่า ด้วยอรรถว่า เป็นคู่กัน, จริงดังนั้น สิ่งที่เป็นคู่กัน ท่านจึงเรียกว่า “ ยมกะ ”

อธิบายว่า สิ่งที่เป็นคู่กันนั้นคือ อนุโลม-ปฏิโลม คู่ ๑, สันนิฏฐาน-สังสย คู่ ๑, บุจจา-วิสังขนา คู่ ๑

คำว่า ยมกะ ในบทว่า ยมกปาฏิหาริย์ และในบทว่า ยมกสถานมนุตเร นั้น

คำว่า ยมกะ ก็แปลว่า เป็นคู่ ๆ เช่นเดียวกัน

วจนัตถะของ “ ยมกะ ”

ยมสฺส ราชสฺส วิสยํ กมฺติ อติกุํกมฺติ เอเตนาติ = ยมกํ

ปกรณ์ชื่อว่า ยมกะ เพราะอรรถว่า เป็นเครื่องก้าวล่วงวิสัยของพระยายมเสียดได้

หรือ ๑. นิพฺพานํ ญนฺติ กจฺจนฺติ เอเตนาติ = ยํ

ปกรณ์ชื่อว่า ยํ เพราะ เป็นเครื่องบรรลुพระนิพพาน

๒. มนฺนฺติ ชานฺนฺติ ปรมฺตลฺลขมฺมํ เอเตนาติ = มํ

ปกรณ์ชื่อว่า มํ เพราะอรรถว่า เป็นเครื่องรู้ปรมัตถธรรมของเวไนยสัตว์

๓. กมฺติ อติกุํกมฺติ วิจิกิจฺจํ เอเตนาติ = กํ

ปกรณ์ชื่อว่า กํ เพราะอรรถว่า เป็นเครื่องก้าวล่วงวิจิกิจจาของเวไนยสัตว์

๔. ยญฺจ ตํ มญฺจ กญฺจาติ = ยมกํ

ปกรณ์ชื่อว่า ยมกะ เพราะอรรถว่า เป็นเครื่องบรรลुพระนิพพาน

เป็นเครื่องรู้ปรมัตถธรรม และเป็นเครื่องก้าวล่วงวิจิกิจจาของเวไนยสัตว์

- ♥ ในขมกะปกรณนี้ พระองค์ทรงเทศนาสภาวะธรรมทั้งหลาย ที่เป็นมูล เป็นขั้น เป็นอายตนะ เป็นต้นเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นคำถามคำตอบด้วยกันทั้งสิ้น
- ♦ ฉะนั้นบรรดาผู้ที่คือนักศึกษาและผู้ที่มีหน้าที่สอนทั้งหลาย ควรเข้าใจในหลักคำถามคำตอบดังต่อไปนี้

ในขมกะปกรณนี้มีปัญหาอยู่ ๔ อย่างคือ:- (น.๒)

๑. ปุเรปัญหา = หมายถึง เป็นคำถามที่มีองค์ธรรม ต่างกัน คือ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบทนั้นต่างกัน กับองค์ธรรมของสังสยบท
๒. ปัจฉาปัญหา = หมายถึง เป็นคำถามที่มีองค์ธรรม เหมือนกัน คือ องค์ธรรมของสันนิฏฐานบทกับองค์ธรรมของสังสยบทนั้น เหมือนกัน
๓. ปริปัญญปัญหา = หมายถึง เป็นคำถามที่มีองค์ธรรม ต่างกัน ก็มี องค์ธรรมที่ เหมือนกัน ก็มี คือองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทบางอย่างก็ ต่างกันกับ องค์ธรรมของสังสยบทและบางอย่างก็เหมือนกันกับองค์ธรรมของสังสยบท หมายความว่า มีทั้งปุเรปัญหาและปัจฉาปัญหา พร้อมอยู่ในปัญหานี้
๔. โมฆปัญหา = โฆฆปัญหานี้มีอยู่สองประการคือ
 ๑. เป็นคำถามที่ถามถึงองค์ธรรมของสันนิฏฐานบท ซึ่ง องค์ธรรมของสันนิฏฐานบทนั้นไม่มี ฉะนั้นคำถามประเภทนี้จึงเป็น โฆฆะไป
 ๒. เป็นคำถามที่ถามถึงองค์ธรรมของสันนิฏฐานบท แต่สังสยบทที่เป็นบทถามนั้นไม่มีองค์ธรรม ฉะนั้นคำถามนี้ก็ เป็น โฆฆะเช่นเดียวกัน

ธรรมที่เป็นฝ่ายวิสัยนามิ ๕ อย่างคือ:-

๑. สรูปทัตสนวิสัยนา = หมายถึง เป็นคำวิสัยนาโดยการแสดงสรูปองค์ธรรมของธรรมหมวดแรก และหมวดหลังทั้งสองไปด้วยกัน เช่น คำวิสัยนาในบทว่า (น.๖)

ตีเณว กุสลมุลานิ, อวเสสา กุสลา ชมมา น กุสลมุลลา.

ตีเณว กุสลมุลานิ, เป็นปริมโกฏฐาส อวเสสา กุสลา ชมมา น กุสลมุลลา. เป็นปัจฉิมโกฏฐาสดังนี้ เป็นต้น

สรูปทัตสนวิสัยนามิ ๒ อย่างคือ:-

๑. สรูปทัตสนวิสัยนา = ที่มีวิภังค์โดยตรงอย่างหนึ่ง
๒. สรูปทัตสนวิสัยนา = ที่มีวิภังค์โดยอ้อมอย่างหนึ่ง

การแสดงวิสาขนา = โดยยกธรรมที่เป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียวขึ้นตั้งเป็นธรรมหมวดแรก แล้วยกธรรมที่เป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสองขึ้นตั้งเป็นธรรมหมวดหลัง เรียกว่า **สรูปทัตสนวิสาขนาที่มีวิภังค์โดยตรง** เช่น (น.๗)

กุศลสมุฏฐาน รุป กุศลมูล เอกมูล น กุศล เป็นธรรมหมวดแรก
 กุศล กุศลมูล เอกมูลญเจะ กุศลจ เป็นธรรมหมวดหลัง ดังนี้

การแสดงวิสาขนา = โดยยกธรรมที่เป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสองขึ้นตั้งเป็นธรรมหมวดแรก แล้วยกธรรมที่เป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดียวขึ้นตั้งเป็นธรรมหมวดหลัง เรียกว่า **สรูปทัตสนวิสาขนาที่มีวิภังค์โดยอ้อม** เช่น (น.๘)

มุลานิ ยานิ เอกโต อุปปชชติ กุศลมูลานิ เอกมูลานิ เจว อญญมญญมูลานิ จ, เป็นธรรมหมวดแรก

อวเสสา กุศลมูลสหชาตา ธมมา กุศลมูล เอกมูลาน จ อญญมญญมุลาน. เป็นธรรมหมวดหลัง ดังนี้เป็นต้น.

๒. ปฏิจณวิสาขนา = หมายถึงเป็นคำวิสาขนารับรององค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้แก่ คำว่า อามนุตา นั้นเอง (น.๖)

๓. ปาฬิตติวิสาขนา = หมายถึงเป็นคำวิสาขนาที่กล่าวคำตอบตรงกันข้ามกับคำถาม เช่น ถามว่า

ยตุล รูปกขนุโร นุปชชติ, ตตุล เวทนากขนุโร นุปชชติติ ?

รูปขันธ์ไม่ใช่กำลังเกิดในภูมิใด, เวทนาขันธ์ก็ไม่ใช่กำลังเกิดในภูมินั้นใช่ไหม ?

ตอบว่า อุปปชชติ กำลังเกิด (น. ๑๓๐-๑๓๑)

๔. ปฏิกเขปวิสาขนา = หมายถึงเป็นคำวิสาขนาที่กล่าวห้ามคำถาม เพราะคำถามนั้นไม่มีองค์ธรรมอยู่ในสันนิฏฐานบท เช่นถามว่า (น. ๑๔๔)

ยตุส รูปกขนุโร นุปชชิตตุล, ตตุส เวทนากขนุโร นุปชชิตตุลติ ?

รูปขันธ์ไม่เคยเกิดแก่บุคคลใด, เวทนาขันธ์ก็ไม่เคยเกิดแก่บุคคลนั้นใช่ไหม ?

ตอบว่า นตุล ไม่มี ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่รูปขันธ์ไม่เคยเกิดนั้นไม่มีเลย ฉะนั้นคำถามอย่างนี้จึงเป็น โมฆปัญหา เป็นปัญหาอย่างที่ไม่มีการตอบ

๕. ปฏิเสธวิสาขนา = หมายถึงเป็นคำวิสาขนาที่กล่าวปฏิเสธสังสยบท เพราะสังสยบทนั้นไม่มีองค์ธรรม เช่นถามว่า (น.๑๗๗)

โย รูปกขนุโร ปริชานติ, โส เวทนากขนุโร ปริชานิตตุลติ ?

บุคคลใดกำลังรู้ออบซึ่งรูปขันธ์, บุคคลนั้นเคยรู้ออบซึ่งเวทนาขันธ์มาแล้วใช่ไหม ?

ตอบว่า โน ไม่ใช่ ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่กำลังรู้ออบซึ่งรูปขันธ์นั้นจะได้เคยรู้ออบเวทนาขันธ์มาแล้วนั้น ไม่มี

ฉะนั้นคำถามอย่างนี้เป็นโมฆปัญหาเหมือนกัน แต่เป็นโมฆปัญหาอย่างที่ยังมีคำตอบได้

(สันนิฏฐาน หมายความว่า ที่อาศัย, สังสย หมายความว่า ผู้อาศัย)

๑. มุลยมก (น.๔)

กุสลติกะนิทเทสวาระ

อนุสนธิ

เมื่อพระองค์ทรงแสดง “ กถาวัตถุปรกรณ์ ” จบลงแล้ว ทรงแสดง “ ยมกะปรกรณ์ ” ต่อไป :-

ยมกะปรกรณ์ มี “ ยมกะ ” ๑๐ อย่างคือ :-

๑. มุลยมกะ	๒. ชั้นชยมกะ	๓. อายตนยมกะ	๔. ธาตุยมกะ	๕. สัจจยมกะ
๖. สังขารยมกะ	๗. อนุสสยยมกะ	๘. จิตตยมกะ	๙. ฐัมมยมกะ	๑๐. อินทริยยยมกะ

ใน “ ยมกะ ” ๑๐ อย่างนี้ พระองค์ทรงแสดง “ มุลยมกะ ” ก่อน แล้วทรงแสดง “ ชั้นชยมกะ ” เป็นต้นต่อไปตามลำดับ

มุลยมกะ มี ๒ อย่าง คือ อุกทเทศและนิทเทศ พระองค์ทรงแสดง อุกทเทศ ก่อน แล้วทรงแสดง นิทเทศ ต่อไป

อุกทเทศ มี ๒ อย่าง คือ ติกมาติกากุกทเทศ และทุกมาติกากุกทเทศ พระองค์ทรงแสดง ติกมาติกากุกทเทศ ก่อน แล้วทรงแสดง ทุกมาติกากุกทเทศ ต่อไป (หมายเหตุ สำหรับ ติกมาติกากุกทเทศ และ ทุกมาติกากุกทเทศ ทั้งสองนี้ไม่จำเป็นที่จะต้องนำมาแสดงในที่นี้เพราะว่าในอุกทเทศนั้นไม่มีคำอธิบายอันใดเป็นพิเศษเพียงแต่เป็นหัวข้อของนิทเทศคล้ายๆกับสารบัญญ)

นิทเทศ มี ๒ อย่าง คือ ติกมาติกานิทเทศ และ ทุกมาติกานิทเทศ พระองค์ทรงแสดง ติกมาติกานิทเทศ ก่อน แล้วทรงแสดง ทุกมาติกานิทเทศ ต่อไป

ติกมาติกานิทเทศ มีติกะ ๒๒ คือ กุสลติกะ เป็นต้นจนถึง สนิทัสสนติกะ เป็นที่สุด

ทุกมาติกานิทเทศ มีทูกะ ๑๐๐ คือ เหตุทูกะ เป็นต้นจนถึง สรณะทูกะ เป็นที่สุด

ใน ติกมาติกานิทเทศ ๒๒ นั้นพระองค์ทรงแสดง กุสลติกะนิทเทศ ก่อน แล้วทรงแสดง เวทนาติกะนิทเทศ ต่อไป

กุสลติกะนิทเทศ มีวาระ ๑๐ อย่างคือ :-

๑. มุลวาระ	๒. เหตุวาระ	๓. นีทานวาระ	๔. สัมภววาระ	๕. ปภววาระ
๖. สมฺภูฐานวาระ	๗. อาหารวาระ	๘. อารัมมณวาระ	๙. ปัจจยวาระ	๑๐. สมุทยวาระ

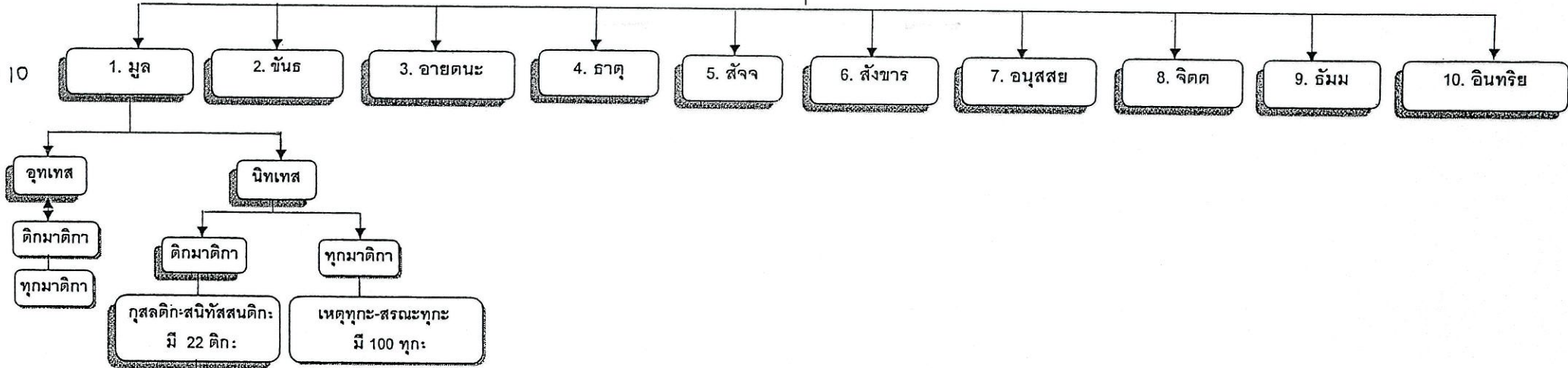
มุตฺ เหตุ นิตานญจ สมุทโ วิ ปภเวณ จ
 สมุฏฺจานาหารารมณฺ ปุจฺจโย สมุทเยน จาติ ฯ

ใน วาระ ๑๐ อย่างนี้ พระองค์ทรงแสดง
 ใน มุตวาระ มีบท ๔ อย่าง คือ
 ใน บท ๔ อย่างนี้ พระองค์ทรงแสดง
 ใน กุสลบท มีนัย ๔ อย่าง คือ
 ใน นัย ๔ อย่างนี้ พระองค์ทรงแสดง
 มุตนัย มียมกะ ๓ อย่าง คือ
 ใน ยมกะ ๓ อย่างนี้ พระองค์ทรงแสดง
 ใน มุตยมกะนี้มี ๒ อย่าง คือ
 อนุโลมมี ๒ อย่าง คือ
 ปุจฺจามี ๒ อย่าง คือ

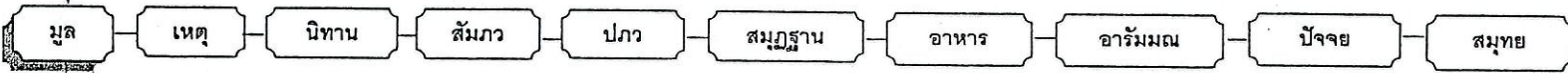
มุตวาระ ก่อน แล้วทรงแสดง เหตุวาระ เป็นต้น ต่อไปตามลำดับ
 ๑. กุสลบท ๒. อกุสลบท ๓. อพยากตบท ๔. นามบท
 กุสลบท ก่อน แล้วทรงแสดง อกุสลบท เป็นต้นต่อไปตามลำดับ
 มุตนัย, มุตมุตนัย, มุตกนัย, มุตมุตกนัย
 มุตนัย ก่อน แล้วทรงแสดง มุตมุตนัย เป็นต้นต่อไปตามลำดับ
 มุตยมกะ, เอกมุตยมกะ, อัญญมัญญมุตยมกะ
 มุตยมกะก่อน แล้วทรงแสดง เอกมุตยมกะ เป็นต้นต่อไปตามลำดับ
 อนุโลม, ปฏฺิโลม พระองค์ทรงแสดง อนุโลมก่อน แล้วทรงแสดง ปฏฺิโลม ต่อไป
 ปุจฺจมา, วิสัชนา พระองค์ทรงแสดง ปุจฺจมาก่อน แล้วทรงแสดง วิสัชนา ต่อไป
 สันนิฏฺฐานะ, สັงสยะ พระองค์ทรงแสดง สันนิฏฺฐานะ ก่อน แล้วทรงแสดง สັงสยะ ต่อไป

ยมกะปกรณ์ 10 อย่าง

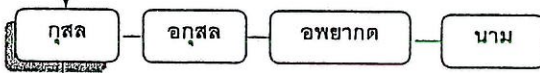
ยมก: 10

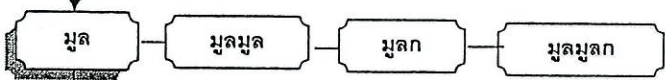
วาระ: 10

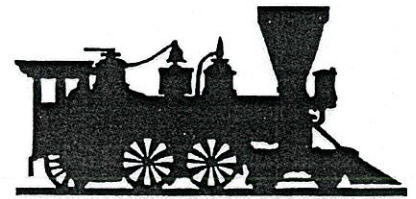
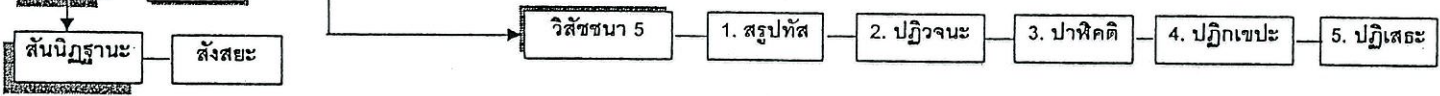
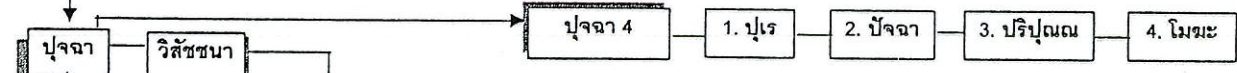
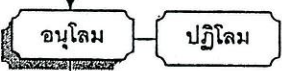
นท 4

นป 4

ยมก: 3

ฉบับห้องจำ

ปัญหา ๔	วิชา ๕	การจำแนกโกฐฐาต
<p><u>ปริปัญณาปัญหา</u></p> <p>สั้น > สั้น</p> <p>✓ ✓</p> <p>✓ X</p> <p>✓ X</p> <p>✓ ✓</p>	<p><u>สรุปทัศนวิสัย</u></p> <p><u>โดยอ้อม</u></p> <p><u>โดยตรง</u></p>	<p>ฉะนั้นคำถามบทนี้เป็น.....ปัญหา ถามว่า.....(คำแปลปุจฉา).....? พระองค์จึงทรงแก้ด้วยการยกเอา.....(อ.ธ. ของปุริมโกฐฐาต).....</p> <p>.....ซึ่งเป็น อ.ธ. ของสันนิฎฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสองขึ้นไว้ในปุริมโกฐฐาต ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า.....(บาลี ปุริมโกฐฐาต)..... แล้วทรงยกเอา..... (อ.ธ. ของปัจฉิมโกฐฐาต).....เป็น อ.ธ. ของสันนิฎฐานบทได้บทเดียวขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฐฐาต มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า.....(บาลี ปัจฉิมโกฐฐาต).....</p> <p>คำวิสัยใน(อนุโลม , ปฏิโลม)....ปุจฉานี้ เป็นสรุปทัศนวิสัยที่มีวิภังค์ <u>โดยอ้อม</u></p> <p>.....ซึ่งเป็น อ.ธ. ของสันนิฎฐานบทได้บทเดียวขึ้นไว้ในปุริมโกฐฐาต มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า(บาลี ปุริมโกฐฐาต)..... แล้วทรงยกเอา..... (อ.ธ. ของปัจฉิมโกฐฐาต).....ซึ่งเป็น อ.ธ. ของสันนิฎฐานบทและสังสยบทได้ทั้งสองขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฐฐาต ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า...(บาลี ปัจฉิมโกฐฐาต).....</p> <p>คำวิสัยใน(อนุโลม , ปฏิโลม)....ปุจฉานี้ เป็นสรุปทัศนวิสัยที่มีวิภังค์ <u>โดยตรง</u></p>
<p><u>ปัจฉนาปัญหา</u></p> <p>สั้น = สั้น</p> <p>✓ ✓</p>	<p><u>ปฏิวจนวิสัย</u></p> <p>“ อามนุตา ”</p>	<p>โดย <u>ปฏิวจนวิสัย</u> ว่า “ อามนุตา ” ซึ่งเป็นคำวิสัย รับรององค์ธรรมของสันนิฎฐานบท เพราะ.....(อ.ธ. ของสันนิฎฐานบท).....ซึ่งเป็น อ.ธ. ของสันนิฎฐานบทเหล่านั้น ก็ ...(คำแปลสังสยบท).....ด้วย</p>
<p><u>ปุเรปัญหา</u></p> <p>สั้น ต่าง สั้น</p> <p>✓ X</p>	<p><u>ปาฬิตวิสัย</u></p> <p>“ ตรงข้าม ”</p>	<p>โดย <u>ปาฬิตวิสัย</u> ว่า.....(บาลี ตรงกันข้ามกับสังสยบท)..... ซึ่งเป็นคำวิสัย ตรงกันข้ามกับบทถาม เพราะ.....(อ.ธ. ของสันนิฎฐานบท).....ซึ่งเป็น อ.ธ. ของสันนิฎฐานบทเหล่านั้น แม้ว่าแต่.....</p>
<p><u>โมฆปัญหา</u></p> <p>สั้น สั้น</p> <p>X X</p>	<p><u>ปฏิกเขปวิสัย</u></p> <p>“ นตถิ ”</p>	<p>โดย <u>ปฏิกเขปวิสัย</u> ว่า “ นตถิ ” ซึ่งเป็นคำวิสัย ห้ามอ.ธ. ของสันนิฎฐานบท เพราะว่าบุคคลที่.....ในภพต่าง ๆ นั้น ไม่มี มีแต่บุคคลที่มาแล้วทั้งสิ้น.</p>
<p>สั้น สั้น</p> <p>✓ X</p>	<p><u>ปฏิเสธวิสัย</u></p> <p>“ โน ”</p>	<p>โดย <u>ปฏิเสธวิสัย</u> ว่า “ โน ” ซึ่งเป็นคำวิสัย ปฏิเสธ อ.ธ. ของสังสยบท เพราะ.....(อ.ธ. ของสันนิฎฐานบท).....ซึ่งเป็น อ.ธ. ของสันนิฎฐานบทเหล่านั้น แม้ว่าแต่.....</p>

กุตลบท	มูลยมกะ	เอกมูลยมกะ	อัญญมัตถมูลยมกะ
(๒๑+๓๘)	อนุ เยเกจิ กุตลา ฐมมา, สหุเพ เต กุตลมูลาติ ? " " กุตลมูลมูลาติ ? " " กุตลมูลกาติ ? " " กุตลมูลมูลกาติ ? ปฎิ เยวา ปน กุตลมูลา , " " กุตลมูลมูลา, " " กุตลมูลกา, " " กุตลมูลมูลกา, สหุเพ เต ฐมมา กุตลาติ ?	อนุ เยเกจิ กุตลา ฐมมา, สหุเพ เต กุตลมูลเลน เอกมูลาติ ? " " " เอกมูลมูลาติ ? " " " เอกมูลกาติ ? " " " เอกมูลมูลกาติ ? ปฎิ เยวา ปน กุตลมูลเลน เอกมูลา, " " " เอกมูลมูลา, " " " เอกมูลกา, " " " เอกมูลมูลกา, สหุเพ เต ฐมมา กุตลาติ ?	อนุ เยเกจิ กุตลมูลเลน เอกมูลา ฐมมา, สหุเพ เต กุตลมูลเลน <u>อัญญมณณมูลาติ ?</u> " " " เอกมูลมูลา " , " " " <u>อัญญมณณมูลมูลาติ ?</u> " " " เอกมูลกา " , " " " <u>อัญญมณณมูลกาติ ?</u> " " " เอกมูลมูลกา " , " " " <u>อัญญมณณมูลมูลกาติ ?</u> ปฎิ เยวา ปน กุตลมูลเลน อัญญมณณมูลา, สหุเพ เต ฐมมา กุตลาติ ? " " " อัญญมณณมูลมูลา, " " " " " " " อัญญมณณมูลกา, " " " " " " " อัญญมณณมูลมูลกา, " " " "
มูลนัย	(๓) กุตลมูลา (ตี) <u>ชื่อว่ากุตลมูล</u> (ฮา) อ้อม	(๒๑+๓๘.๑๗) กุตลมูลเลน เอกมูลา (ฮา) มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุตลมูล (กุ) ตรง	(๓) กุตลมูลเลน อัญญมณณมูลา (มู) <u>ชื่อว่า</u> เป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุตลมูล (ฮา) อ้อม
มูลมูลนัย	(๓) กุตลมูลมูลา (ตี) <u>ชื่อว่ามูลที่เป็นกุตลมูล</u> (ฮา) อ้อม	(๒๑+๓๘.๑๗) กุตลมูลเลน เอกมูลมูลา (ฮา) มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุตลมูล (กุ) ตรง	(๓) กุตลมูลเลน อัญญมณณมูลมูลา (มู) <u>ชื่อว่า</u> มูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุตลมูล (ฮา) อ้อม
มูลกนัย	(๒๑+๓๘.๑๗) กุตลมูลกา (ฮา) มีมูลที่เป็นกุตล (กุ) ตรง	(๒๑+๓๘.๑๗) กุตลมูลเลน เอกมูลกา (ฮา) มีมูลเป็นอันเดียวกันกับกุตลมูล (กุ) ตรง	(๓) กุตลมูลเลน อัญญมณณมูลกา (มู) มีเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุตลมูล (ฮา) อ้อม
มูลมูลกนัย	(๒๑+๓๘.๑๗) กุตลมูลมูลกา (ฮา) มีมูลที่เป็นกุตลมูล (กุ) ตรง	(๒๑+๓๘.๑๗) กุตลมูลเลน เอกมูลมูลกา (ฮา) มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลอันเดียวกันกับกุตลมูล (กุ) ตรง	(๓) กุตลมูลเลน อัญญมณณมูลมูลกา (มู) มีมูลที่เรียกว่าเป็นมูลซึ่งกันและกันกับกุตลมูล (ฮา) อ้อม

สรุปการตั้งปัญหาและวิธีชานในมูลขมกะ						
มูลวาระ ๔	บท	คือ	๑. กุสลบท	๒. อกุสลบท	๓. อพุยาบท	๔. นามบท
๔	นัย	คือ	๑. มุตนัย	๒. มุตนุตนัย	๓. มุตนัย	๔. มุตนุตนัย
๓	ขมกะ	คือ	๑. มุตนขมกะ	๒. เอกมุตนขมกะ	๓. อัญญมัญญมุตนขมกะ	
กุสลบท มุตนัย.	สันนิฏฐานบท		สังขบท		วิธีชานา ปุริมโกฏฐาส, ปัจฉิมโกฏฐาส	
มุตนขมกะ (น. ๖)	อนุป. เยเกจิ กุสลา ฐมา, ปฏิป. เย วา ปน กุสลา,		สพเพ เต กุสลาภาติ ? สพเพ เต ฐมา กุสลาติ ?		ทีเถว กุสลาภาติ, อวเสสา กุสลา ฐมา น กุสลาภาติ. อามนตา	
เอกมุตนขมกะ (น. ๗)	อนุป. เยเกจิ กุสลา ฐมา, ปฏิป. เย วา ปน กุสลา,		สพเพ เต กุสลาภาติ ? สพเพ เต ฐมา กุสลาติ ?		อามนตา กุสลาภาติ ฐมา น กุสลาภาติ, กุสลา กุสลาภาติ เอกมุตนขมกะ กุสลาภาติ.	
อัญญมัญญมุตนขมกะ (น. ๘)	อนุป. เยเกจิ กุสลาภาติ ฐมา, ปฏิป. เย วา ปน กุสลาภาติ,		สพเพ เต กุสลาภาติ ฐมา, สพเพ เต ฐมา กุสลาภาติ ?		มุตาภาติ ยานิ เอกโต อวเสสา กุสลาภาติ ฐมา น กุสลาภาติ, อวเสสา กุสลาภาติ ฐมา น กุสลาภาติ, อวเสสา กุสลาภาติ ฐมา น กุสลาภาติ, อวเสสา กุสลาภาติ ฐมา น กุสลาภาติ, อวเสสา กุสลาภาติ ฐมา น กุสลาภาติ.	

สรุป วิธีชาน(คำย่อ)				สรุป องค์กรรม และ วิภังคภาติ			
มุตนัย	มุตน	เอกมุตน	อัญญมัญญมุตน	วิภังคภาติ / อภ	มุตนขมกะ	เอกมุตนขมกะ	อัญญมัญญมุตนขมกะ
กุสลา	ที	อา	มุ	กุสลา ฐมา	= ๒๑+๓๘	กุสลาภาติ ฐมา = ๒๑+๓๘.	กุสลาภาติ ฐมา = ๒๑+๓๘.
	อา	กุ	อา	กุสลาภาติ	= ๓	กุ.จิรุ ๑๗	= ๓
อกุสลา	ที	อเห	มุ	อกุสลา ฐมา	= ๑๒+๒๗	อกุสลาภาติ ฐมา = ๑๒+๒๗ (- โม-๒)	อกุสลาภาติ ฐมา = ๑๒+๒๗ (- โม-๒)
	อา	อกุ	อา	อกุสลาภาติ	= ๓	อกุ.จิรุ ๑๗	= ๓ (- โม-๒)
อพุยาบท	ที	อเห	มุ	อพุยาบท ฐมา	= ๓๖-๒๐+๓๘.๒๘.นิพ	อพุยาบทภาติ ฐมา = ๓๖-๒๐+๓๘.๒๘.นิพ	อพุยาบทภาติ ฐมา = ๓๖-๒๐+๓๘.๒๘.นิพ
	อา	อา	อา	อพุยาบทภาติ	= ๓	+ ๓๘, สวิตทิจิรุ ๑๗, สปกัที่..... ปัญ	= ๓
นาม	นเว	อเห	มุ	นาม ฐมา	= ๘๕+๕๒.นิพ	นามภาติ ฐมา = ๘๕+๕๒.นิพ	นามภาติ ฐมา = ๘๕+๕๒.นิพ
	อา	นาม	อา	นามภาติ	= ๕	ปัญ-สปกั, สเห ๗๑+๕๒(- โม-๒)	= ๕ (- โม-๒)

ตารางสรุปองค์ธรรมในมูลวาระ กุศลบท อกุศลบท อพยากบท นามบท มุขัญย

บท	ยมก	มูลยมกะ	เอกมูลยมกะ		อัญญมัญญมูลยมกะ
กุศลบท		๒๑+๓๘ (ตี)	๒๑+๓๘ (อา)	๒๑+๓๘	๒๑+๓๘.กุจิรุ๑๗ (มู)
		๓ (อา)	๒๑+๓๘. และกุจิรุ๑๗ (กุ)	๒๑+๓๘	๓ (อา)
อกุศลบท		๑๒+๒๗ (ตี)	๑๒+๒๗ ทั้งหมด (อเท)	๑๒+๒๗ (-โม-๒)	๑๒+๒๗ (-โม-๒).อกุจิรุ๑๗ (มู)
		๓ (อา)	๑๒+๒๗ (-โม-๒) และอกุจิรุ๑๗ (อกุ)	๑๒+๒๗ (-โม-๒)	๓ (-โม-๒) (อา)
อพยากคบท		๓๖-๒๐+๓๘.๒๘.นิพ ๓ (ตี)	๑๘+๑๒ (-นีน) อเหจิรุ, อเหปกั, กุ อกุจิรุ(ที่..ปัญ),พา,อุ,อา,สัณ,ติ,นิพ และ สวิ๒๑๘๓๓๑๗+๓๘,สวิ๓๓๓๓๑๗, สปกัที่..ปัญ (อเท)	สวิ๒๑๘๓๓๑๗+๓๘,สวิ๓๓๓๓๑๗, สปกัที่..ปัญ	สวิ๒๑๘๓๓๑๗+๓๘, สวิ๓๓๓๓๑๗, สปกัที่..ปัญ (มู)
		๓ (อา)	สวิ๒๑๘๓๓๑๗+๓๘,สวิ๓๓๓๓๑๗, สปกัที่..ปัญ (อา)	สวิ๒๑๘๓๓๑๗+๓๘,สวิ๓๓๓๓๑๗, สปกัที่..ปัญ	๓ (อา)
นามบท		๘๕+๕๒.นิพ ๕ (นเวว)	๑๘+๑๒(-นีน)โม-๒.นิพ และ ๘๗๑+๕๒ (-โม-๒) (อเท)	๘๗๑+๕๒ (-โม-๒)	๘๗๑+๕๒ (-๘)๓๓๓๓๑๗ที่..ปัญ, ปัญ-สปกั และ ๘(-โม-๒) (มู)
		๕ (อา)	๓๓๓๓๑๗ที่..ปัญ, ปัญ-สปกั และ ๘๗๑+๕๒ (-โม-๒) (นาม)	๘๗๑+๕๒ (-โม-๒)	๕(-โม-๒) (อา)

มูลยมก มหาอภิธรรมิกะตรี

อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย

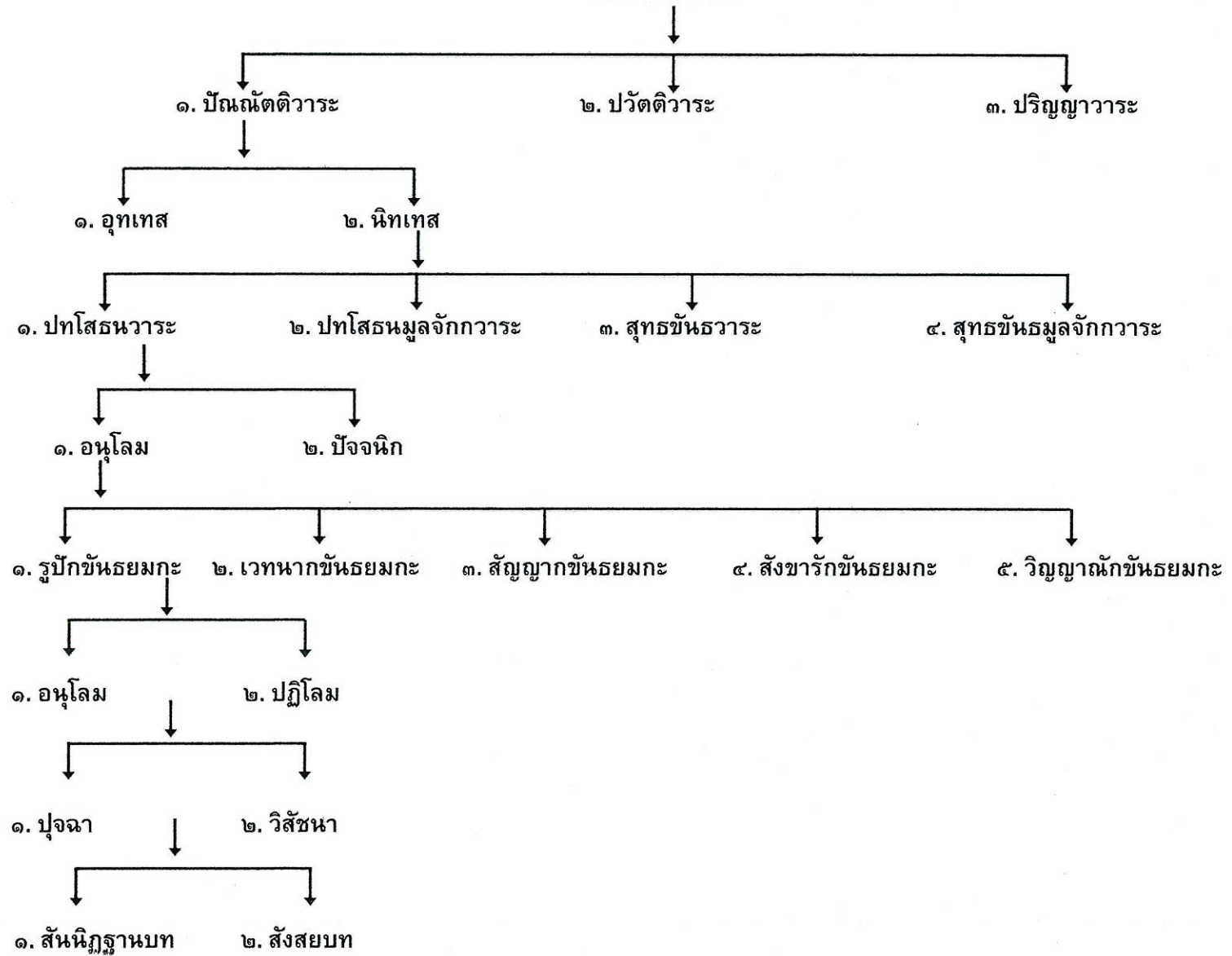
เรียบเรียงโดย สุมาลี พาณิชย์กุล ๒๐ มกราคม ๒๕๕๑

กุศลยมกะ (อกุศลยมกะ, อพยากตยมกะ, นามยมกะ)

ยมกะ นัย	มูลยมกะ	เอกมูลยมกะ	อัญญมัญญมูลยมกะ
มุตนัย	กุศลมุตลา ชื่อว่ากุศลมุต	กุศลมุตเลน เอกมุตลา มีมุตเป็นอันเดียวกันกับกุศลมุต	กุศลมุตเลน อัญญมัญญมุตลา ชื่อว่าเป็นมุตซึ่งกันและกันกับกุศลมุต
มุตมุตนัย	กุศลมุตมุตลา ชื่อว่ามุตที่เป็นกุศลมุต	กุศลมุตเลน เอกมุตมุตลา มีมุตที่เรียกว่าเป็นมุตอันเดียวกันกับกุศลมุต	กุศลมุตเลน อัญญมัญญมุตมุตลา ชื่อว่ามุตที่เรียกว่าเป็นมุตซึ่งกันและกันกับกุศลมุต
มุตกนัย	กุศลมุตกา มีมุตที่เป็นกุศล (มีนามมุต)	กุศลมุตเลน เอกมุตกา มีมุตเป็นอันเดียวกันกับกุศลมุต	กุศลมุตเลน อัญญมัญญมุตกา มีมุตซึ่งกันและกันกับกุศลมุต
มุตมุตกนัย	กุศลมุตมุตกา มีมุตที่เป็นกุศล	กุศลมุตเลน เอกมุตมุตกา มีมุตที่เรียกว่าเป็นมุตอันเดียวกันกับกุศลมุต	กุศลมุตเลน อัญญมัญญมุตมุตกา มีมุตที่เรียกว่าเป็นมุตซึ่งกันและกันกับกุศลมุต
กุศลยมกะ	กุ.๒๑+๓๘ (ดี) กุ.มุต ๓ เท่านั้น อ้อม	กุ.๒๑+๓๘ (อา) เหมือนกัน	กุ.๒๑+๓๘ กุ.จิ.ร.๑๗ (มุ) กุ.มุต ๓ เท่านั้น อ้อม
	กุ.มุต ๓ (อา) เหมือนกัน	กุ.๒๑+๓๘ และ กุ.จิ.ร.๑๗ (กุ) ตรง	กุ.มุต ๓ (อา) เหมือนกัน
อกุศลยมกะ	อกุ.๑๒+๒๗ (ดี)เนา อกุศลมุตลา, อวเสสา อกุศลา ฐมา น อกุศลมุตลา. อ้อม	อกุ.๑๒+๒๗ ทั้งหมด (อเห)ตุก อกุศล อกุศลมุตเลน น เอกมุต, สเหตุก อกุศล อกุศลมุตเลน เอกมุต. ตรง	อกุ.๑๒+๒๗(ไม-๒) (มุ)ลานิ ยานิ เอกโต อุปปชชนติ อกุศลมุตลา นิ เจว อัญญมัญญมุตลา นิ จ, อวเสสา อกุศลมุตสหชชตา ฐมา อกุศลมุตเลน เอกมุตลา น จ อัญญมัญญมุตลา. อ้อม
	อกุ.มุต ๓ (อา) เหมือนกัน	อกุ.๑๒+๒๗(ไม-๒) และ อกุ.จิ.ร.๑๗ (อกุ)สทสมุฏจานัน รูปิ อกุศลมุตเลน เอกมุต น อกุศล, อกุศล อกุศลมุตเลน เอกมุตญเจว อกุศลญจ ตรง	อกุ.มุต ๓(ไม-๒) (อา) เหมือนกัน
อพยากตยมกะ	วิ.๓๖,กิ.๒๐+๓๘, รูป๒๘,นิพ. (ดี) อ้อม	อเท.๑๘+อัญ.๑๒(ฉัน),อเท.จิ.ร.อเท.ป.ก, กุ.อกุ.จิ.ร. (ที่...ปัญ),พา,อุ,อา,สญ,ติ,นิพ และ สวิ.๒๑,สกิ.๑๗+๓๘,สวิ.สกิ.จิ.ร.๑๗,ส.ป.ก.ที่...ปัญ (อเท) ตรง	สวิ.๒๑,สกิ.๑๗+๓๘,สวิ.สกิ.จิ.ร.๑๗,ส.ป.ก.ที่...ปัญ (มุ) อ้อม
	อพ.มุต ๓ (อา) เหมือนกัน	สวิ.๒๑,สกิ.๑๗+๓๘,สวิ.สกิ.จิ.ร.๑๗,ส.ป.ก.ที่...ปัญ (อา) เหมือนกัน	อพ.มุต ๓ (อา) เหมือนกัน
นามยมกะ	๘๙+๕๒,นิพ (แนว) นามมุตลา, ... (นาม) นามมุต ๔ (อา) เหมือนกัน	อเท.๑๘+อัญ.๑๒(ฉัน),ไม-๒,นิพ (อเท) และ ส.๗๑+๕๒(ไม-๒) ส.จิ.ร.๑๗ ที่...ปัญ,ปัญ,ส.ป.ก (นาม) และ ส.๗๑+๕๒(ไม-๒) ตรง	ส.๗๑+๕๒(นามมุต ๘),ส.จิ.ร.๑๗ ที่...ปัญ,ปัญ,ส.ป.ก (มุ) และ นามมุต ๘(ไม-๒) นามมุต ๘(ไม-๒) (อา) เหมือนกัน

ใน มุตกนัย อัญญมัญญมูลยมกะ ทั้ง ๔ ยมกะ บทว่า “น จ อัญญมัญญมุตลา” แปลว่า แต่ไม่ใช่มีมุตซึ่งกันและกัน

๒. ชั้นมัธยมศึกษา (หน้า ๖๐-๖๒)

ชั้นธมมกะ ปิณฑัตติวาระ

ในชั้นธมมกะนี้มีวาระ ๓ อย่าง (มหาวาระทั้ง ๓) คือ

๑. ปิณฑัตติวาระ

เป็นวาระที่พระพุทธองค์ทรงแสดง โดยการจำแนกชื่อของ ชันท์, อายตนะ, ธาตุ เป็นต้น
เป็นวาระที่ทรงแสดงเพื่อจะให้อริถึง *ปริยัตติญาณ*

๒. ปวัตติวาระ

เป็นวาระที่พระพุทธองค์ทรงแสดง ถึงความเป็นไปของ ชันท์, อายตนะ, ธาตุ เป็นต้น
โดยความเกิดดับ (อุปาทะ, นิโรธ) เป็นวาระที่ทรงแสดงเพื่อจะให้อริถึง *วิปัสสนาญาณ*

๓. ปริญาญวาระ

เป็นวาระที่พระพุทธองค์ทรงแสดง ถึงการกำหนดรู้ ชันท์, อายตนะ, ธาตุ เป็นต้น โดยปริญาญสามคือ

๑. ญาตปริญาญ ๒. ตีรณปริญาญ ๓. ปหานปริญาญ เป็นวาระที่ทรงแสดงเพื่อจะให้อริถึง *มัคคญาณ*

อธิบายในปริญาญทั้ง ๓

๑. ญาตปริญาญ *การกำหนดรู้* ลักษณะ รส ใจจุภูมิฐาน ปัทภูมิฐาน ของ รูป นาม ชันท์ ๕ เป็นต้น *ตามความเป็นจริง*
๒. ตีรณปริญาญ *การกำหนดรู้* รูป นาม ชันท์ ๕ เป็นต้น โดยความเป็น อนิจจะ , ทุกขะ , อนัตตะ
๓. ปหานปริญาญ *การประหาณ* จันทราคะ คือความพอใจใน รูป นาม ชันท์ ๕ เป็นต้น โดยอรหัตตมัคคญาณ

ในปีฉฉัตติวาระนิตเทศ มีวาระ ๔ อย่าง (นยวาระทั้ง ๔) คือ

๑. ปทโสธนวาระ เป็นวาระที่พระพุทธรองค์ทรงแสดง โดย การชำระบทแห่งชั้นที่ ๕ เป็นต้น
๒. ปทโสธนมุลจักกวาระ เป็นวาระที่พระพุทธรองค์ทรงแสดง โดย การชำระบทแห่งชั้นที่ ๕ แล้วหมุ่ไป โดย *ความเป็นมุละ, มุลี*
๓. สุตชัณหวาระ เป็นวาระที่พระพุทธรองค์ทรงแสดง แยกชั้นที่ ๕ ออกเป็นบท ๆ แล้วทรงแสดง โดย *เฉพาะไม่ปะปนกับชั้นอื่น*
๔. สุตชัณหมุลจักกวาระ เป็นวาระที่พระพุทธรองค์ทรงแสดง แยกชั้นที่ ๕ ออกเป็นบทหนึ่ง ๆ ไว้ โดย เฉพาะ ๆ แล้ว ก็ทรงยกเอาชั้นอื่น ๆ มาจำแนกหมุ่ไป โดย *ความเป็นมุละ, มุลี*

ปีณคคิตวาระนิตเทศ				ปีณคคิตวาระนิตเทศ					
ขั้นชมกะ		อนุโลมณัย		ขั้นชมกะ		อนุโลมณัย			
๑.ปทโสทรนวาระ		๒.ปทโสทรนกุลจกกวาระ		๓.สุทรขันธวาระ		๔.สุทรขันธมูลจกกวาระ			
๕.ปทโสทรนวาระ		๖.ปทโสทรนกุลจกกวาระ		๗.สุทรขันธวาระ		๘.สุทรขันธมูลจกกวาระ			
อ น	ชมกะ	มุละ	มุลี	ชมกะ	มุละ	มุลี	ชมกะ	มุละ	มุลี
	รูป, รูปกขนุโธติ	รูป, รูปกขนุโธติ	รูป, รูปกขนุโธติ	รูป, ขนุโธติ	รูป, ขนุโธติ	รูป, ขนุโธติ	รูป, ขนุโธติ	รูป, ขนุโธติ	รูป, ขนุโธติ
ทั้งหมดวาระนี้ปริโคตร๓, ปีณา ๒		ทั้งหมดวาระนี้เป็น ปีณา ๒		ทั้งหมดวาระนี้เป็น ปีณา ๕		ทั้งหมดวาระนี้เป็น ปีณา ๕		ทั้งหมดวาระนี้ปริโคตร๔, ปีณา ๑	
ป ฎิ	รูปกขนุโธ, รูปนุติ	ขนุธา, เวทนา กขนุโธติ	ขนุธา, รูปกขนุโธติ	ขนุธา, เวทนา กขนุโธติ	รูปกขนุโธ, รูปนุติ	ขนุธา, เวทนา กขนุโธติ	ขนุธา, รูปกขนุโธติ	ขนุธา, เวทนา กขนุโธติ	ขนุธา, รูปกขนุโธติ
	เวทนา กขนุโธ, เวทนาติ	ขนุธา, สลยลา กขนุโธติ	ขนุธา, เวทนา กขนุโธติ	ขนุธา, สลยลา กขนุโธติ	เวทนา กขนุโธ, เวทนาติ	ขนุธา, สลยลา กขนุโธติ	ขนุธา, เวทนา กขนุโธติ	ขนุธา, สลยลา กขนุโธติ	ขนุธา, เวทนา กขนุโธติ
ทั้งหมดวาระนี้เป็น ปีณา ๕		ทั้งหมดวาระนี้เป็น ปีณา ๕		ทั้งหมดวาระนี้เป็น ปีณา ๕		ทั้งหมดวาระนี้เป็น ปีณา ๕		ทั้งหมดวาระนี้เป็น ปีณา ๕	
<p>อนุ</p> <p>ปริโคตร๓ รูป - ปิยรูป สาครูป รูป น รูปกขนุโธ, รูปกขนุโธ รูปเจว รูปกขนุโธ จ.</p> <p>สัณญา - ทิฏฐิ สลยลา สลยลา น สลยลา กขนุโธ, สลยลา กขนุโธ สลยลาเจว สลยลา กขนุโธ จ.</p> <p>สังขาร - สงขาร กขนุโธ เจว สลยลา สงขาร น สงขาร กขนุโธ, สงขาร กขนุโธ สงขาร เจว สงขาร กขนุโธ จ.</p> <p>ปฎิ</p> <p>ปริโคตร๕ รูป - รูปกขนุโธ ขนุโธ เจว รูปกขนุโธ จ. อวเสสา ขนุธา น รูปกขนุโธ .</p> <p>เวทนา - เวทนา กขนุโธ ขนุโธ เจว เวทนา กขนุโธ จ. อวเสสา ขนุธา น เวทนา กขนุโธ.</p> <p>สัณญา - สลยลา กขนุโธ ขนุโธ เจว สลยลา กขนุโธ จ. อวเสสา ขนุธา น สลยลา กขนุโธ .</p> <p>สังขาร - สงขาร กขนุโธ ขนุโธ เจว สงขาร กขนุโธ จ. อวเสสา ขนุธา น สงขาร กขนุโธ.</p> <p>วิญญาณ - วิญญาณ กขนุโธ ขนุโธ เจว วิญญาณ กขนุโธ จ. อวเสสา ขนุธา น วิญญาณ กขนุโธ.</p>				<p>อนุ</p> <p>ปริโคตร๔,</p> <p>(รูป) - รูป เจปควา อวเสสา ขนุธา น รูป (X) ขนุโธ, รูปเจว ขนุธ เจ เจปควา อวเสสา เจว รูป น จ ขนุโธ.</p> <p>(เว) - เวทนา เจปควา อวเสสา ขนุธา น เวทนา (X) ขนุโธ, เวทนาเจว ขนุธ เจ เจปควา อวเสสา เจว เวทนา น จ ขนุโธ.</p> <p>(สัณญา) - สลยลา เจปควา อวเสสา ขนุธา น สลยลา (X) ขนุโธ, สลยลาเจว ขนุธ เจ เจปควา อวเสสา เจว สลยลา น จ ขนุโธ</p> <p>(วิญญาณ) - วิญญาณ เจปควา อวเสสา ขนุธา น วิญญาณ (X) ขนุโธ, วิญญาณเจว ขนุธ เจ เจปควา อวเสสา เจว วิญญาณ น จ ขนุโธ.</p> <p>ปฎิ</p> <p>ปริโคตร๓</p> <p>รูป - ปิยรูป สาครูป น รูปกขนุโธ (X) รูป, รูปเจว รูปกขนุโธเจว เจปควา อวเสสา เจว รูป น จ รูปกขนุโธ</p> <p>สัณญา - ทิฏฐิ สลยลา น สลยลา กขนุโธ (X) สลยลา, สลยลาเจว สลยลา กขนุโธเจว เจปควา อวเสสา เจว สลยลา น จ สลยลา กขนุโธ</p> <p>สังขาร - สงขาร กขนุโธ เจปควา อวเสสา น สงขาร กขนุโธ (X) สงขาร, สงขารเจว สงขาร กขนุโธเจว เจปควา อวเสสา เจว สงขาร น จ สงขาร กขนุโธ.</p>					

ขั้นตอนยงกะ ในปิ่นเกล้าติวาระสุทนต์ขึ้นถวาระอนุโณม (น. ๕๕-๕๗)

ยงกะ	ปจ.	สัน, ส้ง	วิ	ปริม,	ปจิม (สรูป วิ.)
๑.รูป	อนุ	รูป, อนุโธติ?		อามนตา	
๒.เว		เวทนา, อนุโธติ?		อามนตา	
๓.สัณ		สณนา, อนุโธติ?		อามนตา	
๔.สัง		สงขาร, อนุโธติ?		อามนตา	
๕.วิญ		วิญญาน, อนุโธติ?		อามนตา	
๑.รูป	ปฎิ	ขมธา, รูปกขมโธติ?	รูป	รูปกขมโธ	อวเสสา ขมธา น รูปกขมโธ
๒.เว		ขมธา, เวทนากขมโธติ?	เว	เวทนาขมโธ	อวเสสา ขมธา น เวทนาขมโธ
๓.สัณ		ขมธา, สณนากขมโธติ?	สณ	สณนากขมโธ	อวเสสา ขมธา น สณนากขมโธ
๔.สัง		ขมธา, สงขารกขมโธติ?	สง	สงขารกขมโธ	อวเสสา ขมธา น สงขารกขมโธ
๕.วิญ		ขมธา, วิญญานกขมโธติ?	วิญ	วิญญานกขมโธ	อวเสสา ขมธา น วิญญานกขมโธ

ขั้นตอนยงกะ ในปิ่นเกล้าติวาระสุทนต์ขึ้นถวาระปัจจนิก

ยงกะ	ปจ.	สัน, ส้ง	วิ	ปริม,	ปจิม (สรูป วิ.)
๑.รูป	อนุ	น รูป, น อนุโธติ?	รูป	รูป	รูป จแปตวา อวเสสา ขมธา น รูป ขมโธ, รูปนจ ขมธ จ จแปตวา อวเสสา น เจว รูป น จ ขมโธ.
๒.เว		น เวทนา, น อนุโธติ?	เวทนา	เวทนา	เวทนา จแปตวา อวเสสา ขมธา น เวทนา ขมโธ, เวทนาจ ขมธ จ จแปตวา อวเสสา น เจว เวทนา น จ ขมโธ.
๓.สัณ		น สณนา, น อนุโธติ?	สณน	สณน	สณน จแปตวา อวเสสา ขมธา น สณนา ขมโธ, สณนจจ ขมธ จ จแปตวา อวเสสา น เจว สณนา น จ ขมโธ.
๔.สัง		น สงขาร, น อนุโธติ?		อามนตา	
๕.วิญ		น วิญญาน, น อนุโธติ?	วิญญาน	วิญญาน	วิญญาน จแปตวา อวเสสา ขมธา น วิญญาน ขมโธ, วิญญานจจ ขมธ จ จแปตวา อวเสสา น เจว วิญญาน น จ ขมโธ.
๑.รูป	ปฎิ	น ขมธา . น รูปกขมโธติ?			อามนตา.
๒.เว		น ขมธา , น เวทนาขมโธติ?			อามนตา.
๓.สัณ		น ขมธา , น สณนากขมโธติ?			อามนตา.
๔.สัง		น ขมธา , น สงขารกขมโธติ?			อามนตา.
๕.วิญ		น ขมธา , น วิญญานกขมโธติ?			อามนตา.

องค์ธรรมในปิ่นนัตติวาระนิกเทศ อนุโลม

รูป	=	ปิยรูปสาดรูป	คือ	โลกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒ รูป ๒๘ ที่รวมกันอยู่
				ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตัณหา
		และ รูปขันธ์	คือ	รูป ๒๘ ที่อยู่โดยเฉพาะ ซึ่งมีลักษณะเสื่อมสิ้นแปรผันไป (รูปปนลักษณะ)
รูปกุขุโข	=	รูปขันธ์	คือ	รูป ๒๘ ที่อยู่โดยเฉพาะ ซึ่งมีลักษณะเสื่อมสิ้นแปรผันไป (รูปปนลักษณะ)
				อีกนัยหนึ่ง
รูป	=	ปิยรูปสาดรูป	คือ	โลกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒
				ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตัณหาได้
		และ รูปขันธ์	คือ	รูป ๒๘ ที่มีลักษณะเสื่อมสิ้นแปรผันไป (รูปปนลักษณะ)
รูปกุขุโข	=	รูปขันธ์	คือ	รูป ๒๘ ที่มีลักษณะเสื่อมสิ้นแปรผันไป (รูปปนลักษณะ)
เวทนา	=	เวทนาเจตสิก		
เวทนากุขุโข	=	เวทนาเจตสิก		
สัญญา	=	สัญญา คือทิวฐิเจตสิก	และ	สัญญาเจตสิกที่มีสัญญาขานนลักษณะ
สัญญากุขุโข	=			สัญญาเจตสิกที่มีสัญญาขานนลักษณะ
สังขาร	=	จิต ๘๙ เวทนา สัญญา รูป ๒๘	และ	เจตสิก ๕๐ ที่เป็นสังขารขันธ์
สังขารกุขุโข	=			เจตสิก ๕๐ ที่เป็นสังขารขันธ์
วิญญาณ	=	จิต ๘๙		
วิญญาณกุขุโข	=	จิต ๘๙		
ขุธา	=	ขันธ์ ๕ ทั้งหมด		

องค์ธรรมในปัทมัตติวาระนิตเทศ ปัจจนิก

น รูปกุขุโธ	=	ปิยรูปสาดรูป คือ โลกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒ รูป ๒๘ ที่รวมกันอยู่ ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตัณหา อีกนัยหนึ่ง ปิยรูปสาดรูป คือโลกียจิต ๘๑ เจตสิก ๕๒ ซึ่งเป็นที่น่ารักน่ายินดีและเป็นอารมณ์ของตัณหาได้
น รูป	=	และ โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นีพพาน บัญญัติ โลกุตตรจิต ๘ เจตสิก ๓๖ นีพพาน บัญญัติ
น เวทนากุขุโธ	=	จิต ๘๘ เจตสิก ๕๑ (เว้นเวทนา) รูป ๒๘ นีพพาน บัญญัติ
น เวทนา	=	จิต ๘๘ เจตสิก ๕๑ (เว้นเวทนา) รูป ๒๘ นีพพาน บัญญัติ
น สญญากุขุโธ	=	สัจญา คือ ทิฏฐิเจตสิก และ จิต ๘๘ เจตสิก ๕๐ (เว้นทิฏฐิเจตสิก และ สัจญาเจตสิก) รูป ๒๘ นีพพาน บัญญัติ
น สญญา	=	จิต ๘๘ เจตสิก ๕๐ (เว้นทิฏฐิเจตสิก และ สัจญาเจตสิก) รูป ๒๘ นีพพาน บัญญัติ
น สงขารกุขุโธ	=	จิต ๘๘ เวทนาเจตสิก สัจญาเจตสิก รูป ๒๘ และ นีพพาน บัญญัติ
น สงขารา	=	นีพพาน บัญญัติ
น วิญญาณกุขุโธ	=	เจตสิก ๕๒ รูป ๒๘ นีพพาน บัญญัติ
น วิญญาณ	=	เจตสิก ๕๒ รูป ๒๘ นีพพาน บัญญัติ
น ขนุธา	=	นีพพาน บัญญัติ

ตัวอย่างการตั้งปัญหาในชั้นขมกะ ประวัติวาระ อุปาทวาระ ปัจจุบันวาระ.....รูปักขันธมุตตะ- เวทนากขันธมุตติขมกะ

วาระ	อนุโลม (นุ)	ปัจจนิก (จ)
๑.ปุคคล วอุ ๑ นุถ วอุ ๑ จถ	อนุ ยสุต รูปกขณโร อุปฺปชฺชติ, ตสุต เวทนากขณโร อุปฺปชฺชติติ? รูปขันธ์ กำลังเกิด แก่บุคคลใด, เวทนาขันธ์ ก็กำลังเกิด แก่บุคคลนั้นใช่ไหม? ปฎิ ยสุต วา ปน เวทนากขณโร อุปฺปชฺชติ, ตสุต รูปกขณโร อุปฺปชฺชติติ? หรือว่าเวทนาขันธ์ กำลังเกิด แก่บุคคลใด,รูปขันธ์ ก็กำลังเกิด แก่บุคคลนั้นใช่ไหม?	อนุ ยสุต รูปกขณโร นฺุปฺปชฺชติ, ตสุต เวทนากขณโร นฺุปฺปชฺชติติ? รูปขันธ์ ไม่ใช่กำลังเกิด แก่บุคคลใด, เวทนาขันธ์ ก็ไม่ใช่กำลังเกิด แก่บุคคลนั้นใช่ไหม? ปฎิ ยสุต วา ปน เวทนากขณโร นฺุปฺปชฺชติ, ตสุต รูปกขณโร นฺุปฺปชฺชติติ? หรือว่าเวทนาขันธ์ ไม่ใช่กำลังเกิด แก่บุคคลใด,รูปขันธ์ ก็ไม่ใช่กำลังเกิด แก่บุคคลนั้นใช่ไหม?
๒.โอภาส วอุ ๑ นุโ วอุ ๑ จโ	อนุ ยตุต รูปกขณโร อุปฺปชฺชติ, ตตุต เวทนากขณโร อุปฺปชฺชติติ? รูปขันธ์ กำลังเกิด ในภูมิใด, เวทนาขันธ์ ก็กำลังเกิด ในภูมินั้นใช่ไหม? ปฎิ ยตุต วา ปน เวทนากขณโร อุปฺปชฺชติ, ตตุต รูปกขณโร อุปฺปชฺชติติ? หรือว่าเวทนาขันธ์กำลังเกิดในภูมิใด, รูปขันธ์ ก็กำลังเกิด ในภูมินั้นใช่ไหม?	อนุ ยตุต รูปกขณโร นฺุปฺปชฺชติ, ตตุต เวทนากขณโร นฺุปฺปชฺชติติ? รูปขันธ์ ไม่ใช่กำลังเกิด ในภูมิใด,เวทนาขันธ์ก็ไม่ใช่กำลังเกิด ในภูมินั้นไหม? ปฎิ ยตุต วา ปน เวทนากขณโร นฺุปฺปชฺชติ, ตตุต รูปกขณโร นฺุปฺปชฺชติติ? หรือว่าเวทนาขันธ์ ไม่ใช่กำลังเกิด ในภูมิใด,รูปขันธ์ ก็ไม่ใช่กำลังเกิดในภูมินั้นใช่ไหม?
๓.ปุคคลโอภาส วอุ ๑ นุโล วอุ ๑ จโล	อนุ ยสุต ยตุต รูปกขณโร อุปฺปชฺชติ, ตสุต ตตุต เวทนากขณโร อุปฺปชฺชติติ? รูปขันธ์ กำลังเกิด แก่บุคคลใด ในภูมิใด,เวทนาขันธ์ ก็กำลังเกิด แก่บุคคลนั้น ในภูมินั้นใช่ไหม? ปฎิ ยสุต วา ปน ยตุต เวทนากขณโร อุปฺปชฺชติ, ตสุต ตตุต รูปกขณโร อุปฺปชฺชติติ? หรือว่าเวทนาขันธ์กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด,รูปขันธ์ ก็กำลังเกิด แก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม?	อนุ ยสุต ยตุต รูปกขณโร นฺุปฺปชฺชติ, ตสุต ตตุต เวทนากขณโร นฺุปฺปชฺชติติ? รูปขันธ์ไม่ใช่กำลังเกิด แก่บุคคลใดในภูมิใด,เวทนาขันธ์ก็ไม่ใช่กำลังเกิด แก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม? ปฎิ ยสุต วา ปน ยตุต เวทนากขณโร นฺุปฺปชฺชติ, ตสุต ตตุต รูปกขณโร นฺุปฺปชฺชติติ? หรือว่าเวทนาขันธ์ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลใดในภูมิใด,รูปขันธ์ก็ไม่ใช่กำลังเกิดแก่บุคคลนั้นในภูมินั้นใช่ไหม?

คำกิริยาใน สูตรกาล	อุปาทวาระ		นิโรธวาระ	
	อนุโลม	ปัจจนิก	อนุโลม	ปัจจนิก
๑.ปัจจุบันวาระ	อุปฺปชฺชติ = กำลังเกิด	นฺุปฺปชฺชติ = ไม่ใช่กำลังเกิด	นิรุชฺชติ = กำลังดับ	น นิรุชฺชติ = ไม่ใช่กำลังดับ
๒.อดีตวาระ	อุปฺปชฺชิตฺถ = เคยเกิด	นฺุปฺปชฺชิตฺถ = ไม่เคยเกิด	นิรุชฺชิตฺถ = เคยดับ	น นิรุชฺชิตฺถ = ไม่เคยดับ
๓.อนาคตวาระ	อุปฺปชฺชิสฺสติ = จักเกิด	นฺุปฺปชฺชิสฺสติ = จักไม่เกิด	นิรุชฺชิสฺสติ = จักดับ	น นิรุชฺชิสฺสติ = จักไม่ดับ

สรุปการตั้งปัญหาและวิถึหนานในปวัตติวาระ ชั้นขมก

วาระ	ปฐ	สันนิษฐานบท, สัถยบท	ปัญหา	วิถึหนาน ปฐนิโกฐฐาส ปฐนิมโกฐฐาส	การปฐเสธ
โอกาส	อนุ ปฐ	ยตุล รฐ อุปปฐฐติ, ตตุล ๑ อุปปฐฐติติ? ยตุล วา ปน ๑ อุปปฐฐติ, ตตุล รฐ อุปปฐฐติติ?	ปฐปฐณ ปฐฉนา ปฐเร	สรฐป-ตริง วิ.....โน จ.ตตุล..... ปฐฐวจน วิ. อามนุตา (รับรงอร.ของสันนิษฐานบท) ปาพิคติ วิ(ตริงกันขั้กับทถาม)	โน จ ตตุล
ปฐคค	อนุ ปฐ	ยตุล รฐ อุปปฐฐติ, ตตุล ๑ อุปปฐฐติติ?? ยตุล วา ปน ๑ อุปปฐฐติ, ตตุล รฐ อุปปฐฐติติ?	ปฐปฐณ ปฐฉนา มฐ มฐ ปฐเร	สรฐป-ตริง วิ.....โน.จ.เตล้..... ปฐฐวจน วิ. อามนุตา (รับรงอร.ของสันนิษฐานบท) ปฐฐเสธ วิ. โน (ปฐฐเสธอร.ของสัถยบท) ปฐฐคเจป วิ. นตุล (ห้ามอร.ของสันนิษฐานบท) ปาพิคติ วิ. (ตริงกันขั้กับทถาม)	โน จ เตล้
ปฐคคโอกาส	อนุ ปฐ	ยตุล ยตุล รฐ อุปปฐฐติ, ตตุล ตตุล ๑ อุปปฐฐติติ? ยตุล วา ปน ยตุล ๑ อุปปฐฐติ, ตตุล ตตุล รฐ อุปปฐฐติติ?	ปฐปฐณ ปฐฉนา มฐ	สรฐป-ตริง วิ.....โน.จ.เตล้.ตตุล ปฐฐวจน วิ. อามนุตา (รับรงอร.ของสันนิษฐานบท) ปฐฐเสธ วิ. โน (ปฐฐเสธอร.ของสัถยบท)	โน จ เตล้ ตตุล

ในปวัตติวาระ ชั้นขมก มีปัญหา ทั้ง ๔ คือ

๑. ปฐปฐณปัญหา-สรฐปทฐสนวิถึหนานที่มีวิถึกันค้โดยตริง
๒. ปฐฉนาปัญหา - ปฐฐวจนวิถึหนาน “อามนุตา” ซึ่งเป้นคำวิถึหนาน รับรงองค้ธรรมของสันนิษฐานบท
๓. ปฐเรปัญหา - ปาพิคติวิถึหนาน “.....” ซึ่งเป้นคำวิถึหนาน ตริงกันขั้กับทถาม
- ๔.๑ มฐปัญหา - ปฐฐคเจปวิถึหนาน “นตุล” ซึ่งเป้นคำวิถึหนาน ห้ามองค้ธรรมของสันนิษฐานบท
- ๔.๒ มฐปัญหา - ปฐฐเสธวิถึหนาน “โน” ซึ่งเป้นคำวิถึหนาน ปฐฐเสธองค้ธรรมของสัถยบท

แสดงอนุโลมปุจฉา และ วิสัชนา ใน ปวัตติวาระ ของ ชั้นมัธยม

ปวัตติวาระ | อุปปาทวาระ | กาล ๑ : ๒ : ๓ : ๔ : ๕ : ๖ | อนุโลม | โฉภาสวาระ | ฐภักขันธมูละ เวทนาขันธมูลีสยามกะ

สันนิฏฐานบท		สังสยบท		วิ.	ปริมโภฏฐาส	ปัจฉิมโภฏฐาส
อนุ.ป.	ยตฺต รุปฺภวฺอนุโร , รูปฺขันฺธํ กําลังเกติ ในภุมิโต .	ตตฺต เวทนาภวฺอนุโร ? เวทนาขันฺธํ กําลังเกติ ในภุมินันฺไซใหม่ ?			อสณฺณสฺตเต ตตฺต รุปฺภวฺอนุโร <u>อุปฺปชฺชติ</u> ใน ๑ ตตฺต เวทนาภวฺอนุโร <u>อุปฺปชฺชติ</u> ในอสณฺณสฺตตภุมินันฺ รูปฺขันฺธํ กําลังเกติ แต่เวทนาขันฺธํไม่ไซ กําลังเกติ ในภุมินันฺ .	ปณฺจโวกาเร ตตฺต รุปฺภวฺอนุโร ๑ <u>อุปฺปชฺชติ</u> เวทนาภวฺอนุโร ๑ <u>อุปฺปชฺชติ</u> ในปณฺจโวกาเรภุมินันฺ รูปฺขันฺธํ กําลังเกติ เวทนาขันฺธํ กําลังเกติ
กาล ๑	(รูป ^๑ - เว ^๑) (กําลังเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>	(กําลังเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>				
กาล ๒	(รูป ^๒ - เว ^๒) (เคยเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>	(เคยเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>				
กาล ๓	(รูป ^๓ - เว ^๓) (จักเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>	(จักเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>				
กาล ๔	(รูป ^๔ - เว ^๔) (กําลังเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>	(เคยเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>				
กาล ๕	(รูป ^๕ - เว ^๕) (กําลังเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>	(จักเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>				
กาล ๖	(รูป ^๖ - เว ^๖) (เคยเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>	(จักเกติ) <u>อุปฺปชฺชติ</u>				
องค์ธรรม	อสณฺณสฺตตภุมิ ๑ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งรูปฺขันฺธํอย่างเดี่ยว และ ปณฺจโวกาเรภุมิ ๒๖ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งขันฺธ ๕	ปณฺจโวกาเรภุมิ ๒๖ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งขันฺธ ๕ เท่านั้น			อสณฺณสฺตตภุมิ ๑ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งรูปฺขันฺธํอย่างเดี่ยว	ปณฺจโวกาเรภุมิ ๒๖ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งขันฺธ ๕

ฉะนั้น คำถามบทนี้ เป็น ปริพจนนปัญหา ถามว่า :

รูปฺขันฺธํ กําลังเกติ ในภุมิโต , เวทนาขันฺธํ กําลังเกติ ในภุมินันฺไซใหม่ ?

พระองค์จึงทรงแก้ :

ด้วยการยกเอา อสณฺณสฺตตภุมิ ๑ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งรูปฺขันฺธํอย่างเดี่ยว ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบทได้บทเดี่ยว ขึ้นไว้ในปริมโภฏฐาส

มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อสณฺณสฺตเต ตตฺต รุปฺภวฺอนุโร อุปฺปชฺชติ ใน ๑ ตตฺต เวทนาภวฺอนุโร อุปฺปชฺชติ

แล้วทรงยกเอา ปณฺจโวกาเรภุมิ ๒๖ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งขันฺธ ๕ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฏฐานบท และ สังสยบท ได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโภฏฐาส

ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า ปณฺจโวกาเร ตตฺต รุปฺภวฺอนุโร ๑ อุปฺปชฺชติ เวทนาภวฺอนุโร ๑ อุปฺปชฺชติ

คำวิสัชนาในอนุโลมปุจฉานี้ เป็น สรูปทสสนวิสัชนา ที่มีวิภัคค์ โดยตรง

แสดงปฏิโลมปุจฉา และ วิสัชนา ใน ประวัติวาระ ของ ชั้นมัธยม

ประวัติวาระ | อุปาทวาระ | กาล ๑ : ๒ : ๓ : ๔ : ๕ : ๖ | อุณโณ | โอกาสวาระ | รุปกัณฑ์และ เวทนาขันธมุลี

	สันนิฐานบท		สังสยบท		ปริมโกฏฐาส	ปัจฉิมโกฏฐาส
ปฏิ.ปุ.	ยตถ วา ปน เวทนาขุณฺโห , หรือว่า เวทนาขันธ กาลังเกิด ในภูมิใด ,		ตตฺถ รูปขุณฺโห ? รูปขันธกั กาลังเกิด ในภูมินั้นไฉนใหม่ ?	วิ.	อรุเป ตตฺถ เวทนาขุณฺโห อุปฺปชฺชติ ใน ๑ ตตฺถ รูปขุณฺโห อุปฺปชฺชติ ในอรุเป ภูมิ เวทนาขันธ กาลังเกิด แต่รูปขันธไม่ไฉ กาลังเกิด ในภูมินั้น ,	ปญฺจโวการเร ตตฺถ เวทนาขุณฺโห ๑ อุปฺปชฺชติ รูปขุณฺโห ๑ อุปฺปชฺชติ ในปญฺจโวการภูมินั้น เวทนาขันธกั กาลังเกิด รูปขันธกั กาลังเกิด
กาล ๑	(เว ^๑ - รุป ^๑)	(กาลังเกิด) อุปฺปชฺชติ	(กาลังเกิด) อุปฺปชฺชติ			
กาล ๒	(เว ^๒ - รุป ^๒)	(เคยเกิด) อุปฺปชฺชติ	(เคยเกิด) อุปฺปชฺชติ			
กาล ๓	(เว ^๓ - รุป ^๓)	(จักเกิด) อุปฺปชฺชติ	(จักเกิด) อุปฺปชฺชติ			
กาล ๔	(เว ^๒ - รุป ^๑)	(เคยเกิด) อุปฺปชฺชติ	(กาลังเกิด) อุปฺปชฺชติ			
กาล ๕	(เว ^๓ - รุป ^๑)	(จักเกิด) อุปฺปชฺชติ	(กาลังเกิด) อุปฺปชฺชติ			
กาล ๖	(เว ^๓ - รุป ^๒)	(จักเกิด) อุปฺปชฺชติ	(เคยเกิด) อุปฺปชฺชติ			
องค์ธรรม	อรุภูมิ ๔ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งนามขันธ ๔ และ ปญฺจโวการภูมิ ๒๖ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งขันธ ๕		ปญฺจโวการภูมิ ๒๖ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งขันธ ๕ เท่านั้น		อรุภูมิ ๔ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งนามขันธ ๔	ปญฺจโวการภูมิ ๒๖ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งขันธ ๕

ฉะนั้น คำถามบทนี้ เป็น ปริพนฺธปัญหา ตามว่า :

หรือว่า เวทนาขันธ กาลังเกิด ในภูมิใด , รูปขันธกั กาลังเกิด ในภูมินั้นไฉนใหม่ ?

พระองค์จึงทรงแก้ :

ด้วยการยกเอา อรุภูมิ ๔ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งนามขันธ ๔ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฐานบทได้บทเดียว ขึ้นไว้ในปริมโกฏฐาส

มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า อรุเป ตตฺถ เวทนาขุณฺโห อุปฺปชฺชติ ใน ๑ ตตฺถ รูปขุณฺโห อุปฺปชฺชติ

แล้วทรงยกเอา ปญฺจโวการภูมิ ๒๖ ซึ่งเป็นที่เกิดแห่งขันธ ๕ ซึ่งเป็นองค์ธรรมของสันนิฐานบท และ สังสยบท ได้ทั้งสอง ขึ้นไว้ในปัจฉิมโกฏฐาส

ไม่มีการปฏิเสธสังสยบท ดังแสดงว่า ปญฺจโวการเร ตตฺถ เวทนาขุณฺโห ๑ อุปฺปชฺชติ รูปขุณฺโห ๑ อุปฺปชฺชติ

คำวิสัชนาในปฏิโลมปุจฉานี้ เป็น สรูปทสนวิสัชนา ที่มีวิภังค์ โดยตรง

องค์ธรรมในปวัตติวาระ ชั้นธมมก

๑. ปอฺ = ปญจโวการํ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมि องค์ธรรมได้แก่ ปุ๔ ผ๓ ซึ่งกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิตี่เรียกว่า
อุปปาทักขณะสมังคีของ ปัญจโวการปฏิสนธิจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔.

๒. ฌอฺ = อสณฺณสตฺตํ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในอัสสนุสตัดตภูมิตี่เรียกว่า องค์ธรรมได้แก่ สฺ๑ ซึ่งกำลังเกิดในอัสสนุสตัดตภูมิตี่เรียกว่า
อุปปาทักขณะสมังคีของ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก

๓. ออฺ = อรูปิ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในอรูปภูมิตี่เรียกว่า องค์ธรรมได้แก่ จิ๑ ผ๓ ซึ่งกำลังเกิดในอรูปภูมิตี่เรียกว่า
อุปปาทักขณะสมังคีของ อรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐

๔. ตฺปอฺ (ปอฺ+ออฺ) = จตุโวการํ ปญจโวการํ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจตุโวการภูมิตี่เรียกว่า ปัญจโวการภูมิตี่เรียกว่า องค์ธรรมได้แก่ ปุ๔ ผ๓ ซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภูมิตี่เรียกว่า
อุปปาทักขณะสมังคีของ ปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔

๕. สอฺ (ปอฺ+ออฺ+ฌอฺ) = สหุเพสํ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิตี่เรียกว่า องค์ธรรมได้แก่ ปุ๔ ผ๓ ซึ่งกำลังเกิดใน ๓๑ ภูมิตี่เรียกว่า
อุปปาทักขณะสมังคีของปฏิสนธิจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกฺลาป ๓-๗-๔ ชีวิตนวกกฺลาปที่เกิดขึ้นในขณะแรก

๖. ปจ = ปญจโวการา จวฺนุตานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในปัญจโวการภูมิตี่เรียกว่า องค์ธรรมได้แก่ ปุ๔ ผ๔ ซึ่งกำลังตายในปัญจโวการภูมิตี่เรียกว่า
ภังคักขณะสมังคีของปัญจโวการจติจิต ๑๕ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

๗. ฅจ = อสณฺณสตุตฺตา จวนฺตานิ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในอสัญญัตตภูมิ องค์ธรรมได้แก่ สุ๑ ซึ่งกำลังตายในอสัญญัตตภูมิ ที่เรียกว่า ภัคฺคฺกขณะสมังคีของชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

๘. อจ = อรูปา จวนฺตานิ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายในอรูปภูมิ องค์ธรรมได้แก่ ติ๑ ผ๔ ซึ่งกำลังตายในอรูปภูมิที่เรียกว่า ภัคฺคฺกขณะสมังคีของอรูปจตุตฺติจิต ๔ เจตสิก ๓๐

๙. ตฺปจ (ปจ+อจ) = จตุโวการา ปญฺจโวการา จวนฺตานิ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังตายใน จตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ องค์ธรรมได้แก่ ป๔ ผ๔ ซึ่งกำลังตายใน จตุโวการภูมิ ปญฺจโวการภูมิ ที่เรียกว่า ภัคฺคฺกขณะสมังคีของ จตุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

๑๐. สํจ (ปจ+อจ+ฅจ) = สพฺเพสํ จวนฺตานิ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นทั้งหมดกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ องค์ธรรมได้แก่ ป๔ ผ๔ ซึ่งกำลังตายใน ๓๑ ภูมิ ที่เรียกว่า ภัคฺคฺกขณะสมังคีของ จตุตฺติจิต ๑๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูป ชีวิตนวกกาลาปที่ดับครั้งสุดท้าย

๑๑. ป (ปอ+ปจ) = ปญฺจโวการานิ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปัญจโวการภูมิ องค์ธรรมได้แก่ ป๔ ผ๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในปัญจโวการภูมิ

๑๒. ฅ (ฅอ+ฅจ) = อสณฺณสตุตฺตานิ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอสัญญัตตภูมิ องค์ธรรมได้แก่ สุ๑ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอสัญญัตตภูมิ

๑๓. อ (ออ+อจ) = อรูปานิ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภูมิ องค์ธรรมได้แก่ ติ๑ ผ๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรูปภูมิ

๑๔. ตุป (ตฺปอ+ตฺปจ) = จตุโวการานํ ปญจโวการานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ องศ์ธรรมได้แก่ ปุ๔ ผล๔ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน จตุโวการภูมิ ปัญจโวการภูมิ

๑๕. สุขุ = สุขุธาวาสํ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ องศ์ธรรมได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิที่เรียกว่า อุปปาทักขณะสมังคีของ รูปาวจรปัญจมฉานปฏิสนธิจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชกลาป ๔

๑๖. สุนิ = สุขุธาวาเส ปรีนิพฺพนุตานํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในสุทธาวาสภูมิ องศ์ธรรมได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในสุทธาวาสภูมิ (โดยตรง) พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) (โดยอ้อม) ที่เรียกว่า ภังคักขณะสมังคีของ รูปาวจรปัญจมฉานจุติจิต ๑ เจตสิก ๓๐ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

๑๗. สุขุ (สุขุ+สุนิ) = สุขุธาวาसानํ เตสํ

เมื่อบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในสุทธาวาสภูมิ องศ์ธรรมได้แก่ พระอนาคามีบุคคล ๑ ซึ่งกำลังเกิดในสุทธาวาสภูมิ ๕ และ กำลังตายในสุทธาวาสภูมิ ๔ (เว้นอกนิฏฐาภูมิ) พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในสุทธาวาสภูมิ

๑๘. ฉิปอ = ปจฺฉิมภวีกานํ ปญจโวการํ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในปัญจโวการภูมิ องศ์ธรรมได้แก่ ติ๑ ผ๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะซึ่งกำลังเกิด ในปัญจโวการภูมิ ที่เรียกว่า อุปปาทักขณะสมังคีของ ปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔

๑๙. ฉืออ = ปจฺฉิมภวีกานํ อรูปิ อุปปชฺชนุตานํ เตสํ

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในอรูปปภูมิ องศ์ธรรมได้แก่ ผ๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะซึ่งกำลังเกิดในอรูปปภูมิ ที่เรียกว่า อุปปาทักขณะสมังคีของ อรูปปฏิสนธิจิต ๔ เจตสิก ๓๐

๒๐. จิอุ (จิปอุ+จิอุ) = ปจฉิมภวีกาน์ อุปชชหุตาน์ เตสส์

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นกำลังเกิดในจตุโวการภุมิ ปญจโวการภุมิ องค์ธรรมได้แก่ ตี๑ ผ๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภุมิ ปญจโวการภุมิ ที่เรียกว่า อุปปาทักขณะสมังคีของ ตีเหตุกปฏิสนธิจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔

๒๑. ปนิ = ปญจโวกาเร ปรีนิพพหุตาน์ เตสส์

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในปญจโวการภุมิ องค์ธรรมได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในปญจโวการภุมิ ที่เรียกว่า กังคักขณะสมังคีของ ปญจโวการติเหตุกจิต ๙ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

๒๒. อนิ = อรูปเป ปรีนิพพหุตาน์ เตสส์

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในอรูปภุมิ องค์ธรรมได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในอรูปภุมิ ที่เรียกว่า กังคักขณะสมังคีของ อรูปจิต ๔ เจตสิก ๓๐

๒๓. นิ (ปนิ+อนิ) = ปรีนิพพหุตาน์ เตสส์

เมื่อบุคคลเหล่านั้นกำลังปรีนิพพานในจตุโวการภุมิ ปญจโวการภุมิ องค์ธรรมได้แก่ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในจตุโวการภุมิ ปญจโวการภุมิ ที่เรียกว่า กังคักขณะสมังคีของ ตีเหตุกจิต ๑๓ เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

๒๔. ปฉิ (จิปอุ+ปนิ) = ปญจโวกาเร ปจฉิมภวีกาน์ เตสส์

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในปญจโวการภุมิ องค์ธรรมได้แก่ ตี๑ ผ๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะซึ่งกำลังเกิดในปญจโวการภุมิ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในปญจโวการภุมิ

๒๕. อฉิ (จิอุ+อนิ) = อรูปเป ปจฉิมภวีกาน์ เตสส์

เมื่อปัจฉิมภวีกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในอรูปภุมิ องค์ธรรมได้แก่ ผ๓ ที่เป็นปัจฉิมภวีกะซึ่งกำลังเกิดในอรูปภุมิ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรีนิพพานในอรูปภุมิ

๒๖. ฉิ (ปฉิ+อฉิ) = ปฉฉิมภวีกานห์ เตสส์

เมื่อปฉฉิมภวิกบุคคลเหล่านั้นเกิดอยู่ในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ องศ์ธรรมได้แก่ ติ๑ ผ๓ ที่เป็นปฉฉิมภวิกะซึ่งกำลังเกิดในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ พระอรหันตบุคคล ๑ ซึ่งกำลังปรินิพพานในจตุโวการภุมิ ปัญจโวการภุมิ

๒๗. เย อ วา นิ = เย อรูปปี อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนหฺติ เตสส์

บุคคลเหล่าใดจักเกิดในอรุภุมิแล้วจักปรินิพพาน บุคคลเหล่านั้น องศ์ธรรมได้แก่

ติ๑ ซึ่งกำลังเกิดในกามสุคติภุมิ ๗ รูปภุมิ ๙ (เว้นจตุตถถมานภุมิ) ที่จะได้มรรคเบื่องต่ำและจะเกิดในอรุภุมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่า อุปปาทักขณะสมังคีของ ปัญจโวการติเหตุกปฏิสนธิจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญญาจมนานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชกลาป ๓-๗-๔

ผ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายใน กามสุคติภุมิ ๗ รูปภุมิ ๙ (เว้นจตุตถถมานภุมิ) และ จะเกิดในอรุภุมิแล้วจะปรินิพพาน

ผ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตายในอรุภุมิ และจะเกิดในอรุภุมิภุมิใดภุมิหนึ่งอีก (เว้นภุมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน

๒๘. เย จ อ วา นิ เต จ = เย จ อรูปปี อุปปชชิตวา ปรีนิพพายิสฺสนหฺติ เตสส์ จวนฺตานห์ เตสส์

บุคคลเหล่าใดกำลังตาย ในปัญจโวการภุมิ และ จะเกิดในอรุภุมิแล้วจะปรินิพพาน

บุคคลเหล่านั้น องศ์ธรรมได้แก่

ผ๓ ซึ่งกำลังตายใน กามสุคติภุมิ ๗ รูปภุมิ ๙ (เว้นจตุตถถมานภุมิ) และจะเกิดในอรุภุมิแล้วจะปรินิพพาน ที่เรียกว่า ภังคักขณะสมังคีของ ปัญจโวการติเหตุกจิต ๘ (เว้นรูปาวจรปัญญาจมนานวิปากจิต ๑) เจตสิก ๓๕ กัมมชรูปที่ดับครั้งสุดท้าย

ผ๓ ซึ่งกำลังเกิดและกำลังตาย ในอรุภุมิ และ จะเกิดในอรุภุมิ ภุมิใดภุมิหนึ่งอีก (เว้นภุมิที่ต่ำกว่า) แล้วจะปรินิพพาน

องค์กรรมปวัตติวาระ

เตลี = เมื่อบุคคลเหล่านั้น

กำลังเกิด	เกิดอยู่	กำลังตาย
① ปณจโวการํ อุปปชฺชนุตานํ (ป อุ) ② อสณฺณสตุตํ อุปปชฺชนุตานํ (ณ อุ) ③ อรูปํ อุปปชฺชนุตานํ (อ อุ) ④ จตุโวการํ ปณจโวการํ อุปปชฺชนุตานํ (ตุ ป อุ) ⑤ สพฺเพสํ อุปปชฺชนุตานํ (สํ อุ)	⑪ ปณจโวการานํ (ป) ⑫ อสณฺณสตุตานํ (ณ) ⑬ อรูปานํ (อ) ⑭ จตุโวการานํ ปณจโวการานํ (ตุ ป)	⑥ ปณจโวการา จวนุตานํ (ป จ) ⑦ อสณฺณสตุตจวนุตานํ (ณ จ) ⑧ อรูปา จวนุตานํ (อ จ) ⑨ จตุโวการา ปณจโวการา จวนุตานํ (ตุ ป จ) ⑩ สพฺเพสํ จวนุตานํ (สํ จ)

③ อ อุ $\frac{1+3}{4+30}$	⑬ อ $\frac{1}{1+4}$	อ จ ⑧ $\frac{1+4}{4+30}$
② ณ อุ $\frac{1}{\text{ชีแรก}}$	⑫ ณ $\frac{1}{1}$	ณ จ ⑦ $\frac{1}{\text{ชีท้าย}}$
① ป อุ $\frac{4+3}{15+35 \text{ กํ } 3-7-4}$	⑪ ป $\frac{4+4}{4+4}$	ป จ ⑥ $\frac{4+4}{15+35 \text{ กํ } \text{ท้าย}}$
④ ตุ ป อุ $\frac{4+3}{19+35 \text{ กํ } 3-7-4}$	⑭ ตุ ป $\frac{4+4}{4+4}$	ตุ ป จ ⑨ $\frac{4+4}{19+35 \text{ กํ } \text{ท้าย}}$
⑤ สํ อุ $\frac{4+3}{19+35 \text{ กํ } 3-7-4 \text{ ชีแรก}}$		สํ จ ⑩ $\frac{4+4}{19+35 \text{ กํ } \text{ชีท้าย}}$

องค์กรรมปวัตติวาระ (อริยะบุคคล)

เตตฺถิ = เมื่อบุคคลเหล่านั้น

กำลังเกิด	เกิดอยู่	กำลังปรินิพพาน
⑮ สุทธาวาส อูปปชชนุตถานํ (สุ อู) ⑱ ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจวอการํ อูปปชชนุตถานํ (ฉิ ป อู) ⑲ ปจฺฉิมภวีกานํ อรุเป อูปปชชนุตถานํ (ฉิ อ อู) ⑳ ปจฺฉิมภวีกานํ อูปปชชนุตถานํ (ฉิ อู)	⑰ สุทธาวาสานํ (สุ) ㉔ ปญฺจวอกาเร ปจฺฉิมภวีกานํ (ป ฉิ) ㉕ อรุเป ปจฺฉิมภวีกานํ (อ ฉิ) ㉖ ปจฺฉิมภวีกานํ (ฉิ)	⑯ สุทธาวาเส ปรีนินฺพุทฺถานํ (สุ นิน) ㉑ ปญฺจวอกาเร ปรีนินฺพุทฺถานํ (ป นิน) ㉒ อรุเป ปรีนินฺพุทฺถานํ (อ นิน) ㉓ ปรีนินฺพุทฺถานํ (นิน)

$$\begin{array}{r}
 \textcircled{15} \text{ สุ อู} \\
 \hline
 \text{อนา 1} \\
 \text{รูปา ปัญญ 1 + 30 กํ 4}
 \end{array}
 +
 \begin{array}{r}
 \textcircled{17} \text{ สุ} \\
 \hline
 \text{อร 1 ปรี สุ 5 /} \\
 \text{อนา 1 สุ 4 (-อก)} \\
 \hline
 \text{รูปา ปัญญ 1 + 30 กํ ท้าย}
 \end{array}
 =
 \begin{array}{r}
 * \text{ สุ นิน } \textcircled{16} \\
 \hline
 \text{อร 1} \\
 \hline
 \text{รูปา ปัญญ 1 + 30 กํ ท้าย}
 \end{array}$$

$ \begin{array}{r} \textcircled{19} \text{ ฉิ อ อู} \\ \hline \text{ผ 3 ฉิ} \\ \text{4 + 30} \end{array} $	+	$ \begin{array}{r} \textcircled{25} \text{ อ ฉิ} \\ \hline \text{อร 1} \\ \hline \text{4 + 30} \end{array} $	=	$ \begin{array}{r} \text{อ นิน } \textcircled{22} \\ \hline \text{อร 1} \\ \hline \text{4 + 30} \end{array} $
$ \begin{array}{r} \textcircled{18} \text{ ฉิ ป อู} \\ \hline \text{1 + 3 ฉิ} \\ \text{ติ 9 + 35 กํ 3-7-4} \end{array} $	+	$ \begin{array}{r} \textcircled{24} \text{ ป ฉิ} \\ \hline \text{อร 1} \\ \hline \text{ติ 9 + 35 กํ ท้าย} \end{array} $	=	$ \begin{array}{r} \text{ป นิน } \textcircled{21} \\ \hline \text{อร 1} \\ \hline \text{ติ 9 + 35 กํ ท้าย} \end{array} $
$ \begin{array}{r} \textcircled{20} \text{ ฉิ อู} \\ \hline \text{1 + 3 ฉิ} \\ \text{ติ 13 + 35 กํ 3-7-4} \end{array} $	+	$ \begin{array}{r} \textcircled{26} \text{ ฉิ} \\ \hline \text{อร 1} \\ \hline \text{ติ 13 + 35 กํ ท้าย} \end{array} $	=	$ \begin{array}{r} \text{นิน } \textcircled{23} \\ \hline \text{อร 1} \\ \hline \text{ติ 13 + 35 กํ ท้าย} \end{array} $

เตล็ดตฤณ = เมื่อ.....บุคคลเหล่านั้น.....ในภุมินัน

กำลังเกิด	เกิดอยู่	กำลังปรินิพพาน
⑮ สุทธาวาส์ อุปปชชนตทาน (สุ อ) ⑱ ปจฉิมภวีกานัน ปญจโวหารัน อุปปชชนตทาน (ฉิ ป อ) * ⑲ ปจฉิมภวีกานัน อรูป อุปปชชนตทาน (ฉิ อ อ) * ⑳ ปจฉิมภวีกานัน อุปปชชนตทาน (ฉิ อ) *	⑰ สุทธาวาสานัน (สุ) ⑳ ปญจโวหาร ปจฉิมภวีกานัน (ป ฉิ) * ㉕ อรูป ปจฉิมภวีกานัน (อ ฉิ) * ㉖ ปจฉิมภวีกานัน (ฉิ) *	⑯ สุทธาวาส ปรีนินพพตทานัน (สุ นิ) * ㉑ ปญจโวหาร ปรีนินพพตทานัน (ป นิ) * ㉒ อรูป ปรีนินพพตทานัน (อ นิ) * ㉓ ปรีนินพพตทานัน (นิ) *
⑮ สุ อ	⑰ สุ	⑯ สุ นิ
อนุ 1 สุ รูปา ปัญ 1 + 30 กั 4 กับ สุ 5	อนุ 1 สุ 5 + สุ 4 (อก) / อร 1 ปรี สุ 5 กับ สุ 5	อร 1 ปรี สุ (ตรง) อนุ 1 สุ 4 (อก) (อ้อม) รูปา ปัญ 1 + 30 กั ทำย กับ สุ 5

* ปจฉิมภวีก โดยอ้อม	ปจฉิมภวีก โดยตรง	ปรีนินพพต โดยตรง	* ปรีนินพพต โดยอ้อม
* 1 + 3 อรูป ไม่เกิด อีกร 4 + 30 > กับ อรูป 4	⑲ ฉิ อ อ ๓ 3 ฉิ อรูป	⑵ อ ฉิ +	* 1 + 3 อรูป ไม่ดับ อีกร 4 + 30 > กับ อรูป 4
* 4 + 3 ปัญ ไม่เกิด อีกร ปัญ 15 + 35 กั 3 7 4 > กับ ปัญ 25 (-อก)	⑱ ฉิ ป อ 1 + 3 ฉิ ปัญ ปัญ ๓ 9 + 35 กั 3 7 4 กับ ปัญ 22 (-อบาย 4)	⑳ ป ฉิ +	* 4 + 3 ปัญ ไม่ดับ อีกร ปัญ 15 + 35 กั ทำย > กับ ปัญ 25 (-อก)
* 4 + 3 จตุ ปัญ ไม่เกิด อีกร 19 + 35 กั 3 7 4 > กับ จตุ 4 ปัญ 25 (-อก)	㉑ ฉิ อ 1 + 3 ฉิ จตุ ปัญ ๓ 13 + 35 กั 3 7 4 กับ จตุ 4 ปัญ 22 (-อบาย 4)	㉒ นิ +	* 4 + 3 จตุ ปัญ ไม่ดับ อีกร 19 + 35 กั ทำย > กับ จตุ 4 ปัญ 25 (-อก)
	㉓ นิ		
	๓ ๑๓ + ๓๕ กั ทำย กับ จตุ 4 ปัญ 22 (-อบาย 4)	๓ ๑๓ + ๓๕ กั ทำย กับ จตุ 4 ปัญ 22 (-อบาย 4)	

กาล 1 บุคคลลวาระ / บุคคลโลกาสวาระ

อุปบุพชชติ = กำลังเกิด	นอุปบุพชชติ = ไม่ใช่กำลังเกิด	นิริชชติ = กำลังดับ	น นิริชชติ = ไม่ใช่กำลังดับ
รูปกำลังเกิด	รูปไม่ใช่กำลังเกิด	รูปกำลังดับ	รูปไม่ใช่กำลังดับ
นามกำลังเกิด	นามไม่ใช่กำลังเกิด	นามกำลังดับ	นามไม่ใช่กำลังดับ

กาล 2 บุคคลลวาระ อุปปาหวาระ = นิโรธวาระ = อุปปาหนิโรธวาระ

อุปบุพชชิตถ = เคยเกิด	นอุปบุพชชิตถ = ไม่เคยเกิด	นิริชชิตถ = เคยดับ	น นิริชชิตถ = ไม่เคยดับ
รูปเคยเกิด	รูปไม่เคยเกิด	รูปเคยดับ	รูปไม่เคยดับ
นามเคยเกิด	นามไม่เคยเกิด	นามเคยดับ	นามไม่เคยดับ

กาล 2 บุคคลโลกาสวาระ อุปปาหวาระ = นิโรธวาระ = อุปปาหนิโรธวาระ

รูปเคยเกิด	รูปไม่เคยเกิด	รูปเคยดับ	รูปไม่เคยดับ
นามเคยเกิด	นามไม่เคยเกิด	นามเคยดับ	นามไม่เคยดับ

กาล 3 บุคคลโลกาสวาระ

อุปบุพชชิสสติ = จักเกิด	นอุปบุพชชิสสติ = จักไม่เกิด	นิริชชิสสติ = จักดับ	น นิริชชิสสติ = จักไม่ดับ
รูปจักเกิด	รูปจักไม่เกิด (นิ * อ)	รูปจักดับ	รูปจักไม่ดับ (นิ * อ)
นามจักเกิด	นามจักไม่เกิด (นิ * ฌ)	นามจักดับ	นามจักไม่ดับ (นิ * ฌ)

อุปบุพชยิสฺสติ = จักเกิด	นุบุพชยิสฺสติ = จักไม่เกิด	นิริชฺฌยิสฺสติ = จักดับ	น นิริชฺฌยิสฺสติ = จักไม่ดับ
รูปจักเกิด	รูปจักไม่เกิด	รูปจักดับ	รูปจักไม่ดับ
(อฺ)	(ฉิ และ เย อ วา นฺ)	(อฺ + ฉิ ป อฺ + เย อ วา นฺ เต จ)	(นฺ + ฉิ อ อฺ + เย อ วา นฺ เต จ)
<p>ปฺ 4 พ 3 ปญฺจ เกิด ปญฺจ อิก</p> <p>สุ 1 ติ 1 อสฺสญฺ อรูป</p> <p>4 ————— ติ 1</p> <p>1 ————— สุ 1</p> <p>25 (-อก) ————— ปฺ 4 พ 3 ————— 25 (-อก)</p>	<p>(ฉิ) { 1. ติ 1 พ 3 ฉิ จตุ ปญฺจ (ฉิ อฺ) 2. อรพ 1 ปริ จตุ ปญฺจ (นฺ)</p> <p>(เย อ วา นฺ) { 3. ติ 1 กามสุ 7 + รูป 9 (-7) มต. → อรูป ปริ 4. พ 3 กามสุ 7 + รูป 9 (-7) → อรูป ปริ 5. พ 3 อรูป → อรูป (ตา) ปริ</p> <p>4 ————— ฉิ อ อฺ ————— เย พ 3 ————— เย พ 3 ————— นิ อรพ 1</p> <p>22 (-4) ————— ฉิ ป อฺ ————— เย ติ 1 ————— นิ ติ 1 ————— พ 3 อรพ 1</p>	<p>ปฺ 4 พ 3 ปญฺจ ดับ ปญฺจ อิก</p> <p>(ฉิ ป อฺ เย อฺ)</p> <p>สุ 1 ติ 1 อสฺสญฺ อรูป</p> <p>4 ————— ติ 1</p> <p>1 ————— สุ 1</p> <p>26 ————— ติ 1 พ 3 ————— ปฺ 4 พ 3 ————— 25 (-อก) ————— 25 (-อก)</p>	<p>(นฺ) 1. อร พ 1 ปริ จตุ ปญฺจ</p> <p>(ฉิ อ อฺ) 2. พ 3 ฉิ อรูป</p> <p>(เย อ วา นฺ เต จ) { 3. พ 3 กามสุ 7 + รูป 9 (-7) → อรูป ปริ 4. พ 3 อรูป → อรูป (ตา) ปริ</p> <p>4 ————— ฉิ อ อฺ ————— เย พ 3 ————— เย พ 3 ————— นิ อรพ 1</p> <p>22 (-4) ————— เย จ ————— นิ พ 3 อรพ 1</p>
นามจักเกิด	นามจักไม่เกิด	นามจักดับ	นามจักไม่ดับ
(อฺ + เย อ วา นฺ)	(ฉิ)	(อฺ + ฉิ อฺ + เย อ วา นฺ)	(นฺ)
<p>ปฺ 4 พ 3 (-ฉิ) -30 (-อก)</p> <p>4 ————— ติ 1</p> <p>1 ————— สุ 1</p> <p>16(-จตุ) ————— เย พ 3 ————— 25 (-อก) ————— 25 (-อก) ————— นิ พ 3</p>	<p>(ฉิ) { 1. ติ 1 ฉิ ปญฺจ (ฉิ อฺ) 2. พ 3 ฉิ จตุ ปญฺจ (ฉิ อฺ) 3. อรพ 1 ปริ จตุ ปญฺจ (นฺ)</p> <p>4 ————— ฉิ อ อฺ ————— นิ อรพ 1</p> <p>22 (-4) ————— ฉิ ป อฺ ————— นิ อรพ 1</p>	<p>(ฉิ อฺ) ติ 1 พ 3 ฉิ จตุ ปญฺจ</p> <p>ปฺ 4 พ 3 (-ฉิ) -30 (-อก)</p> <p>4 ————— ติ 1</p> <p>1 ————— สุ 1</p> <p>26 ————— ฉิ ป อฺ ————— นิ พ 3 ————— 25 (-อก) ————— 25 (-อก) ————— นิ พ 3</p>	<p>(นฺ) อรพ 1 ปริ จตุ ปญฺจ</p> <p>4 ————— นิ อรพ 1</p> <p>22 (-4) ————— นิ อรพ 1</p>

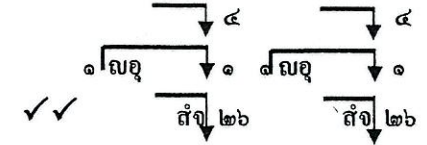
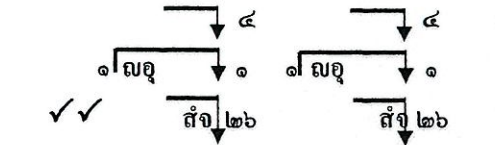
ประวัติวาระ อุปปาทวาระ ปัจจุป็นนวาระ ปุคคลวาระ (ปุคคโลกาสวาระ*)

วฤ๑ นฤ(๒๑๑๕), โล (๒๑๒๓)	รูป-เว'	วฤ๑ จล(๒๑๒๗), โล(๒๑๓๓)	รูป-เว'
<p>อนรุ. ยตต(ยตต) รูป อุปฺปชฺชติ, ตตต(ตตต) เว อุปฺปชฺชติ?</p> <p style="text-align: center;">× ไม่ใช่กำลังเกิด</p> <p>รูป กำลังเกิด, เว กำลังเกิด ?</p> <p>✓× ๑ ฌอุ</p> <p>✓✓ ๒๖ ปรอุ</p> <p style="text-align: center;">× ไม่ใช่กำลังเกิด</p> <p>เว กำลังเกิด, รูป กำลังเกิด ?</p> <p>✓× ๔ ออุ</p> <p>✓✓ ๒๖ ปรอุ ๒๖ ปรอุ</p> <p style="text-align: center;">คิ๑ ผ๓ อรูป</p> <p>๑ ฌอุ = $\left[\begin{array}{l} \text{คิ๑ อตัณฺย} \\ \text{ชีแรก (กับอตัณฺย ๑)} \end{array} \right]$</p> <p style="text-align: center;">๔ ออุ = $\left[\begin{array}{l} \text{คิ๑ ผ๓ อรูป} \\ \text{อรูปปฏิ๔+๓๐ (กับอรูป๔)} \end{array} \right]$</p> <p style="text-align: center;">๒๖ ปรอุ = $\left[\begin{array}{l} \text{ปุ๔ ผ๓ ปัญจ} \\ \text{ปัญจปฏิ๑๕+๓๕ กั ๓-๗-๔ (กับปัญจ๒๖)} \end{array} \right]$</p> <p>อนรุ. อตถณตตตฺต อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสฺ (ตตต) รูป อุปฺปชฺชติ โน จ เตสฺ (ตตต) เว อุปฺปชฺชติ, ปญจวอการิ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสฺ (ตตต) รูป จ อุปฺปชฺชติ เว จ อุปฺปชฺชติ.</p> <p>ปรุวิ. อรุปี อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสฺ (ตตต) เว อุปฺปชฺชติ โน จ เตสฺ (ตตต) รูป อุปฺปชฺชติ, ปญจวอการิ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสฺ (ตตต) เว จ อุปฺปชฺชติ รูป จ อุปฺปชฺชติ.</p>		<p>อนรุ. ยตต(ยตต) รูป นุปรฺปชฺชติ, ตตต(ตตต) เว นุปรฺปชฺชติ?</p> <p style="text-align: center;">× กำลังเกิด</p> <p>รูป ไม่ใช่กำลังเกิด, เว ไม่ใช่กำลังเกิด ?</p> <p>✓× ๔ ออุ</p> <p>✓✓</p> <p style="text-align: center;">× กำลังเกิด</p> <p>เว ไม่ใช่กำลังเกิด, รูป ไม่ใช่กำลังเกิด ?</p> <p>✓× ๑ ฌอุ</p> <p>✓✓</p> <p style="text-align: center;">คิ๑ ผ๓ อรูป</p> <p>๔ ออุ = $\left[\begin{array}{l} \text{คิ๑ ผ๓ อรูป} \\ \text{อรูปปฏิ๔+๓๐ (กับอรูป๔)} \end{array} \right]$</p> <p style="text-align: center;">๑ ฌอุ = $\left[\begin{array}{l} \text{คิ๑ อตัณฺย} \\ \text{ชีแรก (กับอตัณฺย ๑)} \end{array} \right]$</p> <p style="text-align: center;">๓๑ ๓๑ = $\left[\begin{array}{l} \text{ปุ๔ ผ๔ -๓๑ ภูมิ} \\ \text{จฺจ ๓๑ = จุติ ๑๕ +๓๕ กั ชีท้าย (กับ ๓๑ ภูมิ)} \end{array} \right]$</p> <p>อนรุ. อรุปี อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสฺ (ตตต) รูป นุปรฺปชฺชติ โน จ เตสฺ (ตตต) เว นุปรฺปชฺชติ, สพฺเพสฺ จวนฺตานิ เตสฺ (ตตต) รูป จ นุปรฺปชฺชติ เว จ นุปรฺปชฺชติ.</p> <p>ปรุวิ. อตถณตตตฺต อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสฺ (ตตต) เว นุปรฺปชฺชติ โน จ เตสฺ (ตตต) รูป นุปรฺปชฺชติ, สพฺเพสฺ จวนฺตานิ เตสฺ (ตตต) เว จ นุปรฺปชฺชติ รูป จ นุปรฺปชฺชติ.</p>	

หมายเหตุ ใน ปัจจุป็นนวาระ (ปุคคโลกาสวาระ*) แสดงเหมือนกันกับปุคคลวาระ

- คำปุจฉาเพิ่ม (ยตต) และ (ตตต)
- การแสดงองค์ธรรมเพิ่ม (กับภูมิ)
- คำวิสัยนาเพิ่ม (ตตต)

ประวัติวาระ อุปปาทวาระ ปัจจุบันนวาระ ปุคควาระ (ปุคคโลกาตวาระ*)

วฤ๑ นฤ(๑๑๑๑-๑๑๑๑), โถ (๑๑๒๕-๑๒๖)	เว-สัตย์	วฤ๑ จล(๑๑๒๕-๑๑๓๐), โถ(๑๑๓๔-๑๑๓๕)	เว-สัตย์
<p>อนุปุ. ยตต (ยตต) เว อุปปชชติ, ตตต (ตตต) ตตต อุปปชชติ?</p>	<p>ปฏิปุ. ยตต วา ปน (ยตต) ตตต อุปปชชติ, ตตต (ตตต) เว อุปปชชติ?</p>	<p>อนุปุ. ยตต (ยตต) เว นุปปชชติ, ตตต (ตตต) ตตต นุปปชชติ?</p>	<p>ปฏิปุ. ยตต วา ปน (ยตต) ตตต นุปปชชติ, ตตต (ตตต) เว นุปปชชติ?</p>
<p>เว กำลังเกิด, สัตย์ กำลังเกิด ?</p>	<p>สัตย์ กำลังเกิด, เว กำลังเกิด?</p>	<p>เว ไม่ใช่กำลังเกิด, สัตย์ ไม่ใช่กำลังเกิด ?</p>	<p>สัตย์ ไม่ใช่กำลังเกิด, เว ไม่ใช่กำลังเกิด ?</p>
<p>✓✓ $\alpha + 2b \overline{\text{ตุปอุ}}$ $\alpha + 2b \overline{\text{ตุปอุ}}$</p>	<p>✓✓ $\alpha + 2b \overline{\text{ตุปอุ}}$ $\alpha + 2b \overline{\text{ตุปอุ}}$</p>		
$\left[\alpha + 2b \overline{\text{ตุปอุ}} \right] = \frac{\text{ปุ๔ ผ๓ จตุ ปัญจ}}{\text{ปฏี๑๕+๓๕ กํ ๓-๓-๔ (กั๑จตุ๔ ปัญจ๒๖)}}$		$\left[\overline{\text{ตั้ง}} \overline{\text{๓๑}} \right] = \frac{\text{ปุ๔ ผ๔ -๓๑ ฐมิ}}{\text{จตุติ ๑๕ +๓๕ กํ ซึ่ท่าย (กั๑ ๓๑ ฐมิ)}}$ $\left[\overline{\text{ณอุ}} \right] = \frac{\text{สุ๑ อสัตย์}}{\text{ซึ่แรก (กั๑อสัตย์ ๑)}}$	
<p>อนุวิ. อามนุตา ปฏีวิ. อามนุตา</p>		<p>อนุวิ. อามนุตา ปฏีวิ. อามนุตา</p>	

หมายเหตุ ใน ปัจจุบันนวาระ (ปุคคโลกาตวาระ*)แสดง เหมือนกันกับปุคควาระ

- คำจุณา เพิ่ม (ยตต) และ (ตตต)
- การแสดงองค์ธรรม เพิ่ม (กั๑ ... ฐมิ)

วณิ ๑ นุถ(น๒๑๐-๒๑๒), โถ (น๒๑๔-๒๑๕)	รูป-เว	วณิ ๑ จถ(น๒๑๖-๒๑๘), โถ(น๒๒๐-๒๒๑)	รูป-เว
<p>อนุปุ. ยตุส (ยตุถ) รูป นิจฺฆมฺติ, ตตุส (ตตุถ) เว นิจฺฆมฺติ?</p> <p style="text-align: center;">× ไม่ใช่กำลังดับ</p> <p>รูป กำลังดับ, เว กำลังดับ ?</p> <p>✓× <u>ณจ ๑</u></p> <p>✓✓ <u>ปจ ๒๖</u> <u>ปจ ๒๖</u></p> <p style="text-align: center;">ตุ๑ อตฺถ</p> <p><u>ณจ ๑ = ชีทำย(กับอตฺถ ๑)</u></p> <p style="text-align: center;"><u>ปจ ๒๖ = ปญฺจตุ๑๕+๓๕ กํ ทำย (กับปญฺจ๒๖)</u></p>	<p>ปฏฺฐิ. ยตุส วา ปน (ยตุถ) เว นิจฺฆมฺติ, ตตุส (ตตุถ) รูป นิจฺฆมฺติ?</p> <p style="text-align: center;">× ไม่ใช่กำลังดับ</p> <p>เว กำลังดับ, รูป กำลังดับ?</p> <p>✓× <u>อจ ๔</u></p> <p>✓✓ <u>ปจ ๒๖</u> <u>ปจ ๒๖</u></p> <p style="text-align: center;">ติ๑ ผ๔ อรูป</p> <p><u>อจ ๔ = อรูปฺจตุ๔+๓๐ (กับอรูป๔)</u></p>	<p>อนุปุ. ยตุส (ยตุถ) รูป นิจฺฆมฺติ, ตตุส (ตตุถ) เว น นิจฺฆมฺติ?</p> <p style="text-align: center;">× กำลังดับ</p> <p>รูป ไม่ใช่กำลังดับ, เว ไม่ใช่กำลังดับ ?</p> <p>๔ ↓ <u>อจ ๔</u> ✓× ๔ ↓</p> <p>๑ ↓</p> <p>✓✓ ๒๖ ↓ <u>ตฺถ</u> ๒๖ ↓ <u>ตฺถ</u></p> <p style="text-align: center;">ตุ๑ อตฺถ</p> <p><u>อจ ๔ = อรูปฺจตุ๔+๓๐ (กับอรูป๔)</u></p> <p style="text-align: center;"><u>ณจ ๑ = ชีทำย(กับอตฺถ ๑)</u></p> <p style="text-align: center;"><u>๓๐ ↓ <u>ตฺถ</u> = ปฏฺฐิ ๑๕ + ๓๕ กํ๓-๗-๔ ชีแรก (กับ ๓๐ ภูมิ)</u></p>	<p>ปฏฺฐิ. ยตุส วา ปน (ยตุถ) เว น นิจฺฆมฺติ, ตตุส (ตตุถ) รูป น นิจฺฆมฺติ?</p> <p style="text-align: center;">× กำลังดับ</p> <p>เว ไม่ใช่กำลังดับ, รูป ไม่ใช่กำลังดับ?</p> <p>๔ ↓</p> <p>๑ ↓ <u>ณจ ๑</u> ✓× ๑ ↓</p> <p>✓✓ ๒๖ ↓ <u>ตฺถ</u> ๒๖ ↓ <u>ตฺถ</u></p> <p style="text-align: center;">ตุ๑ อตฺถ</p> <p><u>ณจ ๑ = ชีทำย(กับอตฺถ ๑)</u></p>
<p>อนูวิ. อสณฺณตฺตทา จวนฺตานิ เตสํ (ตตุถ) รูป นิจฺฆมฺติ โน จ เตสํ (ตตุถ) เว น นิจฺฆมฺติ, ปญฺจไวการา จวนฺตานิ เตสํ (ตตุถ) รูป จ น นิจฺฆมฺติ เว จ น นิจฺฆมฺติ.</p> <p>ปฏฺฐิวิ. อรูปา จวนฺตานิ เตสํ (ตตุถ) เว น นิจฺฆมฺติ โน จ เตสํ (ตตุถ) รูป น นิจฺฆมฺติ, ปญฺจไวการา จวนฺตานิ เตสํ (ตตุถ) เว จ น นิจฺฆมฺติ รูป จ น นิจฺฆมฺติ.</p>		<p>อนูวิ. อรูปา จวนฺตานิ เตสํ (ตตุถ) รูป น นิจฺฆมฺติ โน จ เตสํ (ตตุถ) เว น นิจฺฆมฺติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ (ตตุถ) รูป จ น นิจฺฆมฺติ เว จ น นิจฺฆมฺติ.</p> <p>ปฏฺฐิวิ. อสณฺณตฺตทา จวนฺตานิ เตสํ (ตตุถ) เว น นิจฺฆมฺติ โน จ เตสํ (ตตุถ) รูป น นิจฺฆมฺติ, สพฺเพสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ (ตตุถ) เว จ น นิจฺฆมฺติ รูป จ น นิจฺฆมฺติ.</p>	

หมายเหตุ ใน ปัจจุปปันนวาระ (ปุคคโลกาธวาระ*) แสดง เหมือนกันกับปุคควาระ

- คำบุจฉาเพิ่ม (ยตุถ) และ (ตตุถ)
- การแสดงองค์ธรรมเพิ่ม (กับภูมิ)
- คำวิสัยนาเพิ่ม (ตตุถ)

วณิ ๑ มุถ(น๒๑๒-๒๑๓), โถ (น๒๑๖)	เว°-สัณญ°	วณิ ๑ จณ(น๒๑๘), โถ(น๒๒๒)	เว°-สัณญ°
<p>อนุปุ. ขตุต (ขตุถ) เว นิรุชฌติ, ตตุต (ตตุถ) สณ นิรุชฌติ?</p>	<p>ปฏิปุ. ขตุต วา ปน (ขตุถ) สณ นิรุชฌติ, ตตุต (ตตุถ) เว นิรุชฌติ?</p>	<p>อนุปุ. ขตุต (ขตุถ) เว น นิรุชฌติ, ตตุต (ตตุถ) สณ น นิรุชฌติ?</p>	<p>ปฏิปุ. ขตุต วา ปน (ขตุถ) สณ น นิรุชฌติ, ตตุต (ตตุถ) เว น นิรุชฌติ?</p>
<p>เว กำลังคับ, สัณญ กำลังคับ ?</p>	<p>สัณญ กำลังคับ, เว กำลังคับ ?</p>	<p>เว ไม่ใช่กำลังคับ, สัณญ ไม่ใช่กำลังคับ ?</p>	<p>สัณญ ไม่ใช่กำลังคับ, เว ไม่ใช่กำลังคับ ?</p>
<p>✓✓ $\overline{\text{ตฺปจ} \text{๔} + \text{๒๖}}$ $\overline{\text{ตฺปจ} \text{๔} + \text{๒๖}}$</p>	<p>✓✓ $\overline{\text{ตฺปจ} \text{๔} + \text{๒๖}}$ $\overline{\text{ตฺปจ} \text{๔} + \text{๒๖}}$</p>	<p>$\begin{array}{c} \text{๔} \downarrow \\ \circ \downarrow \text{ลจ} \circ \\ \checkmark \checkmark \text{๒๖} \downarrow \text{สัณญ} \end{array}$ $\begin{array}{c} \text{๔} \downarrow \\ \circ \downarrow \text{ลจ} \circ \\ \text{๒๖} \downarrow \text{สัณญ} \end{array}$</p>	<p>$\begin{array}{c} \text{๔} \downarrow \\ \circ \downarrow \text{ลจ} \circ \\ \text{๒๖} \downarrow \text{สัณญ} \end{array}$ $\begin{array}{c} \text{๔} \downarrow \\ \circ \downarrow \text{ลจ} \circ \\ \text{๒๖} \downarrow \text{สัณญ} \end{array}$</p>
$\left(\overline{\text{ตฺปจ} \text{๔} + \text{๒๖}} \right) = \frac{\text{ปุ๔ ผ๔ จตุ ปัญจ}}{\text{จตุ๑๘+๓๕ กั ทำย(กับจตุ๔ ปัญจ๒๖)}}$		$\left(\begin{array}{c} \text{๓๑} \downarrow \text{สัณญ} \\ \text{ลจ} \end{array} \right) = \frac{\text{ปุ๔ ผ๓-๓๑ ฐมิ}}{\text{ปฏิ ๑๘ + ๓๕ กั๓-๓-๔ ชีแรก (กับ ๓๑ ฐมิ)}}$ $\overline{\text{ลจ} \text{๑}} = \frac{\text{๓๑ อสัณญ}}{\text{ชีทำย(กับอสัณญ ๑)}}$	
<p>อนุวิ. อามนุตา ปฏีวิ. อามนุตา</p>		<p>อนุวิ. อามนุตา ปฏีวิ. อามนุตา</p>	

หมายเหตุ ใน ปัจจุบันนวาระ (ปุคคโลกาสวาระ*)แสดง เหมือนกันกับปุคคลวาระ

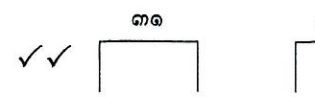
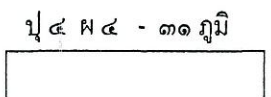
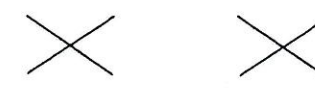
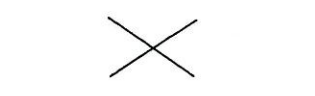

- คำปุจฉาเพิ่ม (ขตุถ) และ (ตตุถ)
- การแสดงองค์ธรรมเพิ่ม (กับฐมิ)

วฤนิ ๑ นฤ(น๒๘๕-๒๘๐), โถ (น๒๘๒-๒๘๓) รูป-เว	วฤนิ ๑ จล(น๒๘๕-๒๘๖), โถ(น๒๘๗-๓๐๐) รูป-เว
<p>อนุญ. ยตฺต (ยตฺถ) รูป อุปฺปชฺชติ, ปฏฺฐิ. ยตฺต วา ปน (ยตฺถ) เว นฺริชฺชติ, ตตฺต (ตตฺถ) เว นฺริชฺชติตี?</p> <p style="text-align: center;">รูป กำลังเกิด, เว กำลังเกิด? เว กำลังเกิด, รูป กำลังเกิด?</p> <p style="text-align: center;">× ไม่ใช่กำลังดับ × ไม่ใช่กำลังเกิด</p> <p>๑ ฌอ ๑ ฌอ ×</p> <p>๒๖ ปอ ๒๖ ปอ ×</p> <p>อ.สัณ: ป๔ ผ๓ ปัญจ อ.สัณ: ป๔ ผ๔ จตุ ปัญจ</p> <p>(๒๖ ปอ) = ปัญจปฏิ๑๕+๓๕ กั ๓-๗-๔ (๒๖ ปอ) = จตุ๑๕+๓๕ กั ทำย (กับปัญจ๒๖) (กับจตุ๔ ปัญจ๒๖)</p> <p style="text-align: center;">๑ อสัณ ๑ อสัณ</p> <p>(๑ ฌอ) = ชีแรก(กับอสัณ๑)</p> <p>อ.สัง: ไม่มี อ.สัง: ไม่มี</p> <p>อนุวิ. โน ไม่ใช่</p> <p>ปฏฺฐิวิ. โน ไม่ใช่</p>	<p>อนุญ. ยตฺต (ยตฺถ) รูป นุปรชฺชติ, ปฏฺฐิ. ยตฺต วา ปน (ยตฺถ) เว น นฺริชฺชติ, ตตฺต (ตตฺถ) เว น นฺริชฺชติตี?</p> <p style="text-align: center;">รูป กำลังเกิด, เว กำลังเกิด? เว ไม่ใช่กำลังเกิด, รูป ไม่ใช่กำลังเกิด?</p> <p style="text-align: center;">× กำลังดับ × กำลังเกิด</p> <p>๑ ฌอ ๑ ฌอ ×</p> <p>๒๖ ปอ ๒๖ ปอ ×</p> <p>อ.สัณ: ป๔ ผ๔ จตุ ปัญจ อ.สัณ: ป๔ ผ๓ ปัญจ</p> <p>(๒๖ ปอ) = จตุ๑๕+๓๕ กั ทำย (๒๖ ปอ) = ปัญจปฏิ๑๕+๓๕ กั ๓-๗-๔ (กับปัญจ๒๖) (กับจตุ๔ ปัญจ๒๖) ๑ อสัณ</p> <p style="text-align: center;">๑ ฌอ ๑ ฌอ</p> <p>(๑ ฌอ) = ชีแรก(กับอสัณ๑)</p> <p>อ.สัง: ไม่มี อ.สัง: ไม่มี</p> <p style="text-align: center;">อจ = ๑๑ ผ๓ อรูป : ฌอ = ๑๑ อสัณ</p> <p style="text-align: center;">อรูปปฏิ๑๕+๓๐ (กับอรูป๔) ชีทำย (กับอสัณ๑)</p> <p>อนุวิ. จตุโวการา ปญจโวการา จวนุทานัน เตสั (ตตฺถ) รูป นุปรชฺชติ โน จ เตสั (ตตฺถ) เว น นฺริชฺชติ, อรูป อุปฺปชฺชตฺตานัน อสณฺณสฺตฺตา จวนุทานัน เตสั (ตตฺถ) รูป จ นุปรชฺชติ เว จ น นฺริชฺชติ</p> <p>ปฏฺฐิวิ. ปญจโวการ อุปฺปชฺชตฺตานัน อสณฺณสฺตฺต อุปฺปชฺชตฺตานัน เตสั (ตตฺถ) เว น นฺริชฺชติ โน จ เตสั (ตตฺถ) รูป นุปรชฺชติ, อรูป อุปฺปชฺชตฺตานัน อสณฺณสฺตฺตา จวนุทานัน เตสั (ตตฺถ) เว จ น นฺริชฺชติ รูป จ นุปรชฺชติ.</p>

หมายเหตุ ใน ปัจจูปปีนนวาระ (ปุคคโลกาสวาระ*) แสดงเหมือนกันกับปุคคลวาระ

- คำปจจาเพิ่ม (ยตฺถ) และ (ตตฺถ)
- การแสดงองค์ธรรมเพิ่ม (กับภูมิ)
- คำวิชันนาเพิ่ม (ตตฺถ)

ประวัติวาระ อุปปาทวาระ / นิโรชวาระ / อุปปาทนิโรชวาระ อตีตวาระ ปุคคลาวาระ

<p>วอุ / นิ / อุนิ ๒ นฤ</p> <p>รูป^๒ - เว^๒ (อุ ๑๓๗-๑๓๘ / นิ ๒๒๓ / อุนิ ๓๐๑-๓๐๒)</p> <p>เว^๒ - สญ^๒ (อุ ๑๓๘-๑๓๙ / นิ ๒๒๓-๒๒๔ / อุนิ ๓๐๒-๓๐๓)</p>	<p>วอุ / นิ / อุนิ ๒ จล</p> <p>รูป^๒ - เว^๒ (อุ ๑๔๔-๑๔๕ / นิ ๒๒๘-๒๒๙ / อุนิ ๓๐๖-๓๐๗)</p> <p>เว^๒ - สญ^๒ (อุ ๑๔๖ / นิ ๒๒๙ / อุนิ ๓๐๗)</p>
<p>อนุป. ยสฺส รูป อุปฺปชฺชิตฺถ, ทสฺส เว อุปฺปชฺชิตฺถาติ? ปฏฺิปป. ยสฺส วา ปน เว อุปฺปชฺชิตฺถ, ทสฺส รูป อุปฺปชฺชิตฺถาติ?</p> <p>รูป เคยเกิด, เว เคยเกิด? เว เคยเกิด, รูป เคยเกิด?</p> <p>อนุป. ยสฺส รูป นิรุชฺชิตฺถ, ทสฺส เว นิรุชฺชิตฺถาติ? ปฏฺิปป. ยสฺส วา ปน เว นิรุชฺชิตฺถ, ทสฺส รูป นิรุชฺชิตฺถาติ?</p> <p>รูป เคยดับ, เว เคยดับ? เว เคยดับ, รูป เคยดับ?</p> <p>อนุป. ยสฺส รูป อุปฺปชฺชิตฺถ, ทสฺส เว นิรุชฺชิตฺถาติ? ปฏฺิปป. ยสฺส วา ปน เว นิรุชฺชิตฺถ, ทสฺส รูป อุปฺปชฺชิตฺถาติ?</p> <p>รูป เคยเกิด, เว เคยดับ? เว เคยดับ, รูป เคยเกิด?</p> <p>✓✓ </p> <p>อ. สัน = </p> <p>อ. สัจ = เหมือนกัน</p> <p>อนุวิ. อามนฺตา ไซ้</p> <p>ปฏฺิวิ. อามนฺตา ไซ้</p> <p>หมายเหตุ ใน อตีตวาระ ปุคคลาวาระ อนุโลม ทั้งอุปปาทวาระ / นิโรชวาระ / อุปปาทนิโรชวาระ นี้</p> <p>ไม่ว่าจะยกเอาขันธใด เป็น มุละ - มูติ ขึ้นมา ปรุงจาก็ตาม คำวิสัยนาจะเป็น อามนฺตา ทั้งหมด</p> <p>เป็น บัจฉาปัญหา - ปฏิวจนวิสัยนา (ซึ่งเป็นคำวิสัยนารับรององค์กรธรรมของสันนิฎฐานบท</p> <p>เพราะว่า..... ซึ่งเป็นองค์กรธรรมของสันนิฎฐานบทเหล่านั้น.....ก็.....)</p>	<p>อนุป. ยสฺส รูป นุปฺปชฺชิตฺถ, ทสฺส เว นุปฺปชฺชิตฺถาติ? ปฏฺิปป. ยสฺส วา ปน เว นุปฺปชฺชิตฺถ, ทสฺส รูป นุปฺปชฺชิตฺถาติ?</p> <p>× เคยเกิด × เคยเกิด</p> <p>รูป ไม่เคยเกิด, เว ไม่เคยเกิด? เว ไม่เคยเกิด, รูป ไม่เคยเกิด?</p> <p>อนุป. ยสฺส รูป น นิรุชฺชิตฺถ, ทสฺส เว น นิรุชฺชิตฺถาติ? ปฏฺิปป. ยสฺส วา ปน เว น นิรุชฺชิตฺถ, ทสฺส รูป น นิรุชฺชิตฺถาติ?</p> <p>× เคยดับ × เคยดับ</p> <p>รูป ไม่เคยดับ, เว ไม่เคยดับ? เว ไม่เคยดับ, รูป ไม่เคยดับ?</p> <p>อนุป. ยสฺส รูป นุปฺปชฺชิตฺถ, ทสฺส เว น นิรุชฺชิตฺถาติ? ปฏฺิปป. ยสฺส วา ปน เว น นิรุชฺชิตฺถ, ทสฺส รูป นุปฺปชฺชิตฺถาติ?</p> <p>× เคยเกิด × เคยดับ</p> <p>รูป ไม่เคยเกิด, เว ไม่เคยดับ? เว ไม่เคยดับ, รูป ไม่เคยเกิด?</p> <p> </p> <p>อ. สัน ไม่มี เมื่อ อ. สัน ไม่มีแล้ว อ. สัจ ก็ไม่มี เหมือนกัน</p> <p>อนุวิ. นตฺถิ ไม่มี</p> <p>ปฏฺิวิ. นตฺถิ ไม่มี</p> <p>หมายเหตุ ใน อตีตวาระ ปุคคลาวาระ ปัจจุบัน ทั้งอุปปาทวาระ / นิโรชวาระ / อุปปาทนิโรชวาระ นี้</p> <p>ไม่ว่าจะยกเอาขันธใด เป็น มุละ - มูติ ขึ้นมา ปรุงจาก็ตาม คำวิสัยนาจะเป็น นตฺถิ ทั้งหมด</p> <p>เป็น โมฆปัญหา - ปฏิกเขปวิสัยนา (ซึ่งเป็นคำวิสัยนาห้าม องค์กรธรรมของสันนิฎฐานบท</p> <p>เพราะว่าบุคคลที่.....ขันธไม่เคย.....ในภพต่าง ๆ นั้นไม่มี มีแต่บุคคลที่ขันธ</p> <p>เคย.....มาแล้วทั้งสิ้น)</p>

<p>วอุ / นิ / อุ นิ ๒ นุโล</p> <p>รูป^๒ - เว^๒ (อุ ๑๔๒-๑๔๓ / นิ ๒๒๖-๒๒๗ / อุ นิ ๓๐๔-๓๐๕)</p>	<p>วอุ / นิ / อุ นิ ๒ จโล</p> <p>รูป^๒ - เว^๒ (อุ ๑๔๘-๑๔๙ / นิ ๒๓๐-๒๓๑ / อุ นิ ๓๐๙-๓๑๐)</p>
<p>อนุปุ. ยสฺส ยตฺต รูป อุปฺปชฺชิตฺต, ปฏิปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺต เว อุปฺปชฺชิตฺต, ตสฺส ตตฺต เว อุปฺปชฺชิตฺตาคิ? ตสฺส ตตฺต รูป อุปฺปชฺชิตฺตาคิ? × ไม่เคยเกิด × ไม่เคยเกิด รูป เคยเกิด, เว เคยเกิด? เว เคยเกิด, รูป เคยเกิด? ✓× ๑ [ณ] ✓× ๔ [อ] ✓✓ ๒๑(-๕) [ป] ๒๑(-๕) [ป] ✓✓ ๒๑(-๕) [ป] ๒๑(-๕) [ป]</p> <p>๑ [ณ] = ๑ [ณ] กับอตัณฺณ ๔ [อ] = ๔ [อ] กับอรูป๔</p> <p>๒๑(-๕) [ป] = ๒๑(-๕) [ป] กับปญฺจ๒๑ (-สุท ๕)</p> <p>อนุวิ. อสฺสยสฺสคฺคานํ เตสํ ตตฺต รูป อุปฺปชฺชิตฺต โน จ เตสํ ตตฺต เว อุปฺปชฺชิตฺต, ปญฺจจฺจการานํ เตสํ ตตฺต รูป จ อุปฺปชฺชิตฺต เว จ อุปฺปชฺชิตฺต. ปฏิ. วิ อรูปานํ เตสํ ตตฺต เว อุปฺปชฺชิตฺต โน จ เตสํ ตตฺต รูป อุปฺปชฺชิตฺต ปญฺจจฺจการานํ เตสํ ตตฺต เว จ อุปฺปชฺชิตฺต รูป จ อุปฺปชฺชิตฺต. หมายเหตุ ใน อตีตวาระ ปุคคโลกาสวาระ อุปปาทวาระ แสดงคำวิเศษนามเหมือนกันกับ นิโรชวาระ* และ อุปปาตนิโรชวาระ** นิโรชวาระ* องค์กรรมของ ๒๑(-๕) [ป] = ๒๑(-๕) [ป] กับปญฺจ๒๑ (-สุท ๕) ๑ [ณ] = ๑ [ณ] กับอตัณฺณ ๔ [อ] = ๔ [อ] กับอรูป๔</p>	<p>อนุปุ. ยสฺส ยตฺต รูป นุปฺปชฺชิตฺต, ปฏิปุ. ยสฺส วา ปน ยตฺต เว นุปฺปชฺชิตฺต, ตสฺส ตตฺต เว นุปฺปชฺชิตฺตาคิ? ตสฺส ตตฺต รูป นุปฺปชฺชิตฺตาคิ? × เคยเกิด × เคยเกิด รูป ไม่เคยเกิด, เว ไม่เคยเกิด? เว ไม่เคยเกิด, รูป ไม่เคยเกิด? ✓× ๔ [อ] ✓× ๑ [ณ] ✓✓ ๕ [สุท] ๕ [สุท] ✓✓ ๕ [สุท] ๕ [สุท]</p> <p>๔ [อ] = ๔ [อ] กับอรูป๔ ๑ [ณ] = ๑ [ณ] กับอตัณฺณ</p> <p>๕ [สุท] = ๕ [สุท] กับปญฺจ๒๑ (-สุท ๕) - กต. สุท๔ (-อก) ๑ [ณ] = ๑ [ณ] กับอตัณฺณ</p> <p>อนุวิ. อรูปานํ เตสํ ตตฺต รูป นุปฺปชฺชิตฺต โน จ เตสํ ตตฺต เว นุปฺปชฺชิตฺต สุทฺธาवासานํ เตสํ ตตฺต รูป จ นุปฺปชฺชิตฺต เว จ นุปฺปชฺชิตฺต. ปฏิ. วิ อสฺสยสฺสคฺคานํ เตสํ ตตฺต เว นุปฺปชฺชิตฺต โน จ เตสํ ตตฺต รูป นุปฺปชฺชิตฺต, สุทฺธาवासานํ เตสํ ตตฺต เว จ นุปฺปชฺชิตฺต รูป จ นุปฺปชฺชิตฺต, หมายเหตุ นิโรชวาระ* องค์กรรมของ ๔ [อ] = ๔ [อ] กับอรูป๔ ๑ [ณ] = ๑ [ณ] กับอตัณฺณ อุปปาตนิโรชวาระ** องค์กรรมของ ๕ [สุท] = ๕ [สุท] กับปญฺจ๒๑ (-สุท ๕)</p>

<p>วฤ / นิ / อุนิ ๒ นุโล เว^๒ - สัตถ^๒ (อุ ๑๔๓-๑๔๔ / นิ ๒๒๗-๒๒๘ / อุนิ ๓๐๖)</p>	<p>วฤ / นิ / อุนิ ๒ จโล เว^๒ - สัตถ^๒ (อุ ๑๕๐ / นิ ๒๓๒ / อุนิ ๓๑๐)</p>
<p>อนุปุ. ยสุส ยตุถ เว อุปฺปชฺชิตถ, คตุส ตตุถ สญ อุปฺปชฺชิตถาติ?</p> <p>ปฏิปุ. ยสุส วา ปน ยตุถ สญ อุปฺปชฺชิตถ, คตุส ตตุถ เว อุปฺปชฺชิตถาติ?</p> <p>เว เคยเกิด, สัตถ เคยเกิด? สัตถ เคยเกิด, เว เคยเกิด?</p> <p>✓✓ ๔+๒๑(-๕) [ตุป] ๔+๒๑(-๕) [ตุป] ✓✓ ๔+๒๑(-๕) [ตุป] ๔+๒๑(-๕) [ตุป]</p> <p style="text-align: center;"> $\left(๔+๒๑(-๕) [ตุป] \right) = \frac{\text{ปุ๔ ผ๔ จตุ ปัญจ}}{\text{กับ จตุ๔ ปัญจ๒๑ (-สุท ๕)}}$ </p>	<p>อนุปุ. ยสุส ยตุถ เว นุปฺปชฺชิตถ, คตุส ตตุถ สญ นุปฺปชฺชิตถาติ?</p> <p>ปฏิปุ. ยสุส วา ปน ยตุถ สญ นุปฺปชฺชิตถ, คตุส ตตุถ เว นุปฺปชฺชิตถาติ?</p> <p>เว ไม่เคยเกิด, สัตถ ไม่เคยเกิด? สัตถ ไม่เคยเกิด, เว ไม่เคยเกิด?</p> <p>✓✓ ๐ [ณ] ๐ [ณ] ✓✓ ๘ [ณ] ๐ [ณ]</p> <p>✓✓ ๕ [สุท] ๕ [สุท] ✓✓ ๕ [สุท] ๕ [สุท]</p> <p style="text-align: center;"> $\left(๕ [สุท] \right) = \frac{\text{อนา๑ กก. สุท๕ - กต. สุท๔ (-อก) อร๑ ปริ.สุท}}{\text{กับ สุท ๕}}$ $\left(๐ [ณ] \right) = \frac{\text{สุ๑ อสัตถ}}{\text{กับ อสัตถ๑}}$ </p>
<p>อนุวิ. อามนุตา ปฏิวิ. อามนุตา</p> <p>หมายเหตุ ใน อตีตวาระ ปุคคโลกาสวาระ อุปปาทวาระ แสดงคำวิเศษนามเหมือนกันกับ นิโรธวาระ* และ อุปปาตนิโรธวาระ**</p> <p>นิโรธวาระ* องค์ธรรมของ $\left(๔+๒๑(-๕) [ตุป] \right) = \frac{\text{ปุ๔ ผ๓ จตุ ปัญจ}}{\text{กับ จตุ๔ ปัญจ๒๑ (-สุท ๕)}}$ $\frac{\text{อร๑ ปริ.ปัญจ}}{\text{กับ จตุ๔ ปัญจ๑๗ (-สุท ๕, อบาย๔)}}$</p>	<p>อนุวิ. อามนุตา ปฏิวิ. อามนุตา</p> <p>หมายเหตุ อุปปาตนิโรธวาระ** องค์ธรรมของ $\left(๕ [สุท] \right) = \frac{\text{อนา๑ อร๑ สุท}}{\text{กับ สุท ๕}}$</p>

ประวัติวาระ อุปปาทวาระ อนาคตวาระ ปุคคลวาระ

วฤ ๓ นฤ เว" - สัตถุ" (น๑๕๓)	วฤ ๓ จล เว" - สัตถุ" (น๑๕๕-๑๖๐)																																																																																										
<p>อนุปุ. ยสฺส เว อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส สลฺล อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?</p> <p>เว จักฺกเกิด, สัตถุ จักฺกเกิด? ✓✓ อธิ ✓✓ อธิ</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>ติ๑</td><td>เย</td><td>↪</td><td>เย</td><td>ติ๑</td></tr> <tr><td></td><td></td><td>ผล๓</td><td></td><td>ผล๓</td><td></td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>ติ๑</td><td>เย</td><td>↪</td><td>เย</td><td>ติ๑</td></tr> <tr><td></td><td></td><td>ผล๓</td><td></td><td>ผล๓</td><td></td></tr> </table> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๑</td><td>สุ๑</td><td>สุ๑</td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๑</td><td>สุ๑</td><td>สุ๑</td></tr> </table> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๓+๕(-จตุ)</td><td>เย</td><td>ปุ๔ผล๓ ↪</td><td>ปุ๔ผล๓</td><td>เย</td></tr> <tr><td></td><td>ติ๑</td><td>→ มต.</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td>ผล๓</td><td></td><td></td><td>ผล๓</td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๓+๕(-จตุ)</td><td>เย</td><td>ปุ๔ผล๓ ↪</td><td>ปุ๔ผล๓</td><td>เย</td></tr> <tr><td></td><td>ติ๑</td><td>→ มต.</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td>ผล๓</td><td></td><td></td><td>ผล๓</td></tr> </table> </div> <div style="margin-top: 20px; text-align: center;"> <p>(อธิ) = ปุ๔ผล๓ (-นิ) ๓๐ (-อก)</p> </div> <p>อนุวิ. อามนุตา ปฎิวิ. อามนุตา</p>	๔	ติ๑	เย	↪	เย	ติ๑			ผล๓		ผล๓		๔	ติ๑	เย	↪	เย	ติ๑			ผล๓		ผล๓		๑	สุ๑	สุ๑	๑	สุ๑	สุ๑	๓+๕(-จตุ)	เย	ปุ๔ผล๓ ↪	ปุ๔ผล๓	เย		ติ๑	→ มต.				ผล๓			ผล๓	๓+๕(-จตุ)	เย	ปุ๔ผล๓ ↪	ปุ๔ผล๓	เย		ติ๑	→ มต.				ผล๓			ผล๓	<p>อนุปุ. ยสฺส เว นุปรชฺชิสฺสตี, ตสฺส สลฺล นุปรชฺชิสฺสตีติ?</p> <p>เว จักฺกไม่เกิด, สัตถุ จักฺกไม่เกิด? ✓✓ นิ ✓✓ นิ</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>นิ๑อุ</td><td>อนิ</td></tr> <tr><td></td><td>ผล๓</td><td>อโร๑</td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>นิ๑อุ</td><td>อนิ</td></tr> <tr><td></td><td>ผล๓</td><td>อโร๑</td></tr> </table> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๒๒(-๔)</td><td>นิปอุ</td><td>ปนิ</td></tr> <tr><td></td><td>ติ๑</td><td>อโร๑</td></tr> <tr><td></td><td>ผล๓</td><td></td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๒๒(-๔)</td><td>นิปอุ</td><td>ปนิ</td></tr> <tr><td></td><td>ติ๑</td><td>อโร๑</td></tr> <tr><td></td><td>ผล๓</td><td></td></tr> </table> </div> <div style="margin-top: 20px; text-align: center;"> <p>(นิ) = ติ๑ นิ. ปัญจ ปัญจจ.ติ.ปฏิส + ๓๕ กั๓-๓-๔ ผล๓ นิ. จตุ ปัญจ ติ.ปฏิส๑๓ + ๓๕ กั๓-๓-๔ อโร๑ ปริ. จตุ ปัญจ ติ.จุติ๑๓ + ๓๕ กั ทัาย</p> </div> <p>อนุวิ. อามนุตา ปฎิวิ. อามนุตา</p>	๔	นิ๑อุ	อนิ		ผล๓	อโร๑	๔	นิ๑อุ	อนิ		ผล๓	อโร๑	๒๒(-๔)	นิปอุ	ปนิ		ติ๑	อโร๑		ผล๓		๒๒(-๔)	นิปอุ	ปนิ		ติ๑	อโร๑		ผล๓	
๔	ติ๑	เย	↪	เย	ติ๑																																																																																						
		ผล๓		ผล๓																																																																																							
๔	ติ๑	เย	↪	เย	ติ๑																																																																																						
		ผล๓		ผล๓																																																																																							
๑	สุ๑	สุ๑																																																																																									
๑	สุ๑	สุ๑																																																																																									
๓+๕(-จตุ)	เย	ปุ๔ผล๓ ↪	ปุ๔ผล๓	เย																																																																																							
	ติ๑	→ มต.																																																																																									
	ผล๓			ผล๓																																																																																							
๓+๕(-จตุ)	เย	ปุ๔ผล๓ ↪	ปุ๔ผล๓	เย																																																																																							
	ติ๑	→ มต.																																																																																									
	ผล๓			ผล๓																																																																																							
๔	นิ๑อุ	อนิ																																																																																									
	ผล๓	อโร๑																																																																																									
๔	นิ๑อุ	อนิ																																																																																									
	ผล๓	อโร๑																																																																																									
๒๒(-๔)	นิปอุ	ปนิ																																																																																									
	ติ๑	อโร๑																																																																																									
	ผล๓																																																																																										
๒๒(-๔)	นิปอุ	ปนิ																																																																																									
	ติ๑	อโร๑																																																																																									
	ผล๓																																																																																										

ประวัติวาระ นิโรธวาระ อานาคตวาระ ปุคคตวาระ

วณิ ๓ นุถ เว" - สัตฺย" (น ๒๓๔-๒๓๕)	วณิ ๓ จถ เว" - สัตฺย" (น ๒๔๑)																																																																																												
<p>อนุปฺ. ยสฺส เว นิริชฺฆณิสฺสตี, ทสฺส สลฺล นิริชฺฆณิสฺสตีติ?</p> <p>เว จักคตฺบ, สัตฺย จักคตฺบ? ✓✓ อธิ ✓✓ อธิ</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>นิ</td><td>อ</td><td>ติ</td><td>เย</td><td>น</td><td>เย</td><td>ติ</td></tr> <tr><td></td><td>น</td><td>น</td><td></td><td>น</td><td></td><td>น</td><td></td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>นิ</td><td>อ</td><td>ติ</td><td>เย</td><td>น</td><td>เย</td><td>ติ</td></tr> <tr><td></td><td>น</td><td></td><td></td><td>น</td><td>น</td><td></td><td></td></tr> </table> </div> <p style="text-align: center;">๑ สฺว</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td colspan="8" style="text-align: center;">๒๕(-๑ก)</td></tr> <tr><td>๒๖</td><td>นิ</td><td>ป</td><td>ญ</td><td>เย</td><td>น</td><td>เย</td><td>น</td></tr> <tr><td></td><td>น</td><td></td><td></td><td>น</td><td>น</td><td></td><td></td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td colspan="8" style="text-align: center;">๒๕(-๑ก)</td></tr> <tr><td>๒๖</td><td>นิ</td><td>ป</td><td>ญ</td><td>เย</td><td>น</td><td>เย</td><td>น</td></tr> <tr><td></td><td>น</td><td></td><td></td><td>น</td><td>น</td><td></td><td></td></tr> </table> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> $\left(\begin{array}{c} \\ \text{อ} \\ \end{array} \right) = \frac{\text{ติ} \text{น} \text{น} \text{นิ} \text{จตุ} \text{ป} \text{ญจ}}{\text{ติ} \cdot \text{ป} \text{ญ} \text{๑๓} + ๓๕ \text{ ก} \text{๓} - ๓ - ๔}$ $\frac{\text{ป} \text{ญ} \text{๑๓} (-\text{นิ}) \text{ ๓๐} (-๑ก)}$ </div> <p>อนุปฺ. อามนุตา ปญฺวิ. อามนุตา</p>	๔	นิ	อ	ติ	เย	น	เย	ติ		น	น		น		น		๔	นิ	อ	ติ	เย	น	เย	ติ		น			น	น			๒๕(-๑ก)								๒๖	นิ	ป	ญ	เย	น	เย	น		น			น	น			๒๕(-๑ก)								๒๖	นิ	ป	ญ	เย	น	เย	น		น			น	น			<p>อนุปฺ. ยสฺส เว น นิริชฺฆณิสฺสตี, ทสฺส สลฺล น นิริชฺฆณิสฺสตีติ?</p> <p>เว จักไมคตฺบ, สัตฺย จักไมคตฺบ? ✓✓ นิ ✓✓ นิ</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๑</td><td>นิ</td><td>๔</td></tr> <tr><td></td><td>๑</td><td>๑</td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๑</td><td>นิ</td><td>๔</td></tr> <tr><td></td><td>๑</td><td>๑</td></tr> </table> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> $\left(\begin{array}{c} \\ \text{นิ} \\ \end{array} \right) = \frac{\text{๑} \text{๑} \text{ ๑} \text{ ๑} \text{ จตุ} \text{ป} \text{ญจ}}{\text{ติ} \cdot \text{จ} \text{ุ} \text{๑๓} + ๓๕ \text{ ก} \text{ ๓} \text{ ๓} \text{ ๔}}$ </div> <p>อนุปฺ. อามนุตา ปญฺวิ. อามนุตา</p>	๑	นิ	๔		๑	๑	๑	นิ	๔		๑	๑
๔	นิ	อ	ติ	เย	น	เย	ติ																																																																																						
	น	น		น		น																																																																																							
๔	นิ	อ	ติ	เย	น	เย	ติ																																																																																						
	น			น	น																																																																																								
๒๕(-๑ก)																																																																																													
๒๖	นิ	ป	ญ	เย	น	เย	น																																																																																						
	น			น	น																																																																																								
๒๕(-๑ก)																																																																																													
๒๖	นิ	ป	ญ	เย	น	เย	น																																																																																						
	น			น	น																																																																																								
๑	นิ	๔																																																																																											
	๑	๑																																																																																											
๑	นิ	๔																																																																																											
	๑	๑																																																																																											

ประวัติวาระ อุปปาทนิโรธวาระ อนาถวาระ บุคคลวาระ

วฤนิ ๓ นฤ เว" - สัณ" (น ๓๑๒-๓๑๓)	วฤนิ ๓ จถ เว" - สัณ" (น ๓๑๕-๓๒๐)																																																																																												
<p>อนุป. ยสฺส เว อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส สณฺ นีรฺชฺชณฺนิสฺสตี?</p> <p>เว จักฺกเกิด, สัณฺ จักฺกดับ?</p> <p>✓✓ อธิ ✓✓ อธิ</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>ติ๑</td><td>เย</td><td>↻</td><td>เย</td><td>ติ๑</td></tr> <tr><td></td><td>ฬ๓</td><td>ฬ๓</td><td></td><td>ฬ๓</td><td></td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>นิ๑อุ</td><td>ติ๑</td><td>เย</td><td>↻</td><td>เย</td><td>ติ๑</td></tr> <tr><td></td><td>ฬ๓</td><td>ฬ๓</td><td>ฬ๓</td><td></td><td></td><td></td></tr> </table> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๑</td><td>สุ๑</td><td>สุ๑</td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๑</td><td>สุ๑</td><td>สุ๑</td></tr> </table> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td colspan="4" style="text-align: center;">๒๕(-๑ก)</td></tr> <tr><td>๗+๕(-๑ค)</td><td>เย</td><td>ปฺ๔ฬ๓ ↻ ปฺ๔ฬ๓</td><td>เย</td></tr> <tr><td></td><td>ติ๑</td><td>→ มต.</td><td></td></tr> <tr><td></td><td>ฬ๓</td><td></td><td>ฬ๓</td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td colspan="4" style="text-align: center;">๒๕(-๑ก)</td></tr> <tr><td>นิ๑อุ</td><td>เย</td><td>ปฺ๔ฬ๓ ↻ ปฺ๔ฬ๓</td><td>เย</td></tr> <tr><td>๒๖: ติ๑</td><td>ติ๑</td><td>→ มต.</td><td></td></tr> <tr><td>ฬ๓</td><td>ฬ๓</td><td></td><td>ฬ๓</td></tr> </table> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p>ติ๑ ฬ๓ นิ จตุ ปัญจ</p> <p>นิอุ = ติ.ปฏฺ๑๓+๓๕ กํ ๓-๗-๔</p> <p>ปฺ๔ฬ๓ (-นิ) ๓๐ (-๑ก)</p> <p>อธิ = </p> </div>	๔	ติ๑	เย	↻	เย	ติ๑		ฬ๓	ฬ๓		ฬ๓		๔	นิ๑อุ	ติ๑	เย	↻	เย	ติ๑		ฬ๓	ฬ๓	ฬ๓				๑	สุ๑	สุ๑	๑	สุ๑	สุ๑	๒๕(-๑ก)				๗+๕(-๑ค)	เย	ปฺ๔ฬ๓ ↻ ปฺ๔ฬ๓	เย		ติ๑	→ มต.			ฬ๓		ฬ๓	๒๕(-๑ก)				นิ๑อุ	เย	ปฺ๔ฬ๓ ↻ ปฺ๔ฬ๓	เย	๒๖: ติ๑	ติ๑	→ มต.		ฬ๓	ฬ๓		ฬ๓	<p>อนุป. ยสฺส เว นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส สณฺ น นีรฺชฺชณฺนิสฺสตี?</p> <p>เว จักฺกไม่เกิด, สัณฺ จักฺกไม่ดับ?</p> <p>✓× นิอุ ✓✓ นิ</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๔</td><td>นิ๑อุ</td><td>อนิ</td><td>๔</td></tr> <tr><td></td><td>ฬ๓</td><td>ธ๑</td><td></td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>อนิ</td><td>๔</td></tr> <tr><td>ธ๑</td><td></td></tr> </table> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>๒๒(-๔)</td><td>นิ๑อุ</td><td>ปนิ</td><td>๒๒(-๔)</td></tr> <tr><td></td><td>ติ๑</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td></td><td>ธ๑</td><td></td></tr> </table> <table border="1" style="border-collapse: collapse; text-align: center;"> <tr><td>ปนิ</td><td>๒๒(-๔)</td></tr> <tr><td>ธ๑</td><td></td></tr> </table> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p>ติ๑ ฬ๓ นิ จตุ ปัญจ</p> <p>นิอุ = ติ.ปฏฺ๑๓+๓๕ กํ ๓-๗-๔</p> <p>ธ๑ ปริ. จตุ ปัญจ</p> <p>นิ = </p> </div>	๔	นิ๑อุ	อนิ	๔		ฬ๓	ธ๑		อนิ	๔	ธ๑		๒๒(-๔)	นิ๑อุ	ปนิ	๒๒(-๔)		ติ๑					ธ๑		ปนิ	๒๒(-๔)	ธ๑	
๔	ติ๑	เย	↻	เย	ติ๑																																																																																								
	ฬ๓	ฬ๓		ฬ๓																																																																																									
๔	นิ๑อุ	ติ๑	เย	↻	เย	ติ๑																																																																																							
	ฬ๓	ฬ๓	ฬ๓																																																																																										
๑	สุ๑	สุ๑																																																																																											
๑	สุ๑	สุ๑																																																																																											
๒๕(-๑ก)																																																																																													
๗+๕(-๑ค)	เย	ปฺ๔ฬ๓ ↻ ปฺ๔ฬ๓	เย																																																																																										
	ติ๑	→ มต.																																																																																											
	ฬ๓		ฬ๓																																																																																										
๒๕(-๑ก)																																																																																													
นิ๑อุ	เย	ปฺ๔ฬ๓ ↻ ปฺ๔ฬ๓	เย																																																																																										
๒๖: ติ๑	ติ๑	→ มต.																																																																																											
ฬ๓	ฬ๓		ฬ๓																																																																																										
๔	นิ๑อุ	อนิ	๔																																																																																										
	ฬ๓	ธ๑																																																																																											
อนิ	๔																																																																																												
ธ๑																																																																																													
๒๒(-๔)	นิ๑อุ	ปนิ	๒๒(-๔)																																																																																										
	ติ๑																																																																																												
		ธ๑																																																																																											
ปนิ	๒๒(-๔)																																																																																												
ธ๑																																																																																													
<p>อนุวิ. อามนฺตา</p> <p>ปฏฺวิ. ปจฺจณฺนิภวีกานํ อุปฺปชฺชณฺณตานํ เตสํ สณฺ นีรฺชฺชณฺนิสฺสตี โน จ เตสํ เว อุปฺปชฺชิสฺสตี , อิทเรสํ เตสํ สณฺ จ นีรฺชฺชณฺนิสฺสตี เว จ อุปฺปชฺชิสฺสตี.</p>	<p>อนุวิ. ปจฺจณฺนิภวีกานํ อุปฺปชฺชณฺณตานํ เตสํ เว นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ สณฺ น นีรฺชฺชณฺนิสฺสตี, ปรินิพฺพณฺณตานํ เตสํ เว จ นุปฺปชฺชิสฺสตี สณฺ จ น นีรฺชฺชณฺนิสฺสตี.</p> <p>ปฏฺวิ. อามนฺตา</p>																																																																																												

องค์ธรรม กาล 3 พร้อมบุคคล เฉพาะบุคคลวาระ

วอุ 3 นุ ล		วอุ 3 จ ล		ว นี 3 นุ ล		ว นี 3 จ ล		วอุ - นี 3 นุ ล		วอุ - นี 3 จ ล	
รูป - นาม		รูป - นาม		รูป - นาม		รูป - นาม		รูป - นาม		รูป - นาม	
รูปจักเกิด	นามจักเกิด	รูปจักไม่เกิด	นามจักไม่เกิด	รูปจักดับ	นามจักดับ	รูปจักไม่ดับ	นามจักไม่ดับ	รูปจักเกิด	นามจักดับ	รูปจักไม่เกิด	นามจักไม่ดับ
(อิ)	(เย + อิ)	(จิ + เย)	(จि)	(อิ)	(เว้น นี)	(จอิอุ + เยค, นี)	(นี)	(อิ)	(เว้น นี)	(จิ + เย)	(นี)
<p>25 (-อก) 4+3 4+3</p> <p>เย 4+3 4+3 เย</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>ปัญ 1+3 1+3</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>25 (-อก) 4+3 4+3</p> <p>เย 4+3 4+3 เย</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>ปัญ 1+3 1+3</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>ปัญ 4+3 4+3</p> <p>เย 4+3 4+3 เย</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>ปัญ 4+3 4+3</p> <p>เย 4+3 4+3 เย</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>25 (-อก) 4+3 4+3</p> <p>เย 4+3 4+3 เย</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>ปัญ 1+3 1+3</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>25 (-อก) 4+3 4+3</p> <p>เย 4+3 4+3 เย</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>ปัญ 1+3 1+3</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>ปัญ 4+3 4+3</p> <p>เย 4+3 4+3 เย</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>	<p>ปัญ 4+3 4+3</p> <p>เย 4+3 4+3 เย</p> <p>ติ 1 มต. 3</p>
<p>เย อวา นี = ติ 1 กาม 7 รูป 9 (-จตุต)</p> <p>ปัญติปฏิ 8(-1)+35 กั 3-7-4 มต. 3</p>	<p>เย อวา นี</p>	<p>เย อวา นี = ติ 1 กาม 7 รูป 9 (-จตุต)</p> <p>ปัญติปฏิ 8(-1)+35 กั 3-7-4 มต. 3</p>	<p>เย อวา นี เตจ = ติ 1 กาม 7 รูป 9 (-จตุต)</p> <p>ปัญติปฏิ 8(-1)+35 กั 3-7-4 มต. 3</p>	<p>เย อวา นี เตจ = ติ 1 กาม 7 รูป 9 (-จตุต)</p> <p>ปัญติปฏิ 8(-1)+35 กั 3-7-4 มต. 3</p>	<p>เย อวา นี เตจ = ติ 1 กาม 7 รูป 9 (-จตุต)</p> <p>ปัญติปฏิ 8(-1)+35 กั 3-7-4 มต. 3</p>	<p>เย อวา นี = ติ 1 กาม 7 รูป 9 (-จตุต)</p> <p>ปัญติปฏิ 8(-1)+35 กั 3-7-4 มต. 3</p>	<p>เย อวา นี</p>	<p>เย อวา นี = ติ 1 กาม 7 รูป 9 (-จตุต)</p> <p>ปัญติปฏิ 8(-1)+35 กั 3-7-4 มต. 3</p>	<p>เย อวา นี</p>	<p>เย อวา นี = ติ 1 กาม 7 รูป 9 (-จตุต)</p> <p>ปัญติปฏิ 8(-1)+35 กั 3-7-4 มต. 3</p>	<p>เย อวา นี</p>
<p>อิ = 4+3 ปัญ เกิด ปัญ อิก</p> <p>= 4 1 ติ 1 อสังญ อรูป</p>	<p>จิ = ติ 1 จิ ปัญ</p> <p>ปัญติปฏิ 9+35 กั 3-7-4</p> <p>= 4 3 จิ จตุ ปัญ</p> <p>ติ ปฏิ 13+35 กั 3-7-4</p> <p>= 1 1 ปริ จตุ ปัญ</p> <p>ติ จติ 13+35 กั ทั่วย</p>	<p>อิ = 4+3 ปัญ ดับ ปัญ อิก</p> <p>= 4 1 ติ 1 อสังญ อรูป</p>	<p>นิ = 1 1 ปริ จตุ ปัญ</p> <p>ติ จติ 13+35 กั ทั่วย</p>	<p>อิ = 4+3 ปัญ เกิด ปัญ อิก</p> <p>= 4 1 ติ 1 อสังญ อรูป</p>	<p>นิ = 1 1 ปริ จตุ ปัญ</p> <p>ติ จติ 13+35 กั ทั่วย</p>						

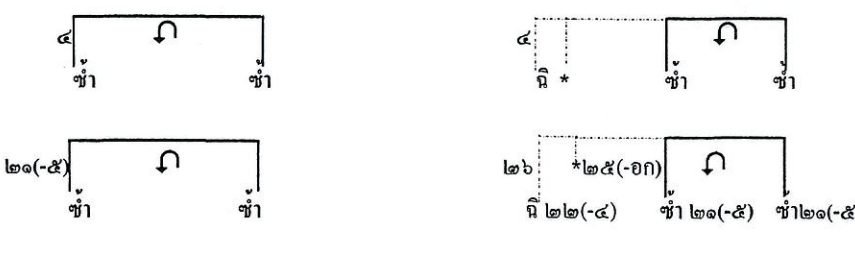
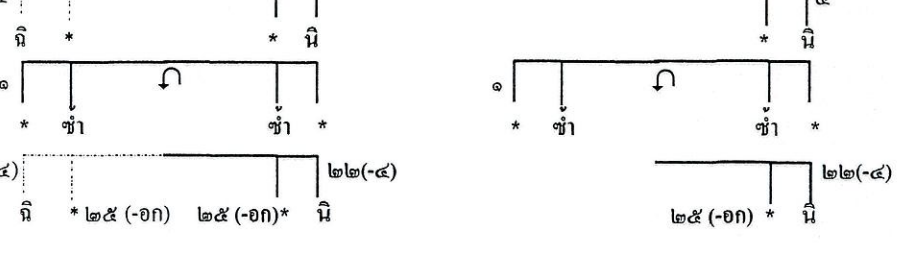
น.151 ๒ ๑ 3 ๒ ๑ อุปสรรคที่สุด = จักเกิด		น.158 ๒ ๑ 3 ๑ ๑ อุปสรรคที่สุด = จักไม่เกิด		น. 233 ๒ ๒ 3 ๒ ๑ นิรุกติศาสตร์ = จักดับ		น. 239 ๒ ๒ 3 ๑ ๑ น นิรุกติศาสตร์ = จักไม่ดับ		น. 311 ๒ ๑ ๒ 3 ๒ ๑ จักเกิด + จักดับ		น. 318 ๒ ๑ ๒ 3 ๑ ๑ จักไม่เกิด + จักไม่ดับ	
รูป	นาม	รูป	นาม	รูป	นาม	รูป	นาม	รูป	นาม	รูป	นาม
//อิ	//อิ	//อิ	//อิ	//อิ	//อิ	//นิ	//นิ	//อิ	//อิ	//นิ	//นิ
	X/ เยอวานิ	X/ เยอวานิ			X/ จิอช X/ เยอวานิตะ	X/ จิอช X/ เยอวานิตะ			X/ จิอช X/ เยอวานิ	X/ จิอช X/ เยอวานิ	
4 + 3 ปัญจ ปัญจอีก		1. ตี 1 จิ ปัญจ		4 + 3 ปัญจ ดับ ปัญจอีก		อรพ 1 ปริ จตุ ปัญจ		4 + 3 ปัญจ ปัญจอีก		อรพ 1 ปริ จตุ ปัญจ	
สุ 1 ตี 1 อสังญ อรูป		2. ม 3 จิ จตุ ปัญจ		สุ 1 ตี 1 อสังญ อรูป				สุ 1 ตี 1 อสังญ อรูป			
อา เยอวานิ	อิ	3. อรพ 1 ปริ จตุ ปัญจ		อา	อิ	จิอช เยอวานิตะ	นิ	อา	อิ	จิ อช เยอวานิ	นิ
		เยอวานิ	จิ	จิอช เยอวานิตะ		อา		จิ อช เยอวานิ		อา	
นาม	นาม	นาม	นาม	นาม	นาม	นาม	นาม	นาม	นาม	นาม	นาม
//อิ	//อิ	//อิ	//อิ	//อิ	//อิ	//นิ	//นิ	//อิ	//อิ	//นิ	//นิ
				//อิ //จิช	//อิ //จิช				X/ จิ อช	X/ จิ อช	
4 + 3 (จิ) - 30 (อน)		1. ตี 1 จิ ปัญจ		ตี 1 ม 3 จิ จตุ		อรพ 1 ปริ จตุ ปัญจ		4 + 3 (จิ) - 30 (อน)		อรพ 1 ปริ จตุ ปัญจ	
		2. ม 3 จิ จตุ ปัญจ						อา		จิ อช	
		3. อรพ 1 ปริ จตุ ปัญจ		4 + 3 (จิ) - 30				จิ อช	อิ	อา	นิ

ประวัติวาระ อุปปาทวาระ อนาคตวาระ ปุคโลกาสวาระ

วขุ ๓ หนุโล เว" - สัตถุ" (น ๑๕๗)	วขุ ๓ จโล เว" - สัตถุ" (น ๑๖๔-๑๖๕)
<p>อนุป. ยสส ยตถ เว อุปฺปชฺชิสฺสติ, ตสฺส ตตฺถ สณฺญ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ?</p>	<p>อนุป. ยสส ยตถ เว หนุปฺปชฺชิสฺสติ, ตสฺส ตตฺถ สณฺญ หนุปฺปชฺชิสฺสตีติ?</p>
<p>เว จักฺกเกิด, สัตถุ จักฺกเกิด? ✓✓ ตฺป ✓✓ ตฺป</p>	<p>เว จักฺกไม่เกิด, สัตถุ จักฺกไม่เกิด? ✓✓ นิ * ฌ ✓✓ นิ * ฌ</p>
<p>๔+๒๑(-๕) ๔+๓ ๔+๓ ๕ ๕ </p>	<p>๔ ๕ ๕ นิ * * นิ</p>
<p>๔+๒๑(-๕) ๔+๓ ๔+๓ ๕ ๕ </p>	<p>๒๒(-๔) ๒๕(-๑ก) ๒๕(-๑ก)* นิ</p>
<p>๔+๒๑(-๕) ตฺป = $\frac{\text{๒๔ ผ๓ จตุป้ญจ} \xrightarrow{\text{เกิด}} \text{ภุมิ.อีก}}{\text{กับ จตุ๔ ป้ญจ๒๑(-๕)}}$</p>	<p>$(\boxed{\text{นิ}}) = \frac{\text{๓๑ ผ๓ นิ จตุ ป้ญจ} \quad \text{๑๖๑ ปรี. จตุ ป้ญจ}}{\text{๓๑.๒๒๑๓+๓๕ ก้ทำ๒} \quad \text{๓๑.๒๒๑๓+๓๕ ก้ทำ๒}}$ กับ จตุ๔ ป้ญจ ๒๒(-๔) (ตรง)</p> <p>$(\boxed{*}) = \frac{\text{๒๔ ผ๓ จตุ ป้ญจ} \xrightarrow{\text{ไม่เกิด}} \text{ภุมิ.อีก}}{\text{กับ จตุ๔ ป้ญจ ๒๕(-๑ก)}}$</p> <p>$(\boxed{\text{ฌ}}) = \frac{\text{๓๑ อสัตถุ}}{\text{กับ อสัตถุ ๑}} \text{ (อ้อม)}$</p>
<p>อนุวิ. อามนฺตา ปฐวิ. อามนฺตา</p>	<p>อนุวิ. อามนฺตา ปฐวิ. อามนฺตา หมายเหตุ หนังสือแสดงองค์ธรรม โดยอ้อม* = $\frac{\text{๒๔ ผ๓ ๓๐ ภุมิ(-๑ก)} \xrightarrow{\text{ไม่เกิด}} \text{ภุมิ.อีก}}{\text{กับ ๓๐ ภุมิ(-๑ก)}}$</p> <p>ขาด = $\frac{\text{๓๑ อสัตถุ} \xrightarrow{\text{เกิด}} \text{อสัตถุ อีก}}{\text{กับ อสัตถุ ๑}}$</p>

<p>วณิ ๓ นุโล เว^๐-สัณ^๐(น ๒๓๗-๒๓๘)</p>	<p>วณิ ๓ จโล เว^๐-สัณ^๐(น ๒๓๘-๒๓๙)</p>
<p>อนุปุ. ยสฺส ยตฺถ เว นินฺรุชฺชณิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ สลฺล นินฺรุชฺชณิสฺสตีติ?</p>	<p>อนุปุ. ยสฺส ยตฺถ เว น นินฺรุชฺชณิสฺสตี, ตสฺส ตตฺถ สลฺล น นินฺรุชฺชณิสฺสตีติ?</p>
<p>เว จักคัฏ, สัณฺญ จักคัฏ? ✓✓ ตฺวป ✓✓ ตฺวป</p>	<p>เว จักคัฏ, สัณฺญ จักคัฏ? ✓✓ นี * ญ ✓✓ นี * ญ</p>
<p>ปุ๔ ผ๓ จตุ ปัญจ $\xrightarrow{\text{คัฏ}}$ ภูมิ.อึก $\left \begin{array}{l} \text{กับ จตุ๔ ปัญจ๒๖} \\ \text{กับ จตุ๔ ปัญจ๒๐(-๕)} \end{array} \right.$</p>	<p>$\left[\overline{\text{ณิ}} \right] = \frac{\text{อร๑ ปริ. จตุ ปัญจ}}{\text{ติ. จตุ๑๓+๓๕ กัฏ}}$ กับ จตุ๔ ปัญจ ๒๒(-๔) (ตรง)</p>
<p>อนุวิ. อามนุตา ปฎิวิ. อามนุตา</p>	<p>$\left[\overline{*} \right] = \frac{\text{ปุ๔ ผ๓ จตุ ปัญจ}}{\text{จตุ ๑๕+๓๕ กัฏ}}$ $\xrightarrow{\text{ไม่คัฏ}}$ ภูมิ.อึก $\left[\overline{\text{ญ}} \right] = \frac{\text{สุ๑ อสัณญ}}{\text{กับอสัณญ๑}}$ (อ้อม)</p>
<p>อนุวิ. อามนุตา ปฎิวิ. อามนุตา</p>	<p>หมายเหตุ หนังสือแสดงองค์ธรรม โดยอ้อม* = $\frac{\text{ปุ๔ ผ๓ ๓๐ ภูมิ(-๐ก)}}{\text{จตุ ๑๕+๓๕ กัฏ}}$ $\xrightarrow{\text{ไม่คัฏ}}$ ภูมิ.อึก $\left \begin{array}{l} \text{กับ ๓๐ ภูมิ(๐ก)} \\ \text{กับ อสัณญ ๑} \end{array} \right.$</p>

ประวัติวาระ อุปปาหนิโรชวาระ อนาคตวาระ บุคคลโลกาสวาระ

วฤนิ ๓ นุโล เว ^๓ -สัณญ ^๓ (น ๓๑๖-๓๑๗)	วฤนิ ๓ จโล เว ^๓ -สัณญ ^๓ (น ๓๒๓-๓๒๕)
<p>อนุป. ยสฺส ยตุถ เว อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตุถ สฺส นิริชฺฌิสฺสตีติ ?</p> <p>ปฏิบัติ. ยสฺส วา ปน ยตุถ สฺส นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตุถ เว อุปฺปชฺชิสฺสตีติ ?</p>	<p>อนุป. ยสฺส ยตุถ เว นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส ตตุถ สฺส น นิริชฺฌิสฺสตีติ ?</p> <p>ปฏิบัติ. ยสฺส วา ปน ยตุถ สฺส น นิริชฺฌิสฺสตี, ตสฺส ตตุถ เว นุปฺปชฺชิสฺสตีติ ?</p>
<p>เว จักกเกิด, สัณญ จักกดับ ?</p>	<p>เว จักกไม่เกิด, สัณญ จักกดับ ?</p> <p>สัณญ จักกดับ, เว จักกเกิด ?</p>
	
<p>คือ ผจจ จตุ ปัญจ</p> <p>นิฉฐ = ติ.ปฏฺธิ๑๓+๓๕ กํ๓-๗-๔ กํบจตุ๔ ปัญจ๒๒(-๔)(ทรง)</p> <p>ปุ๔ผจจจตุ ปัญจ ไม่เกิด ภูมิจีก</p> <p>* = ปฏฺธิ๑๕+๓๕ กํ๓-๗-๔ กํบจตุ๔ ปัญจ๒๕(-๑ก)(อ้อม)</p> <p>อิตุป = $\frac{\text{ปุ๔ผจจ จตุ ปัญจ เกิด}}{\text{กํบจตุ๔ ปัญจ ๒๑(-๕)}}$ ภูมิจีก</p>	<p>คือ ผจจ จตุ ปัญจ</p> <p>นิฉฐ = ติ.ปฏฺธิ๑๓+๓๕ กํ๓-๗-๔ กํบจตุ๔ ปัญจ๒๒(-๔)(ทรง)</p> <p>ปุ๔ผจจจตุ ปัญจ ไม่เกิด ภูมิจีก</p> <p>* = ปฏฺธิ๑๕+๓๕ กํ๓-๗-๔ กํบจตุ๔ ปัญจ๒๕(-๑ก)(อ้อม)</p> <p>นิ = $\frac{\text{อร๑ ปริ. จตุ ปัญจ}}{\text{ติ.จตุ๑๓+๓๕ กํ ทัย}}$ กํบจตุ๔ ปัญจ๒๒(-๔)(ทรง)</p> <p>* = $\frac{\text{ปุ๔ผจจ จตุ ปัญจ ไม่ดับ}}{\text{จตุ๑๕+๓๕ กํ ทัย}}$ กํบจตุ๔ ปัญจ ๒๕(-๑ก) (อ้อม)</p> <p>สุ๑ อสัณญ</p> <p>ณ = $\frac{\text{กํบอัสัณญ๑}}$</p>
<p>อนุวิ. อามนุตา</p> <p>ปฏฺวิ. ปจฺฉิมภวีกานํ อุปฺปชฺชานํ เตสํ ตตุถ สฺส นิริชฺฌิสฺสตี โนจ เตสํ ตตุถ เว อุปฺปชฺชิสฺสตี, อิตรเสสํ จตุวโถการานํ ปญจวโถการานํ เตสํ ตตุถ สฺส จ นิริชฺฌิสฺสตี เว จ อุปฺปชฺชิสฺสตี .</p>	<p>อนุวิ. ปจฺฉิมภวีกานํ อุปฺปชฺชานํ เตสํ ตตุถ เว นุปฺปชฺชิสฺสตี โนจ เตสํ ตตุถ สฺส น นิริชฺฌิสฺสตี, ปรีนิทฺพพฺพานํ อสฺสณฺสจฺจทานํ เตสํ ตตุถ เว จ นุปฺปชฺชิสฺสตี สฺส จ น นิริชฺฌิสฺสตี.</p> <p>ปฏฺวิ. อามนุตา</p>

ประวัติวาระ อุปปาทวาระ / อุปปาทนิโรธวาระ บังจบปีนาคีตวาระ ปุคคโลกาสวาระ

วฤ / อุณิ ๑+๒=๔ โนโล
รูป^๑ - เว^๒ (อุ = น ๑๗๐-๑๗๑ / อุณิ = น ๓๒๘-๓๓๐)

วฤ / อุณิ ๑+๒=๔ จโล
รูป^๑ - เว^๒ (อุ = น ๑๗๑-๑๗๒ / อุณิ = น ๓๓๕-๓๓๖)

อนุป. ยสุต ยตุต รูป อุปุปชชติ,
ตสุต ตตุต เว อุปุปชชิตถาติ?
รูป กำลังเกิด, เว เคยเกิด? × ไม่ใช่กำลังเกิด

อนุป. ยสุต ยตุต รูป นุปุปชชติ,
ตสุต ตตุต เว นุปุปชชิตถาติ?
รูป ไม่ใช่กำลังเกิด, เว ไม่เคยเกิด? × เคยเกิด
× กำลังเกิด

เว เคยเกิด, รูป กำลังเกิด?
✓ × ๔ [] อ [] ๔

เว ไม่เคยเกิด, รูป ไม่ใช่กำลังเกิด?
✓ × ๔ [] อ [] ๔

✓ × ๑ [] ๑ [] ๑ [] ๑ []
✓ ✓ [] ๑ [] ๑ [] ๑ [] ๑ []
๒๑(-๕) ๕ ๒๑(-๕)

✓ ✓ [] ๑ [] ๑ [] ๑ [] ๑ []
๒๑(-๕) ๒๑(-๕) ๒๑(-๕)

[] ๑ [] ๑ [] ๑ [] ๑ []
๑ [] ๑ [] ๑ [] ๑ [] ๑ []
✓ ✓ [] ๑ [] ๑ [] ๑ [] ๑ []
๕ ๒๑(-๕)

อนา๑ สุท
๕ [] ๑ [] = รูปา.ปีญ.ปฏิ๑+๓๐กั๔ กับสุท๕
๑ [] ๑ [] = ชีแรก กับอตัณ๑

ปุ๔ ๗๔ ปัญจ
ปจ ๒๑(-๕) = ปัญจ จุติ ๑๕ + ๓๕ กั ทัาย กับปัญจ ๒๑(-๕)
๔ [] ๑ [] = กับอรุป๔

อนา๑ สุท
๕ [] ๑ [] = รูปา.ปีญ.ปฏิ๑+๓๐กั๔ กับสุท๕
๑ [] ๑ [] = ชีแรก กับอตัณ๑

ปุ๔ ๗๔ ปัญจ
ปจ ๒๑(-๕) = ปัญจ จุติ ๑๕ + ๓๕ กั ทัาย กับปัญจ ๒๑(-๕)
๔ [] ๑ [] = กับอรุป๔

$$๒๑(-๕) [] (อิ)ปจ = [] ปัญจปฏิ๑๕+๓๕ กั ๓-๗-๔ กับปัญจ ๒๑(-๕)$$

$$[] ๕ = \frac{\text{อร๑ปริ.สุท ๕(ตรง)}}{\text{รูปา.ปีญ.จุติ๑+๓๐กัทัาย}} \frac{\text{อนา๑ สุท๔(-อก)(อ้อม)}}{\text{กับสุท๕}}$$

$$[] ๑ = \frac{\text{สุ๑ อตัณ}}{\text{ชีทัาย}} \text{กับอตัณ๑}$$

อนุวิ. สุทรวาสี อุปุปชชุตานัน อสณณสตุค อุปุปชชุตานัน เตส ตตุต รูป อุปุปชชติ โน จ. เตส ตตุต เว อุปุปชชิตถ,
อิตเรส ปญจโวการ อุปุปชชุตานัน เตส ตตุต รูป จ อุปุปชชติ เว จ อุปุปชชิตถ.
ปฏิวิ. ปญจโวการา จวนุตานัน อรูปานัน เตส ตตุต เว อุปุปชชิตถ โน จ เตส ตตุต รูป อุปุปชชติ,
ปญจโวการ อุปุปชชุตานัน เตส ตตุต เว จ อุปุปชชิตถ รูป จ อุปุปชชติ.

อนุวิ. ปญจโวการา จวนุตานัน อรูปานัน เตส ตตุต รูป นุปุปชชติ โน จ เตส ตตุต เว นุปุปชชิตถ,
สุทรวาเส ปรินิพพุตานัน อสณณสตุคา จวนุตานัน เตส ตตุต รูป จ นุปุปชชติ เว จ นุปุปชชิตถ.

หมายเหตุ ใน บังจบปีนาคีตวาระ ปุคคโลกาสวาระ อุปปาทวาระ แสดงคำวิเศษณ์เหมือนกันกับ อุปปาทนิโรธวาระ
ต่างกันที่องค์ธรรมของ อรูปานัน = คิ๑ ๗๑ อรูป อร๑ ปริ อรูป
๔ [] ๑ [] = [] [] กับอรุป๔
(องค์ธรรมของ อรูปานัน นิโรธวาระ = อุปปาทนิโรธวาระ)

ปฏิวิ. สุทรวาเส อุปุปชชุตานัน อสณณสตุค อุปุปชชุตานัน เตส ตตุต เว นุปุปชชิตถ โน จ เตส ตตุต
รูป นุปุปชชติ, สุทรวาเส ปรินิพพุตานัน อสณณสตุคา จวนุตานัน เตส ตตุต เว จ นุปุปชชิตถ
รูป จ นุปุปชชติ.

ประวัติวาระ นิโรชวาระ ปัจจุบันนาคีตวาระ ปุคคโลกาสวาระ

<p>วณิ ๑+๒=๔ นุโธ</p> <p>เว - สัณ ^๒ (นิ = น ๒๕๑ - ๒๕๒)</p>	<p>วณิ ๑+๒=๔ จโธ</p> <p>เว - สัณ ^๒ (นิ = น ๒๕๗ - ๒๕๘)</p>
<p>อนุปุ. ยสฺส ยตฺถ เว นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ สลฺล นิริชฺชติคฺคาตี?</p> <p>ปฏิบัติ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ สลฺล นิริชฺชติคฺค, ตสฺส ตตฺถ เว นิริชฺชติคฺคิตี ?</p> <p style="text-align: right;">× ไม่ใช่กำลังดับ</p> <p>เว กำลังดับ, สัณ เคยดับ? สัณ เคยดับ, เว กำลังดับ?</p> <p style="text-align: center;"> $\frac{\text{อจ} \text{๔}}{\text{๔}}$ $\frac{\text{อจ} \text{๔}}{\text{๔}}$ $\frac{\text{๔} \text{อจ}}{\text{๔}}$ $\frac{\text{อจ} \text{๔}}{\text{๔}}$ $\frac{\text{อจ} \text{๔}}{\text{๔}}$ </p> <p> $\checkmark \times$ $\frac{\text{สฺนิ} \text{อิจ} \checkmark \checkmark}{๕ \quad ๒๑(-๕)}$ $\frac{\text{อิจ} }{๒๑(-๕)}$ $\checkmark \times$ $\frac{\text{ปจ} \text{ปจ} \checkmark \checkmark}{๒๑(-๕) \quad ๒๑(-๕)}$ $\frac{\text{ปจ} }{๒๑(-๕)}$ </p> <p> $\frac{\text{อร๑ปริ.สุท๕}}{๕} = \frac{\text{อนา๑ สุท๔(-อก)(อ้อม)}}{\text{รูปา.ปัญ.จติ๑+๓๐ กัทำย}}$ $\frac{\text{ปุ๔ ส๓. จตุ ปัญจ}}{\text{๔+๒๑(-๕)}} = \frac{\text{ปฏี ๑๕+๓๕ กั ๓-๗-๔}}{\text{กับจตุ๔ ปัญจ ๒๑(-๕)}}$ </p> <p style="text-align: center;"> $\frac{\text{ปุ๔ ส๔. จตุ ปัญจ}}{\text{๔+๒๑(-๕)}} = \frac{\text{จติ๑๕+๓๕ กั ทำย}}{\text{กับจตุ๔ ปัญจ ๒๑(-๕)}}$ </p> <p>อนุวิ. สุทฺทาวาส ปรีนิพฺพนฺตานิ เตสํ ตตฺถ เว นิริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ สลฺล นิริชฺชติคฺค, อิทเรสํ จตุโวการา ปญฺจโวการา จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ เว จ นิริชฺชติ สลฺล จ นิริชฺชติคฺค.</p> <p>ปฏิบัติ. จตุโวการํ ปญฺจโวการํ อุปปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ สลฺล นิริชฺชติคฺค โน จ เตสํ ตตฺถ เว นิริชฺชติ, จตุโวการา ปญฺจโวการา จวนฺตานิ เตสํ ตตฺถ สลฺล จ นิริชฺชติคฺค เว จ นิริชฺชติ.</p>	<p>อนุปุ. ยสฺส ยตฺถ เว น นิริชฺชติ, ตสฺส ตตฺถ สลฺล น นิริชฺชติคฺคาตี?</p> <p>ปฏิบัติ. ยสฺส วา ปน ยตฺถ สลฺล น นิริชฺชติคฺค, ตสฺส ตตฺถ เว น นิริชฺชติคฺคิตี ?</p> <p style="text-align: right;">× เคยดับ</p> <p>เว ไม่ใช่กำลังดับ, สัณ ไม่เคยดับ? สัณ ไม่เคยดับ, เว ไม่ใช่กำลังดับ?</p> <p style="text-align: center;"> $\checkmark \times$ $\frac{\text{๔} \text{อจ}}{\text{๔}}$ </p> <p style="text-align: center;"> $\frac{\text{๑} \text{ณ} \text{๑}}{\text{๑}}$ $\frac{\text{๑} \text{ณ} \text{๑}}{\text{๑}}$ $\frac{\text{๑} \text{ณ} \text{๑}}{\text{๑}}$ $\frac{\text{๑} \text{ณ} \text{๑}}{\text{๑}}$ </p> <p> $\checkmark \times$ $\frac{\text{ปจ} \text{สุจ} \checkmark \checkmark}{๒๑(-๕) \quad ๕}$ $\frac{\text{๕} \text{สุจ}}{\checkmark \checkmark}$ $\frac{\text{สฺนิ} \text{๕} \checkmark \times}{๕}$ $\frac{\text{๕} \text{สุจ}}{\checkmark \checkmark}$ </p> <p> $\frac{\text{ปุ๔ ส๓. จตุ ปัญจ}}{\text{๒๑(-๕)}} = \frac{\text{ปฏี ๑๕+๓๕ กั ๓-๗-๔}}{\text{กับจตุ๔ กับปัญจ ๒๑(-๕)}}$ $\frac{\text{อร๑ปริ.สุท๕}}{\text{๕}} = \frac{\text{อนา๑ สุท๔(-อก)(อ้อม)}}{\text{รูปา.ปัญ.ปฏี๑+๓๐ กั๔}}$ </p> <p style="text-align: center;"> $\frac{\text{อนา๑ สุท๕}}{\text{๕} \text{สุจ}} = \frac{\text{รูปา.ปัญ.ปฏี๑+๓๐ กั๔}}{\text{กับสุท๕}}$ </p> <p style="text-align: center;"> $\frac{\text{๑} \text{ณ} \text{๑}}{\text{๑}} = \frac{\text{๑} \text{๑} \text{๑}}{\text{๑}}$ </p> <p>อนุวิ. จตุโวการํ ปญฺจโวการํ อุปปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตฺถ เว น นิริชฺชติ โน จ เตสํ ตตฺถ สลฺล น นิริชฺชติคฺค, สุทฺทาวาส อุปปชฺชนฺตานิ อสฺสณฺสตุตฺตานิ เตสํ ตตฺถ เว จ น นิริชฺชติ สลฺล จ น นิริชฺชติคฺค.</p> <p>ปฏิบัติ. สุทฺทาวาส ปรีนิพฺพนฺตานิ เตสํ ตตฺถ สลฺล น นิริชฺชติคฺค โน จ เตสํ ตตฺถ เว น นิริชฺชติ, สุทฺทาวาส อุปปชฺชนฺตานิ อสฺสณฺสตุตฺตานิ เตสํ ตตฺถ สลฺล จ น นิริชฺชติคฺค เว จ น นิริชฺชติ.</p>

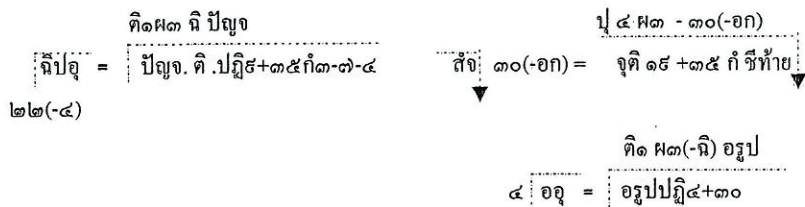
ประวัติวาระ อุปปาหาระ ปัจจุปปันนาคตวาระ บุคคลวาระ

๖๑ ๑+๓=๕ นฤ
รูป^๖- ๑๖^๖ (น ๑๙๑-๑๙๒)

อนุป. ยสฺส รูป อุปฺปชฺชติ, ตสฺส เว อุปฺปชฺชิสฺสตีติ? ปฏฺฐิ. ยสฺส วา ปน เว อุปฺปชฺชิสฺสตีติ, ตสฺส รูป อุปฺปชฺชตีติ?

× จักไม่เกิด × ไม่ใช่กำลังเกิด

รูป กำลังเกิด, เว จักเกิด? เว จักเกิด, รูป กำลังเกิด?

$$\begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} = \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} = \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix}$$

อนุป. ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจวอการํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ รูป อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ เว อุปฺปชฺชิสฺสตีติ, อิตเรสํ ปญฺจวอการํ อุปฺปชฺชุนตานํ อสฺสยสฺสตุตํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ รูป จ อุปฺปชฺชติ เว จ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ.

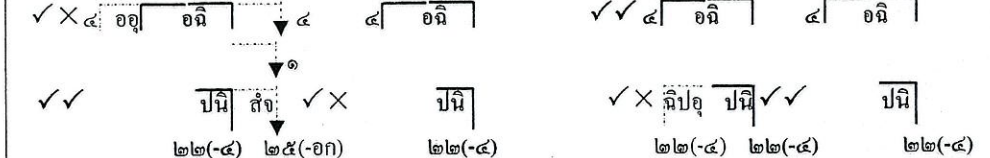
ปฏฺฐิ. สทฺเพสํ จวนฺตานํ อรูปํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ เว อุปฺปชฺชิสฺสตีติ โน จ เตสํ รูป อุปฺปชฺชติ, ปญฺจวอการํ อุปฺปชฺชุนตานํ อสฺสยสฺสตุตํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ เว จ อุปฺปชฺชิสฺสตีติ รูป จ อุปฺปชฺชติ.

๖๑ ๑+๓=๕ จถ
รูป^๖- ๑๖^๖ (น ๑๙๕-๑๙๖)

อนุป. ยสฺส รูป นุปฺปชฺชติ, ตสฺส เว นุปฺปชฺชิสฺสตีติ? ปฏฺฐิ. ยสฺส วา ปน เว นุปฺปชฺชิสฺสตีติ, ตสฺส รูป นุปฺปชฺชตีติ?

× จักเกิด × กำลังเกิด

รูป ไม่ใช่กำลังเกิด, เว จักไม่เกิด? เว จักไม่เกิด, รูป ไม่ใช่กำลังเกิด?

$$\begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} = \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix}$$

$$\begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} = \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix} \begin{matrix} \text{รูป} \\ \text{รูป} \end{matrix}$$

อนุป. สทฺเพสํ จวนฺตานํ อรูปํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ รูป นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ เว นุปฺปชฺชิสฺสตีติ, ปญฺจวอการํ ปรีนิทฺทุนตานํ อรูปํ ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ รูป จ นุปฺปชฺชติ เว จ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ.

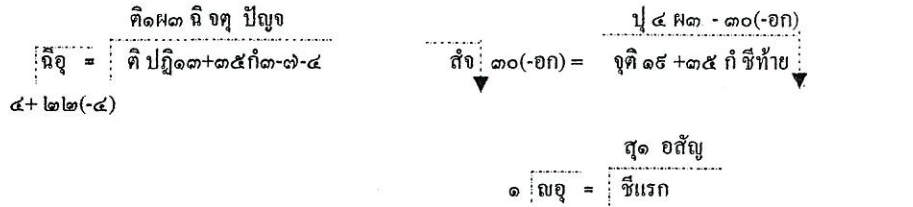
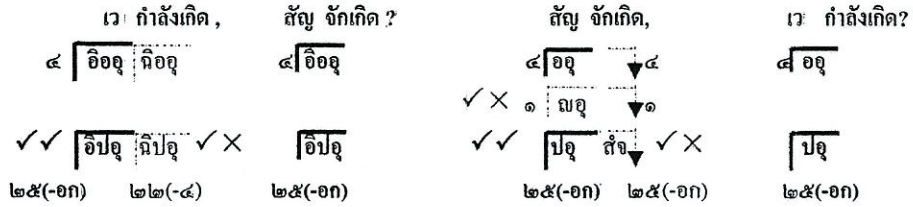
ปฏฺฐิ. ปจฺฉิมภวีกานํ ปญฺจวอการํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ เว นุปฺปชฺชิสฺสตีติ โน จ เตสํ รูป นุปฺปชฺชติ, ปญฺจวอการํ ปรีนิทฺทุนตานํ อรูปํ ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ เว จ นุปฺปชฺชิสฺสตีติ รูป จ นุปฺปชฺชติ.

ประวัติวาระ อุปปาทวาระ ปัจจูปปีนนานาคตวาระ ปุคคลาวาระ

๖๑ ๑+๓=๕ นฤ
 ๖๑ - สัตถุ (น ๑๘๒-๑๘๔)

อนุป. ยสฺส เว อุปฺปชฺชติ, ตสฺส สลฺล อุปฺปชฺชิสฺสตีติ? ปฏฺิปป. ยสฺส วา ปน สลฺล อุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส เว อุปฺปชฺชตีติ?

× จักไม่เกิด × ไม่ใช่กำลังเกิด

๒๕(-๑๓) | (๒) | ๒๒(-๑๓) = ๒๒(-๑๓) | ๑๒ | ๑๒(-๑๓)

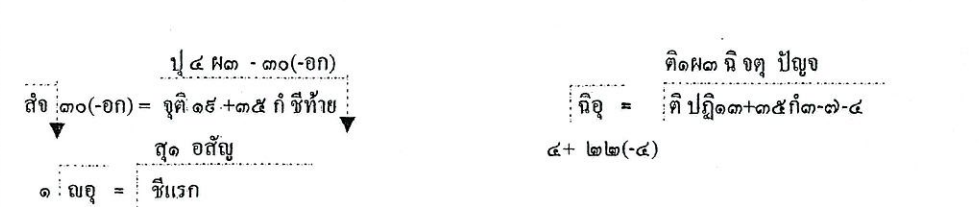
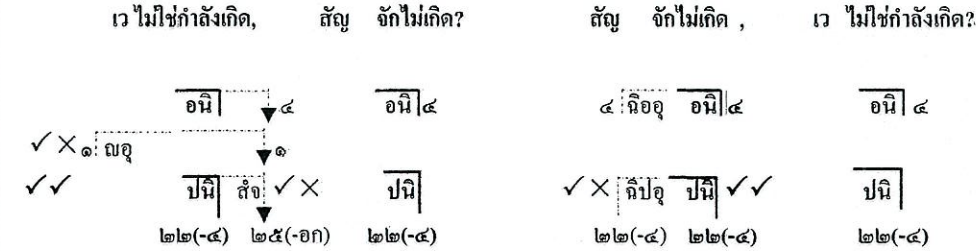
อนุป. ปจฺฉิมภวีกานํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ เว อุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ สลฺล อุปฺปชฺชิสฺสตี,
 อิตเรสํ จตุวอการํ ปญจวอการํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ เว จ อุปฺปชฺชติ สลฺล จ อุปฺปชฺชิสฺสตี.

ปฏฺิปป. สทฺทสฺส จวนฺตานํ อสฺสณฺสจฺจํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ สลฺล อุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ เว อุปฺปชฺชติ,
 จตุวอการํ ปญจวอการํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ สลฺล จ อุปฺปชฺชิสฺสตี เว จ อุปฺปชฺชติ.

๖๑ ๑+๓=๕ จณ
 ๖๑ - สัตถุ (น ๑๘๐-๑๘๑)

อนุป. ยสฺส เว นุปฺปชฺชติ, ตสฺส สลฺล นุปฺปชฺชิสฺสตีติ? ปฏฺิปป. ยสฺส วา ปน สลฺล นุปฺปชฺชิสฺสตี, ตสฺส เว นุปฺปชฺชตีติ?

× จักเกิด × กำลังเกิด

๒๒(-๑๔) | (๒) | ๒๒(-๑๔) = ๒๒(-๑๔) | ๑๒ | ๑๒(-๑๓)

อนุป. สทฺทสฺส จวนฺตานํ อสฺสณฺสจฺจํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ เว นุปฺปชฺชติ โน จ เตสํ สลฺล นุปฺปชฺชิสฺสตี,
 ปรีนินฺทพฺพุนตานํ เตสํ เว จ นุปฺปชฺชติ สลฺล จ นุปฺปชฺชิสฺสตี.

ปฏฺิปป. ปจฺฉิมภวีกานํ อุปฺปชฺชุนตานํ เตสํ สลฺล นุปฺปชฺชิสฺสตี โน จ เตสํ เว นุปฺปชฺชติ,
 ปรีนินฺทพฺพุนตานํ เตสํ สลฺล จ นุปฺปชฺชิสฺสตี เว จ นุปฺปชฺชติ.

ประวัติวาระ อุปปาทนิโรธวาระ ปัจจูปปีนนานาคตวาระ ปุคคลวาระ

<p>วธุนิ ๑+๓=๕ นถ รูป - ๑๒" (น ๓๓๗-๓๓๘)</p>	<p>วธุนิ ๑+๓=๕ จถ รูป - ๑๒" (น ๓๔๕-๓๔๖)</p>
<p>อนุป. ยตุส รูป อุปฺปชฺชติ, ตตุส เว นินฺรุณิสฺสตีติ? ปฏฺฐิ. ยตุส วา ปน เว นินฺรุณิสฺสตี, ตตุส รูป อุปฺปชฺชตีติ? × ไม่ใช่กำลังเกิด</p> <p>รูป กำลังเกิด, เว จักคัณ?</p> <p>เว จักคัณ, รูป กำลังเกิด ?</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> $\begin{array}{c} \circ \sqrt{\text{ณอุ}} \\ \checkmark \checkmark \text{๒๖} \sqrt{\text{ปจ}} \end{array}$ </div> <div style="text-align: center;"> $\begin{array}{c} \circ \sqrt{\text{ณอุ}} \\ \checkmark \checkmark \text{๒๖} \sqrt{\text{ปจ}} \end{array}$ </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> $\begin{array}{c} \checkmark \times \text{๔} \text{อุ} \downarrow \text{๔} \\ \circ \sqrt{\text{ณอุ}} \downarrow \text{๑} \\ \checkmark \checkmark \text{๒๖} \sqrt{\text{ปจ}} \text{ตั้ง} \checkmark \times \text{๒๕} \sqrt{\text{ปจ}} \\ \text{๒๕(-๑ก)} \end{array}$ </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> $\begin{array}{c} \text{ตั้ง} \text{๓๐(-๑ก)} = \text{จตุ ๑๕+๓๕ กัซึท่าย} \\ \downarrow \\ \text{๔ อุ} = \text{อรูปปฏิ๔+๓๐} \end{array}$ </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> $\begin{array}{c} \text{๒๖} \sqrt{\text{ปจ}} = \frac{\text{ปฏิ๔ ๓๓} \text{ ปัญจ}}{\text{ปฏิ๑ปฏิ๑๕+๓๕ กัซึท่าย-๔}} \\ \text{๑} \sqrt{\text{ณอุ}} = \frac{\text{๓๑} \text{ อสัง}}{\text{ซึแรก}} \end{array}$ </div> <p>อนุวิ. อามนุตา</p> <p>ปฏฺฐิ. สหุเพส จวนฺตานิ อรูป อุปฺปชฺชานัน เตส เว นินฺรุณิสฺสตี โน จ เตส รูป อุปฺปชฺชติ, ปญฺจโวการ อุปฺปชฺชานัน อตฺตณฺสตุต อุปฺปชฺชานัน เตส เว จ นินฺรุณิสฺสตี รูป จ อุปฺปชฺชติ.</p>	<p>อนุป. ยตุส รูป นุปฺปชฺชติ, ตตุส เว นินฺรุณิสฺสตีติ? ปฏฺฐิ. ยตุส วา ปน เว นินฺรุณิสฺสตี, ตตุส รูป นุปฺปชฺชตีติ? × กำลังเกิด</p> <p>รูป ไม่ใช่กำลังเกิด, เว จักคัณ?</p> <p>เว จักคัณ, รูป ไม่ใช่กำลังเกิด?</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> $\begin{array}{c} \checkmark \times \text{๔} \text{อุ} \downarrow \text{๔} \\ \circ \sqrt{\text{ณอุ}} \downarrow \text{๑} \\ \checkmark \checkmark \text{๒๖} \sqrt{\text{ปจ}} \text{ตั้ง} \checkmark \times \text{๒๕} \sqrt{\text{ปจ}} \\ \text{๒๒(-๔)} \text{ ๒๕(-๑ก)} \end{array}$ </div> <div style="text-align: center;"> $\begin{array}{c} \checkmark \checkmark \text{๒๖} \sqrt{\text{ปจ}} \\ \text{๒๒(-๔)} \end{array}$ </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> $\begin{array}{c} \text{ตั้ง} \text{๓๐(-๑ก)} = \text{จตุ ๑๕+๓๕ กัซึท่าย} \\ \downarrow \\ \text{๔ อุ} = \text{อรูปปฏิ๔+๓๐} \end{array}$ </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> $\begin{array}{c} \text{๒๖} \sqrt{\text{ปจ}} = \frac{\text{๑๖๑} \text{ ปริ. จตุ} \text{ ปัญจ}}{\text{๒๑. จตุ ๑๓+๓๕ กัซึท่าย}} \\ \text{๔+๒๒(-๔)} \end{array}$ </div> <p>อนุวิ. สหุเพส จวนฺตานิ อรูป อุปฺปชฺชานัน เตส รูป นุปฺปชฺชติ โน จ เตส เว นินฺรุณิสฺสตี, ปรินิหุพฺพานัน เตส รูป จ นุปฺปชฺชติ เว จ นินฺรุณิสฺสตี.</p> <p>ปฏฺฐิ. อามนุตา</p>

ประวัติวาระ นิโรธวาระ ปัจจุบันนานาควาระ บุคคลโลกาสุวาระ

<p>วณิ ๑+๓=๕ นุโล เว - สัญ (นิ = น ๒๖๕ - ๒๖๗)</p>	<p>วณิ ๑+๓=๕ จโล เว - สัญ (นิ = น ๒๗๒ - ๒๗๔)</p>
<p>อนุป. ยสุส ยตุล เว นริชคณิต, ตสุส ตตุล สญ นริชคณิติตติ? × จักไม่คัับ × ไม่ใช่กำลังคัับ เว กำลังคัับ, สัญ จักคัับ?</p> <p>ปฏิป. ยสุส วา ปน ยตุล สญ นริชคณิติตติ, ตสุส ตตุล เว นริชคณิติตติ? × ไม่ใช่กำลังคัับ × จักคัับ สัญ จักคัับ, เว กำลังคัับ?</p> <p>๔ อ็อง ๔ * นิ</p> <p>✓✓ อ็อง ✓× ๒๑(-๕) ๒๕(-๑๐) * ๒๒(-๔) นิ</p> <p>✓× ๒๖ ปุ ปจ ✓✓ ๒๒(-๔) ๒๕(-๑๐) * ๒๑(-๕) ๒๖</p> <p>๑๖ ปริ. จตุ ปัญจ นิ = ต. จุติ๑๓+๓๕ ทำัย กับจตุ๔ ๔+๒๒(-๔) ปัญจ๒๒(-๔) (ตรง)</p> <p>๑๖ ผล จตุ ปัญจ ไม่คัับ → ภูมิ. อ็อง * = จุติ๑๕+๓๕ ทำัย กับจตุ๔ ๒๕(-๑๐) ๔+๒๕(-๑๐) (อ้อม)</p> <p>๑๖ ผล จตุ ปัญจ คัับ → ภูมิ. อ็อง (อ็อง) ๒๑ ๔+๒๑(-๕) = จุติ๑๕+๓๕ ทำัย กับจตุ๔ ๒๑ ๒๑(-๕)</p> <p>อนุวิ. ปรินิพพุตาน์ เตส ตตุล เว นริชคณิต โน จ เตส ตตุล สญ นริชคณิติตติ, อิตเรส จตุโวการา ปญจโวการา จวนุตาน์ เตส ตตุล เว จ นริชคณิติตติ สญ จ นริชคณิติตติ.</p> <p>ปฏิวิ. จตุโวการ์ ปญจโวการ์ อูปชฺชุนุตาน์ เตส ตตุล สญ นริชคณิติตติ โน จ เตส ตตุล เว นริชคณิต, จตุโวการา ปญจโวการา จวนุตาน์ เตส ตตุล สญ จ นริชคณิติตติ เว จ นริชคณิต.</p>	<p>อนุป. ยสุส ยตุล เว น นริชคณิต, ตสุส ตตุล สญ น นริชคณิติตติ? × จักคัับ × กำลังคัับ เว ไม่ใช่กำลังคัับ, สัญ จักไม่คัับ?</p> <p>ปฏิป. ยสุส วา ปน ยตุล สญ น นริชคณิติตติ, ตสุส ตตุล เว น นริชคณิติตติ? × กำลังคัับ × ไม่ใช่กำลังคัับ?</p> <p>๔ ๔ * นิ</p> <p>✓✓ ๑ ๑ ๒๒(-๔) ๒๕(-๑๐) * ๒๑(-๕) ๒๖</p> <p>๑๖ ผล จตุ ปัญจ นิ = ต. จุติ๑๓+๓๕ ทำัย กับจตุ๔ ๔+๒๒(-๔) ปัญจ๒๒(-๔) (ตรง)</p> <p>๑๖ ผล จตุ ปัญจ ไม่คัับ → ภูมิ. อ็อง * = จุติ๑๕+๓๕ ทำัย กับจตุ๔ ๔+๒๕(-๑๐) (อ้อม)</p> <p>๑๖ ผล จตุ ปัญจ คัับ → ภูมิ. อ็อง ๑ ๒๑ ๒๑(-๕) = จุติ๑๕+๓๕ ทำัย กับอัสัญ๑๐</p> <p>อนุวิ. จตุโวการ์ ปญจโวการ์ อูปชฺชุนุตาน์ เตส ตตุล เว น นริชคณิต โน จ เตส ตตุล สญ น นริชคณิติตติ, อสนฺยสตุตตาน์ เตส ตตุล เว จ น นริชคณิติตติ สญ จ น นริชคณิติตติ.</p> <p>ปฏิวิ. ปรินิพพุตาน์ เตส ตตุล สญ น นริชคณิติตติ โน จ เตส ตตุล เว น นริชคณิต, อสนฺยสตุตตาน์ เตส ตตุล สญ จ น นริชคณิติตติ เว จ น นริชคณิต.</p>

ประวัติวาระ อุปปาทวาระ อตีตानาควาระ ปุคคลวาระ

<p>๖๑ ๒+๓=๖ นุถ รูป^๒ - เว^๓ (น ๑๕๘ - ๑๕๕) เว^๒ - สญ^๓ (น ๑๕๕ - ๒๐๐)</p>	<p>๖๑ ๒+๓=๖ จถ รูป^๒ - เว^๓ (น ๒๐๔ - ๒๐๕) เว^๒ - สญ^๓ (น ๒๐๕ - ๒๐๖)</p>
<p>อนุ. ยสฺส รูป อุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส เว อุปฺปชฺชิตฺถตฺติ? × จักฺกไม่เกิด รูป เคยเกิด, เว จักฺกเกิด?</p> <p>ปฏิบัติ. ยสฺส วา ปน เว อุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส รูป อุปฺปชฺชิตฺถตฺติ? × เคยเกิด รูป ไม่เคยเกิด, เว จักฺกเกิด, รูป เคยเกิด?</p> <p>๓๐(-๐ก) อธิ นิ นิ อธิ ๓๐(-๐ก) ๔+๒๒(-๔) ๔+๒๒(-๔)</p> <p>๓๐(-๐ก) อธิ นิ นิ อธิ ๓๐(-๐ก) ๔+๒๒(-๔) ๔+๒๒(-๔)</p> <p>๓๐(-๐ก) อธิ = ๓๐(-๐ก) </p> <p>๓๐(-๐ก) อธิ = ๓๐(-๐ก) </p> <p>อนุ. ปจฺฉิมภวิกานํ เตสํ รูป อุปฺปชฺชิตฺถ โน จ เตสํ เว อุปฺปชฺชิตฺถ, อิตเรสํ เตสํ รูป จ อุปฺปชฺชิตฺถ เว จ อุปฺปชฺชิตฺถ. ปฏิบัติ. อามนฺตา ไซ</p> <p>หมายเหตุ ใน อตีตानาควาระ ปุคคลวาระ อุปปาทวาระ รูป^๒ - เว^๓ แสดงเหมือนกันกับ เว^๒ - สญ^๓</p>	<p>อนุ. ยสฺส รูป นุอุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส เว นุอุปฺปชฺชิตฺถตฺติ? × เคยเกิด รูป ไม่เคยเกิด, เว จักฺกไม่เกิด?</p> <p>ปฏิบัติ. ยสฺส วา ปน เว นุอุปฺปชฺชิตฺถ, ตสฺส รูป นุอุปฺปชฺชิตฺถตฺติ? × เคยเกิด เว จักฺกไม่เกิด, รูป ไม่เคยเกิด?</p> <p>๓๐(-๐ก) อธิ นิ นิ อธิ ๓๐(-๐ก) ๔+๒๒(-๔) ๔+๒๒(-๔)</p> <p>๓๐(-๐ก) อธิ = ๓๐(-๐ก) </p> <p>๓๐(-๐ก) อธิ = ๓๐(-๐ก) </p> <p>อนุ. นตฺถิ ไม่มี ปฏิบัติ. อุปฺปชฺชิตฺถ เคยเกิด</p> <p>โมนปัญหา - ปฏิกฺเขปวิสฺสนา (ซึ่งเป็นคำวิสฺสนาห้าม อ. สัน เพราะว่า บุคคลที่.....ชั้นนี้ไม่เคยเกิด ในภพต่าง ๆ นั้นไม่มี มีแต่บุคคลที่.....ชั้นนี้เคยเกิดมาแล้วทั้งสิ้น)</p> <p>ปุเรปัญหา- ปาฬิตฺติวิสฺสนา (ซึ่งเป็นคำวิสฺสนาตรงกันข้ามกับบทถาม เพราะว่า.....ซึ่งเป็น อ. สัน. เหล่านั้น แม้ว่าชั้นนี้ จัก ไม่เกิด แต่ชั้นนี้เคยเกิด)</p> <p>อ. สัน = ไม่มี เมื่อ อ. สัน ไม่มีแล้ว อ. สัน = ก็ไม่มี เหมือนกัน อ. สัน = ไม่มี</p> <p>อ. สัน = [จิ] = อ. สัน = ไม่มี</p>

<p>วอุ ๒+๓=๖ นุโล</p> <p>เว^๒ - สัตถ^๓ (น ๒๐๓-๒๐๔)</p>	<p>วอุ ๒+๓=๖ จโล</p> <p>เว^๒ - สัตถ^๓ (น ๒๐๕-๒๐๖)</p>																																	
<p>อนุป. ยสส ยตถ เว อุปฺปชฺชิตฺถ,</p> <p>ตสฺส ตตฺถ สลฺล อุปฺปชฺชิตฺถตีติ?</p> <p>× จักไม่เกิด</p> <p>เว เคยเกิด, สัตถ จักเกิด?</p> <p>ปฏิป. ยสส วา ปน ยตถ สลฺล อุปฺปชฺชิตฺถตี,</p> <p>ตสฺส ตตฺถ เว อุปฺปชฺชิตฺถตี?</p> <p>สัตถ จักเกิด, เว เคยเกิด?</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>✓✓ <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">อิตฺตฺ</td><td style="padding: 2px;">✓×</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">๔+๒๑(-๕) <small>ข้า</small></td><td style="padding: 2px;">๕+๒๕(-๑๐) <small>นิ</small></td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">๔+๒๒(-๔)</td><td style="padding: 2px;">๔+๒๒(-๔)</td></tr> </table></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>✓✓ <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">ตฺต</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small></td><td style="padding: 2px;">๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small></td></tr> </table></p> </div> </div> <p>ตี๑ผล๓ นิ จตุ ปัญญา อร๑ ปริ. จตุ ปัญญา</p> <p>นิ = <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">กับ จตุ๔ ปัญญา๑๗(-๕,๔) (ตรง)</td></tr> </table></p> <p>ปฺ๔ผล๓จตุปัญญา <u>ไม่เกิด</u> → ภูมิอีก</p> <p>* = <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (อ้อม)</td></tr> </table></p> <p style="text-align: center;">ปฺ๔ ผล๓ จตุ ปัญญา <u>เกิด</u> → ภูมิอีก</p> <p>๔+๒๑(-๕) <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">(อิตฺตฺ)</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small></td><td style="padding: 2px;">๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small></td></tr> </table> = <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (สุท ๕)</td></tr> </table></p> <p>อนุวิ. ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ ตตฺถ เว อุปฺปชฺชิตฺถ โน จ เตสํ ตตฺถ สลฺล อุปฺปชฺชิตฺถตี,</p> <p>อิตเรสํ จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตฺถ เว จ อุปฺปชฺชิตฺถ สลฺล จ อุปฺปชฺชิตฺถตี.</p> <p>ปฏฺวิ. อามนุตา</p>	อิตฺตฺ	✓×	๔+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>	๕+๒๕(-๑๐) <small>นิ</small>	๔+๒๒(-๔)	๔+๒๒(-๔)	ตฺต	๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>	๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>	กับ จตุ๔ ปัญญา๑๗(-๕,๔) (ตรง)	กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (อ้อม)	(อิตฺตฺ)	๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>	๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>	กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (สุท ๕)	<p>อนุป. ยสส ยตถ เว นุปฺปชฺชิตฺถ,</p> <p>ตสฺส ตตฺถ สลฺล นุปฺปชฺชิตฺถตีติ?</p> <p>เว ไม่เคยเกิด, สัตถ จักไม่เกิด?</p> <p>ปฏิป. ยสส วา ปน ยตถ สลฺล นุปฺปชฺชิตฺถตี,</p> <p>ตสฺส ตตฺถ เว นุปฺปชฺชิตฺถตี?</p> <p>สัตถ ไม่เคยเกิด, เว ไม่เคยเกิด?</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>✓✓ <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">๑</td><td style="padding: 2px;">๑</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">๑</td><td style="padding: 2px;">๑</td></tr> </table></p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>✓✓ <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">๕</td><td style="padding: 2px;">๕</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">๕</td><td style="padding: 2px;">๕</td></tr> </table></p> </div> </div> <p>ตี๑ผล๓ นิ จตุ ปัญญา อร๑ ปริ. จตุ ปัญญา</p> <p>นิ = <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">กับ จตุ๔ ปัญญา๑๗(-๕,๔) (ตรง)</td></tr> </table></p> <p>ปฺ๔ผล๓จตุปัญญา <u>ไม่เกิด</u> → ภูมิอีก</p> <p>* = <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (อ้อม)</td></tr> </table></p> <p style="text-align: center;">๑นา๑ กก. สุท๕ - กต. สุท๔ (-๑๐) อร๑ ปริ. สุท</p> <p>๕ <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">[สุท]</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">๑</td><td style="padding: 2px;">๑</td></tr> </table> = <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">กับ สุท ๕</td></tr> </table></p> <p style="text-align: center;">๑ <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">[๑]</td></tr> <tr><td style="padding: 2px;">๑</td><td style="padding: 2px;">๑</td></tr> </table> = <table border="1" style="display: inline-table; border-collapse: collapse;"> <tr><td style="padding: 2px;">กับ๑สัตถ๑</td></tr> </table></p> <p>อนุวิ. อามนุตา</p> <p>ปฏฺวิ. ปจฺฉิมภวีกานํ เตสํ ตตฺถ สลฺล นุปฺปชฺชิตฺถตี โน จ เตสํ ตตฺถ เว นุปฺปชฺชิตฺถ,</p> <p>สุทฺธาวาสถานํ อสญฺญสสุตฺตานํ เตสํ ตตฺถ สลฺล จ นุปฺปชฺชิตฺถตี เว จ นุปฺปชฺชิตฺถ.</p>	๑	๑	๑	๑	๕	๕	๕	๕	กับ จตุ๔ ปัญญา๑๗(-๕,๔) (ตรง)	กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (อ้อม)	[สุท]	๑	๑	กับ สุท ๕	[๑]	๑	๑	กับ๑สัตถ๑
อิตฺตฺ	✓×																																	
๔+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>	๕+๒๕(-๑๐) <small>นิ</small>																																	
๔+๒๒(-๔)	๔+๒๒(-๔)																																	
ตฺต																																		
๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>	๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>																																	
กับ จตุ๔ ปัญญา๑๗(-๕,๔) (ตรง)																																		
กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (อ้อม)																																		
(อิตฺตฺ)																																		
๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>	๕+๒๑(-๕) <small>ข้า</small>																																	
กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (สุท ๕)																																		
๑	๑																																	
๑	๑																																	
๕	๕																																	
๕	๕																																	
กับ จตุ๔ ปัญญา๑๗(-๕,๔) (ตรง)																																		
กับจตุ๔ ปัญญา๒๑(-๕) (อ้อม)																																		
[สุท]																																		
๑	๑																																	
กับ สุท ๕																																		
[๑]																																		
๑	๑																																	
กับ๑สัตถ๑																																		

<p>วณิ ๒+๓=๖ นุโล = วณิ ๒+๓=๖ นุโล เว - สัตถุ (นิ. น ๒๘๐-๒๘๑, อุ. น ๓๕๗-๓๕๘)</p>	<p>วณิ ๒+๓=๖ จโล = วณิ ๒+๓=๖ จโล เว - สัตถุ (นิ. น ๒๘๗-๒๘๘, อุ. น ๓๖๓-๓๖๔)</p>
<p>อนุป. ยสฺส ยตุล เว นินฺรุชฺฌิตฺต, ปฏินุ. ยสฺส วา ปน ยตุล สลฺล นินฺรุชฺฌิตฺตติ, ตสฺส ตตุล สลฺล นินฺรุชฺฌิตฺตติ? ตสฺส ตตุล เว นินฺรุชฺฌิตฺตติ? × จักคัม × ไม่เคยคัม เว เคยคัม, สัตถุ จักคัม? สัตถุ จักคัม, เว เคยคัม?</p> <p>✓✓ $\frac{\text{อิตฺตฺป}}{\text{๔+๒๐(-๕) ๔+๒๐(-๕) ๕}}$ ✓× * นิ $\frac{\text{อิตฺตฺป}}{\text{๕ ๒๐(-๕) ๒๐(-๕) ๕}}$ ✓✓ ๔+๒๐(-๕) ๔+๒๐(-๕) ๕ * นิ ๔+๒๐(-๕) ๔+๒๐(-๕) อโร ปริ. จตุ ปัญญา อนา๑ สฺท</p> <p>นิ = ทิ. จุติ๑๓ + ๓๕ กัทำย กับจตุ๔ ปัญญา๑๗(-๕,๔) (ตรง) ปฺ๔ผลจตุปัญญา ไม่คัม → ภูมิอิก * = จุติ๑๕ + ๓๕ กัทำย กับจตุ๔ปัญญา๑๗(-๕) (อ้อม)</p> <p>$\frac{\text{๔+๒๐(-๕) อิตฺตฺป}}{\text{๕}} = \frac{\text{ปฺ๔ ผลจตุ ปัญญา คัม}}{\text{กับจตุ๔ ปัญญา๑๗ (-๕) สฺท ๕}} \rightarrow \text{ภูมิอิก}$</p>	<p>อนุป. ยสฺส ยตุล เว น นินฺรุชฺฌิตฺต, ปฏินุ. ยสฺส วา ปน ยตุล สลฺล น นินฺรุชฺฌิตฺตติ, ตสฺส ตตุล สลฺล น นินฺรุชฺฌิตฺตติ? ตสฺส ตตุล เว น นินฺรุชฺฌิตฺตติ? × จักคัม × เคยคัม เว ไม่เคยคัม, สัตถุ จักคัม? สัตถุ จักคัม, เว ไม่เคยคัม?</p> <p>✓✓ $\frac{\text{อิตฺตฺป}}{\text{๕ ๒๐(-๕) ๒๐(-๕) ๕}}$ ✓✓ $\frac{\text{อิตฺตฺป}}{\text{๕ ๒๐(-๕) ๒๐(-๕) ๕}}$ ๕ ๒๐(-๕) ๒๐(-๕) ๕ * นิ ๔+๒๐(-๕,๔) ๔+๒๐(-๕) อนา๑ สฺท อโร ปริ. จตุ ปัญญา</p> <p>๕ : สฺท = รูปา. ปัญญา. ปฏินุ + ๓๐ กัทำย กับ สฺท ๕ นิ = ทิ. จุติ๑๓ + ๓๕ กัทำย กับจตุ๔ ปัญญา๑๗(-๕,๔) (ตรง) ปฺ๔ผลจตุปัญญา ไม่คัม → ภูมิอิก * = จุติ๑๕ + ๓๕ กัทำย กับจตุ๔ปัญญา๑๗(-๕) (อ้อม)</p> <p>$\frac{\text{๕ สฺท}}{\text{๕}} = \frac{\text{อโร ปริ. สฺท ๕}}{\text{(ตรง)}}$ $\frac{\text{อนา๑ สฺท ๕ (-๑ก) (อ้อม)}}{\text{รูปา. ปัญญา. จุติ๑๓ + ๓๐ กัทำย}}$ $\frac{\text{๐ ๗}}{\text{๐}} = \frac{\text{๕ สลฺล}}{\text{กับอิตฺตฺป}}$</p>
<p>อนุวิ. ปรีนิพฺพนฺตานิ เตสํ ตตุล เว นินฺรุชฺฌิตฺต โน จ เตสํ ตตุล สลฺล นินฺรุชฺฌิตฺตติ, อิตเรสํ จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตุล เว จ นินฺรุชฺฌิตฺต สลฺล จ นินฺรุชฺฌิตฺตติ.</p> <p>ปฏินุ. สฺททวาราสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตุล สลฺล นินฺรุชฺฌิตฺตติ โน จ เตสํ ตตุล เว นินฺรุชฺฌิตฺต, อิตเรสํ จตุโวการานํ ปญฺจโวการานํ เตสํ ตตุล สลฺล จ นินฺรุชฺฌิตฺตติ เว จ นินฺรุชฺฌิตฺต.</p> <p>หมายเหตุ ในอตีตนาถวาระ ปุคคโลกาชาวาระ นิโรชวาระ แสดงเหมือนกันกับ อุปปาตนิโรชวาระ</p>	<p>อนุวิ. สฺททวาราสํ อุปฺปชฺชนฺตานิ เตสํ ตตุล เว น นินฺรุชฺฌิตฺต โน จ เตสํ ตตุล สลฺล น นินฺรุชฺฌิตฺตติ, สฺททวาราส ปรีนิพฺพนฺตานิ อสฺสณฺสทฺตานิ เตสํ ตตุล เว จ น นินฺรุชฺฌิตฺต สลฺล จ น นินฺรุชฺฌิตฺตติ.</p> <p>ปฏินุ. ปรีนิพฺพนฺตานิ เตสํ ตตุล สลฺล น นินฺรุชฺฌิตฺตติ โน จ เตสํ ตตุล เว น นินฺรุชฺฌิตฺต, สฺททวาราส ปรีนิพฺพนฺตานิ อสฺสณฺสทฺตานิ เตสํ ตตุล สลฺล จ น นินฺรุชฺฌิตฺตติ เว จ น นินฺรุชฺฌิตฺต.</p>

ขั้นชยมก ปริณญาวาระ (น ๓๖๕-๓๕๐)

จำแนก	กาล๑นุ	กาล๑จ	กาล๒นุ	กาล๒จ	กาล๓นุ	กาล๓จ
บุคคล ๑๐	ปริขานาติ(นनुติ) กำลังรู้รอบ	น ปริขานาติ(นनुติ) ไม่มีกำลังรู้รอบ	ปริขานิตถ เคยรู้รอบ	น ปริขานิตถ ไม่มีเคยรู้รอบ	ปริขานิสุตติ(สนุติ) จกัรู้รอบ	น ปริขานิสุตติ(สนุติ) ไม่มีจกัรู้รอบ
อรม ๑ อรผ ๑ ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ อภัพ ๑	อรม ๑	บุค ๕ (-อรม ๑) = อรผ ๑ ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ อภัพ ๑	อรผ ๑	บุค ๕ (-อรผ ๑) = อรม ๑ ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ อภัพ ๑	บุค ๗ = ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓	บุค ๓ = อภัพ ๑ อรม ๑ อรผ ๑
รวม ๑๐	กาล ๑ = ๑๐		กาล ๒ = ๑๐		กาล ๓ = ๑๐	

อักษรย่อ	บาลี	องค์ธรรม
๑. คี	= อคฺคมกฺคตมฺงฺคิ	= อรม ๑
๒. หา	= อรหา	= อรผ ๑
๓. กิณฺ	= อคฺคมกฺคตมฺงฺคิณฺจ อรหนฺตณฺจ สเปตฺวา อวเสธา ปุคฺคลา	= ภัพ ๑ อภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ = บุค ๗ (-อรม ๑ อรผ ๑)
๔. เย	= เย มคฺคํ ปฏฺิถภิฏฺสนฺนุติ เต	= ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ = บุค ๗
๕. เย-จ	= เย จ ปุณฺชุนา มคฺคํ น ปฏฺิถภิฏฺสนฺนุติ เต	= อภัพ ๑

กาล	๑	๒	๓	๑ + ๒ = ๔	๑ + ๓ = ๕	๒ + ๓ = ๖
นุ	อ๑ } อรม๑ อ๑ }	อ๑ } อรผ๑ อ๑ }	อ๑ } ภัพ ๑ มต ๓ อ๑ } ผต๓	โน = อรผ ๑ / ไม่มี โน = อรผ ๑ / ไม่มี	โน = อรผ ๑ / ไม่มี โน = ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ / ไม่มี	โน = อรผ ๑ / ไม่มี โน = ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ / ไม่มี
จ	อ๑ } ภัพ ๑ อภัพ ๑ อ๑ } อวิย ๗ อ๑ } (-อรผ๑)	อ๑ } ภัพ ๑ อภัพ ๑ อ๑ } อวิย ๗ อ๑ } (-อรผ๑)	อ๑ } อภัพ ๑ อ๑ } อรผ ๑ อ๑ } อรผ ๑	หา = อรผ ๑ } คิณฺ = ภัพ ๑ อภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ กี = อรผ ๑	เย = ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ } หา-เย จ = อรผ ๑ อภัพ ๑ กี = อรผ ๑	เย = ภัพ ๑ มต ๓ ผต๓ } กี-เย จ = อรผ ๑ อภัพ ๑ หา = อรผ ๑
รวม	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐

ปริณญาวาระ (น ๓๖๗ - ๓๗๗)		
กาล	อนุโลม = (นุ)	ปัจจนิก = (จ)
๑. ปัจจุบันน รูป ^๑ -เว ^๑ (นุ=๓๖๗) (จ = ๓๖๘)	สัน อนุป. โย รูปกขนุรํ ปริขานาติ, โส เวทนากขนุรํ ปริขานาตีติ ? อรม ๑ อนุวิ. อามนุตา เหมือนกัน	สัน อนุป. โย รูปกขนุรํ น ปริขานาติ, โส เวทนากขนุรํ น ปริขานาตีติ ? ภัพ ๑ อภัพ ๑ อริย ๗ (- อรม ๑) อนุวิ. อามนุตา เหมือนกัน
	ตั้ง ปฏิบัติ. โย วา ปน เวทนากขนุรํ ปริขานาติ, โส รูปกขนุรํ ปริขานาตีติ ? อรม ๑ ปฏิบัติ. อามนุตา เหมือนกัน	ตั้ง ปฏิบัติ. โย วา ปน เวทนากขนุรํ น ปริขานาติ, โส รูปกขนุรํ น ปริขานาตีติ ? ภัพ ๑ อภัพ ๑ อริย ๗ (- อรม ๑) ปฏิบัติ. อามนุตา เหมือนกัน
๒.อดีต รูป ^๒ -เว ^๒ (นุ=๓๗๑) (จ = ๓๗๒)	อนุป. โย รูปกขนุรํ ปริขานิตถ, โส เวทนากขนุรํ ปริขานิตถาติ ? อรพ ๑ อนุวิ. อามนุตา เหมือนกัน	อนุป. โย รูปกขนุรํ น ปริขานิตถ, โส เวทนากขนุรํ น ปริขานิตถาติ ? ภัพ ๑ อภัพ ๑ อริย ๗ (- อรพ ๑) อนุวิ. อามนุตา เหมือนกัน
	ปฏิบัติ. โย วา ปน เวทนากขนุรํ ปริขานิตถ, โส รูปกขนุรํ ปริขานิตถาติ ? อรพ ๑ ปฏิบัติ. อามนุตา เหมือนกัน	ปฏิบัติ. โย วา ปน เวทนากขนุรํ น ปริขานิตถ, โส รูปกขนุรํ น ปริขานิตถาติ ? ภัพ ๑ อภัพ ๑ อริย ๗ (- อรพ ๑) ปฏิบัติ. อามนุตา เหมือนกัน
๓.อนาคต รูป ^๓ -เว ^๓ (นุ=๓๗๓) (จ = ๓๗๕)	อนุป. โย รูปกขนุรํ ปริขานิสฺสติ, โส เวทนากขนุรํ ปริขานิสฺสตีติ ? ภัพ ๑ มต ๓ ผต ๓ อนุวิ. อามนุตา เหมือนกัน	อนุป. โย รูปกขนุรํ น ปริขานิสฺสติ, โส เวทนากขนุรํ น ปริขานิสฺสตีติ ? อภัพ ๑ อรม ๑ อรพ ๑ อนุวิ. อามนุตา เหมือนกัน
	ปฏิบัติ. โย วา ปน เวทนากขนุรํ ปริขานิสฺสติ, โส รูปกขนุรํ ปริขานิสฺสตีติ ? ภัพ ๑ มต ๓ ผต ๓ ปฏิบัติ. อามนุตา เหมือนกัน	ปฏิบัติ. โย วา ปน เวทนากขนุรํ น ปริขานิสฺสติ, โส รูปกขนุรํ น ปริขานิสฺสตีติ ? อภัพ ๑ อรม ๑ อรพ ๑ ปฏิบัติ. อามนุตา เหมือนกัน

หมายเหตุ ในปริณญาวาระ รูปิกขันธมละ เวทนากขันธมุลีขมละ แสดงเหมือนกันกับ เวทนากขันธมละ ศัญญาขันธมุลีขมละ มุลิและมุละที่เหลือก็เหมือนกัน

